

# Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ!

17 Haziran 1951 sabahı Tarabya'dan bir motorla ülkesinden son kez ayrıldı Nâzım Hikmet. 15 Ocak 1992'den beri de Tarabya sahilinden ren-garenk kâğıt gemi ve karanfiller denize bırakılarak doğum günü kutlanmakta büyük şairin... Ama haziranlar, bizler için buruk geçer! Hasan Hüseyin Korkmazgil, 'Haziran'da Ölmek Zor' der... 3 Haziran 1963'te hayata veda eden, bu toprakların 'Rüzgâra Karşı Yürüyen Adam'ını 58'inci ölüm yıldönümünde sevgiyle anıyoruz!.. **Tuğçe Küçük 10'da**

İnsan olan vatanını satar mı?  
Suyun içip ekmeğini yediniz.  
Dünyada vatandan aziz şey var mı?  
Beyler bu vatana nasıl kıydınız?

Onu didik didik didiklediler,  
saçlarından tutup sürüklediler.  
götürüp kâfire: "Buyur..." dediler.  
Beyler bu vatana nasıl kıydınız?

## PENCERE [ PAZAR ]

Sayı: 63

6 Haziran 2021 Pazar

# ÜN'SÜZ GİRMEK YASAKTIR!



Şöhret hem bir seçme hem de eleme kriteri olarak gitgide daha da baskınlaşıyor. Tanınırlık puanınız; akademik kadroya alınma, bir kongreye davet edilme, eğitmen olarak tercih edilme, zanaatkar olarak talep görme, sanatçı olarak izlenme, siyasi olarak seçilme, doktor olarak başvurulma, uzman olarak fikir alınma olasılığınızı ciddi derecede arttırmakta. Böylece çok tıklanan şöhretli biri olarak iyi yazmasanız da "iyi yazar" olabilir, iyi söylemeseniz de sık sık sahne alabilir, iyi bilmeseniz de bol bol anlatabilirsiniz. Yeterince ünlüseniz partimize üye olabilir, gazetemizde yazabilir, yayınevimizden kitap çıkarabilir, üniversitemizde ders verebilirsiniz!.. **Hilal Bebek 5'te**

## Ölü deniz Marmara



Marmara'da İzmit Körfezi bölgesinde sanayileşmeyle birlikte 1970 başlarından itibaren fark edilir olan zehirlenme, ölüm ve çürüme, şimdi bu güzeller güzeli eşsiz iç denizin bütününde söz konusu. Ne diyor uzmanlar müsilaj felaketiyle ilgili değerlendirme yaparken, hatırlayalım: Marmara Denizi, aslında on yıllar önce, 1980'lerin sonunda öldü; bugün bu gördüğümüz müsilaj, sadece bir cesedin çürümesi... Ne kadar övünsek az! İstanbul'u da asıl şimdi "fethettik" denilebilir!.. **Tayfun Atay 8-9'da**

## Her şeye rağmen: EURO2020

Azıcık 'normalleşme'yi, azıcık hayattan tat almayı hepimiz hak etmedik mi? Şimdi lütfen Covid-19, küresel ekonomi ve kirli siyaset gibi gündemlerden biraz sıyrılabilir miyiz? Çünkü 16. Avrupa Futbol Şampiyonası beş gün sonra başlıyor! **Metcan Demiray 2'de**



### İsrail'deki seçim Filistin'in kaderini değiştirir mi?

Siyaset bilimci Erhan Keleşoğlu ile İsrail'deki seçimin sonuçları ve sonrasında olası gelişmeler üzerine konuştuk. **Süreyya Su 6-7'de**

Bizi sanat iyileştirecek(ti)  
**Ayşe Naz Hazal Sezen 3'te**

İçinde bulunduğumuz büyük tehlike "normalleşme"

**Seyit Tosun 4'te**

New York'tan İstanbul'a yüzen adalar

**Özlem Yalım 11'de**

Dijital çağda habercilik: Ateşle Yazmak!

**Bülent Vardar 12'de**

Bir çocuktan fazlası  
**Kerem Gürel 13'te**

Küçük Viyana Valsi-IV/  
Federico García Lorca  
**Oğuz Pancar 15-16'da**

Bir resim bin kelime  
**Murat Bergi 17'de**

### 'İçimde biriken öfkeyi artık tutamıyorum'

Şenay Lambaoglu, son albümü 'Hayat Defteri'nde progresif yönü ağır basan, türde sınır tanımayan bir yol haritası izliyor. Farklı kanalları sonun kadar zorlayan şarkılardan oluşan albümde Lambaoglu'nun haykırışları kulaklarımızda büyük bir zevkle çınlıyor. **Burak Soyer 14'te**





**Bahis şirketlerine göre Euro 2020'nin favorileri 3,60 oranla Fransa ve tarihinde hiç bu kupayı kazanamamış Harry Kane'li İngiltere... Onları 3,75 ile Belçika takip ediyor.**

**MEMETCAN DEMİRAY**



*Azıcık 'normalleşme'yi, azıcık hayattan tat almayı hepimiz hak etmedik mi? Şimdi lütfen Covid-19, küresel ekonomi ve kirli siyaset gibi gündemlerden biraz sıyrılabilir miyiz? Çünkü 16. Avrupa Futbol Şampiyonası beş gün sonra başlıyor!*

## Her şeye rağmen: EURO2020



**E**uro 2016'da nerede olduğunuzu ve ne yaptığınızı hatırlıyor musunuz? Çok uzak gibi, değil mi?.. Ama işte yıllar su gibi aktı ve Koronavirüs salgını nedeniyle bir yıl ertelenen Euro 2020 geldi çattı!

İlk kez 1960'ta ve sadece dört takımla düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonası, efsane kaleci Lev Yashin önderliğindeki Sovyetler'in zaferiyle sonuçlandığından beri hayatımızın önemli bir parçası... Zira dört yılda bir tanıklık ettiğimiz bu turnuva, bir anlamda Dünya Kupası'na duyulan özlemi gideriyor. Ve Arjantin, Güney Kore, Kamerun gibi gezegenin tüm renklerini kapsaması da Avrupalı yıldızlardan müthiş anılar bırakıyor.

Öyle ya... Kim unutulabilir Jupp Derwall yönetimindeki Almanya'nın kazandığı Euro 1980'i?.. O Derwall ki dört sene sonra Galatasaray'a gelecek ve Türkiye futbolunda devrim yapacaktı. Ve şampiyon kadrodan Harald Schumacher, 88-91 arası Fenerbahçe'nin kalesini korurken Hans-Peter Briegel ile Bernd Schuster, yıllar sonra Beşiktaş'a teknik direktör olacaktı.

### EFSA NELER DE VAR SÜRPRİZLER DE!..

1988'in finalinde Sovyetler Birliği'ni 2-0 yenen Hollanda, Van Basten ve Gullit'li kadrosunu kuşaklara ezberletecekti. 92'de yine bir kaleci, bu kez Peter Schmeichel yıldızlaşacak ve Danimarka, sürpriz şekilde şampiyon olacaktı. Demek ki çok koşup çok çalışınca "modern futbol"da her ihtimal vardır!

2004'te mucize tersten (!) gerçekleşiyor, bu kez gol atmayı değil gol yememeyi başaran Yunanistan neredeyse tüm maçlarını 1-0 kazanarak tarihe geçiyordu! Kimileri bu "defans futbolu"nu sıkıcı bulup eleştirse de kupa artık Atina'daydı!

Sonraki yılları İspanya domine edecek ve iki kez üst üste şampiyon olan tek takım olma

unvanını kazanacaktı. Ve son turnuvada pek beğenilmeyen Portekiz, İzlanda'nın parladığı gruptan ancak averajla çıkacak, ama uzatmalar ve penaltılar derken sürpriz bir şekilde kupayı alacaktı! Şimdi... 2016'da neredeydiniz, hatırladınız mı?

### TÜRKİYE 6. KEZ SAHNEDE...

Türkiye için de turnuva tarihi hayli renkliydi. İlk kez Fatih Terim ile İngiltere'deki Euro 96'ya katılan A Milliler, sıfır golle (!) grup sonuncusu olarak hayal kırıklığı yaratmıştı. Euro 2000'de ise Mustafa Denizli ile çeyrek final gelecekti. Ama dönemin Rui Costa'lı, Luis Figo'lu ve Nuno Gomes'li Portekiz'i, Türkiye'yi 2-0 ile eleyecekti.

2008'de Fatih Terim, bu kez Milli Takım'a tarihinin en iyi derecesini kazandıracaktı. Terim'in Galatasaray ve Fenerbahçe'nin

yıldızlarından harmanladığı 11'i, son dakika golleriyle maçlarını kazanırken çeyrek finalde Hırvatistan'ı da uzatmada eleyecekti. Ama "kader" işte... Yarı finalde Almanya'ya 90. dakikada yediği golle (2-3) elenecekti.

Euro 2016'ya yine Fatih Terim'le giden Türkiye, bu kez tek galibiyetle turnuvaya veda ediyordu. Yani bir jenerasyonun daha sonuna gelinmiş, A Milli Takım için yenilenme vakti gelmişti.

### KAÇAN KURTULDU!

Nitekim o yenilenme, bizzat Türkiye futbolundan kaçıp kurtulan gençlerle sağlanacaktı! Erken yaşta kendini Avrupa'ya atmasını bilen Çağlar Söyüncü, Merih Demiral, Ozan Kabak gibi yeteneklerle artık Türkiye'nin üst düzey bir defans hattı vardı! Zeki Çelik ve Yusuf Yazıcı, Lille ile Fransa şampiyonu olurken 36 yaşındaki Burak Yılmaz bile aynı takımda yeniden doğmuş, altın çağını yaşamıştı!

Demek ki kişisel çıkar peşindeki kulüp yöneticileri ve menajerlerin, her kararı ayrı "tartışmalı" hakemlerin ve siyasetle iç içe geçmiş karanlık "iş adamları"nın liginden uzak durmakta büyük fayda vardı! Bunu başaran yeni jenerasyon, işte Şenol Güneş'in elinin altında hazır ve nazırdı!

### 11 ÜLKE VE FORVETLERİN VEDASI!..

Şimdi herkes, Güneş'in bu oldukça potansiyelli "Avrupalı" gençlerle ne yapacağını merakla bekliyor. Fenerbahçe'nin üç, Beşiktaş ve Galatasaray'ın sadece iki futbolcu verebildiği 2021 model A Milli Takım, 11 Haziran akşamı Roma Olimpiyat Stadı'nda İtalya'yla ilk maçına çıkıyor!

Euro 2020, dünya futbolu için de özel bir önem taşıyor. İlk kez 11 ayrı ülkenin ev sahipliği yapacağı şampiyonada, 24 takımın sadece grup maçları için ortalama 1789 kilometre uçak yolculuğu yapacağı öngörülmüyor!

Stadyumların Covid-19 sonrası ilk kez büyük çapta seyirci alması da şimdiden heyecan yaratıyor! Baviera, pilot proje olarak Münih'teki maçların 14 bin seyirciyle oynanmasına karar verdi bile... Budapeşte ise 61 bin kişilik Puskás Aréna'yı çok sıkı önlemlerle tam kapasite doldurmayı planlıyor!

Ve "forvetlerin turnuvası" olarak da gösterilen Euro 2020; Cristiano Ronaldo, Robert Lewandowski, Karim Benzema ve Thomas Müller'i belki de son kez canlı izleyeceğimiz bir uluslararası şov özelliği taşıyor!

Bu satırların yazarı 2016'da Köln sokaklarında bira içiyerek ve iyi oynadığı için İzlanda'yı destekliyordu! Şimdi dört duvar arasında da olsa aynı renkli günleri yaşamaya hazırlanıyoruz! 2024'te nerede olacağımızı bilmediğimize göre hepimiz, bu "normalleşme"yi sonuna kadar hak ediyoruz!

**Euro 2020, Video Yardımcı Hakem'in (VAR) kullanıldığı ilk Avrupa Şampiyonası olacak. UEFA Hakem Komitesi Başkanı Roberto Rosetti, UEFA'nın 453 maçında VAR sayesinde 139 hakem kararının düzeltildiğini, yani sistemin mükemmel çalıştığını söyledi.**



Almanya



Fransa



İsveç



Sovyet SSCB



Danimarka



Belçika



Hollanda

**Avrupa Futbol Şampiyonası'nın unutulmaz takımları ve formaları: SSCB 1960, Almanya 1980, Belçika 1984, Hollanda 1988, Danimarka 1992 ve Fransa 2000...**

AYŞE NAZ  
HAZAL SEZEN

## Bizi sanat iyileştirecek(ti)

*Bedenlerimizin izole edildiği bu dönemde, ruhlarımızın sanatın açtığı zaman çatlaklarından geçmesiyle başka âlemlerde bir araya gelebilmemiz sosyalleşmek için sanat tek şansımız. Müzikle, tiyatroyla, dansla, sinemayla, kısaca sanatın elini sürdüğü her olanağı ruhumuzu iyileştirmek ve psikolojimizi korumak için kullanmamız lazım. Sadece sanat dünyanın fiziksel kurallarına bağlı kalmanın mecburiyetini ortadan kaldırarak bizi bir araya getirebilir.*

“Güzel sanatlarda muvaffak olmak, bütün inkılaplarda başarıya ulaşmak demektir. Güzel sanatlarda muvaffak olamayan milletler ne yazık ki, medeniyet alanında yüksek insanlık sıfatıyla yer almaktan ilelebet mahrum kalacaklardır.”

**Mustafa Kemal Atatürk**

Sanatın doğumunun kaynağını ararsak, tarihe kaydedebildiğimiz çağların ürünleri olarak değil, insani iletişim yollarının ilki olarak doğurmuşuz, denebilir. Keşfettiğimiz bu iletişim diliyle dönemler ve mekanların ötesinde, çağlar arası diyalog kurabilmemiz. Atalarımız mağara duvarlarına bıraktıkları sanat eserleriyle binlerce yıl sonra doğacak torunlarıyla konuşabilirken; her sanat ürünü insanlar arasında öncelikle zamandan ve mekândan bağımsız, sonra kendi dil sınırlarından öte bir iletişim dili haline almış. Sözlü ifadenin yerini sembolik ve metaforik anlatımlarla doldurabilen sanat, bireylerin içinde ifadesiz kalan duygu, imge, fantezi ve deneyimlerin dış dünyaya aktarılmasına fırsat sunar. Başka bir deyişle sanat, iç dünyanın sağlıklı biçimde dış dünyaya ifade etme şansı yaratmak için sunulan terapilerin görevini kimi zaman üstlenebiliyor.

### SANAT TERAPÖTİK ETKİ SAĞLAR

Sanatın her dalı insanı kendine yakınlaştırırken, insanları da birbirine yakınlaştırıyor. Bir sanat eseri, insanları var olan tüm farklılıklarına rağmen aynı yapıtın etrafında toplama becerisine sahip. Bambaşka hayatların içinden gelerek bir konser salonunda buluşan seyirciler, o salonda aynı topluluğu temsil eder hale geliyor. Müzikseverler, söylenen şarkılara hep birlikte duyulanacak kadar birlik olabiliyorlar. Aynı eserin bir araya getirdiği yabancılar, üç yüz yıl önce yapılmış bir tablonun bugüne yansımaları ya da antik çağda sergilenen bir oyunun toplumu hala nasıl temsil ettiğini tartışabiliyor. Hatta, günümüzde eserlere dair bu paylaşımları bulduğumuz lokasyonların sınırlı imkanlarıyla değil, dünya çapında daha büyük kitlelerle dahi gerçekleştirebiliyoruz. İzlediğimiz bir film, dinlediğimiz bir şarkı ya da incelediğimiz bir tablo sayesinde uzak mesafelerden yakın diyaloglar kurabiliyoruz. Sanat, çağlar öncesini ve sonrasını birbirine bağlarken, sürmekte olan çağın mensuplarını da birbirine bağlıyor. İnsanın yalnız olmadığını hissetmesi, ortak katarsis yaşaması ve başkasının ifadesinde kendi ifadesini de bulması, bireyin psikolojik sağlığını koruyor. Böylece sanat eserleri hem sanatçıya terapötik etki sağlarken hem de sanat eserleri etrafında toplananlara psikolojik destek veriyor.

### RUH SAĞLIĞININ KORUNMASI İÇİN SANAT GEREKLİ

Sanatçılar, sanatın psikolojik sağlığını koruyuculuğundaki önemini bildiklerinden/deneyimlediklerinden sosyal izolasyona girmemiz gerektiğinde toplumun ve bireyin ruh sağlığını korumak için ilk hamleyi yapanlardı. Toplum önderleri Covid-19 pandemisinden dolayı izolasyon kararını duyurdu ve tüm faaliyetlerin durduğunu bildirdi, ancak sosyalleşemeyen engellemeyle doğacak psikolojik problemler için bir plan oluşturamadı. Devletler tarafından sadece fiziksel sağlığın öncelendiği günlerde sanatçılar



halkın psikolojik sağlığını korumak için devreye girdi. İlk önce tiyatrolar arşivlerindeki oyunları halka arz etti. Aynı sahne etrafında toplanamayan seyirciler, aynı ekranın karşısında görünmeyen ancak hissedilen bir bağ ile bir araya geldiler. Tiyatronun olanaklı kıldığı duygusal dışavurum sayesinde korkunun hâkim olduğu günlere kısa aralıklarla mola verilebildi. Sanal sahne projeleri ile devam edilirken, müzisyenler canlı konserlerle sevenleriyle buluştular. Loş ışıkların arasında, yüzlerce insanın korkusuzca yan yana durabildiği, yabancıların birbirlerini tanıdık hissettikleri yüz yüze anlar yaşanmasa da insanlar evlerinden aynı şarkıya aynı anda birlikte eşlik ettiler. Müzeler çevrimiçi olarak sanal kapılarını açtı, eser listelerini güncelledi. Gezilemeyen mekanları, mekansız kularak erişme sundu. Ressamlar, karikatüristler ücretsiz dersler açarak, sanatın iyileştirici yanını herkese erişilebilir hale getirdiler. Sanatçılar, insanın psikolojik sağlığını kuvvetli tutacak ve koruyacak etkili desteği sundular. Yani, izolasyonda kalan bireyi sanatla buluşturmaya devam ettiler.

### SANAT EMPATİK YOLDAŞ

Sosyal izolasyon döneminde birçoğumuzun yaşamı yeknesak bir hal aldı. Günün değişmeyen rutini, alt komşusu kadar yakın mesafeden uzak bırakılmış sosyal dünyanın yalnızlığı çehremizi sardı. Fiziksel izolasyon, gerçek anlamıyla sosyal izolasyona dönüşerek ruhlarımızın da izole kalmasına neden oldu. Hem bedenimizin hem psiko-

**Belirsizlik duygusunun doruk noktasına ulaştığı Covid-19 pandemisinde, somut dünyanın yarattığı huzursuzluğa, ruhi kargaşalara ve boşucu gerçeklere karşı metaneti arttırabilmemiz için sanata ihtiyacımız var**

lojimizin dengesi bozulurken bazı bazı kendimize ve içinde bulunduğumuz topluma yabancı hissettik. İnsanın kendisini tanımaya ve bulmasına olanak sağlayan sanat, bu süreçte yine elimizden tuttu. Dış dünyanın gerçeği bizi ölümlerle tehdit ederken, ölümsüzlüğü elinde tutan sanat bize denge imkânı sundu. İnsanlar eserlerle kurdukları empati neticesinde kendi yalnızlıklarına bir eşlikçi ve yeknesak günlerine devingenlik getirmeye başladılar. İnsanların hüznünlü anlarında acısına, derdine veya yalnızlığına eşlikçi olarak melankolik müzikleri tercih etmesi dinlemesi benzeri. İnsanlar melankolik müzikleri dertlerine dert kattıkları için değil, benim de derdimi anlayan, yaşaran birileri varmış hissi için dinler. Eleştiremedikleri patronlarına, liderlerine veya otorite figürlerine benzer karakterlerin hicvedildiği bir tiyatro oyununda izleyicilerin ortak kahkahalarla duygusal dışavurum yaşamaları gibi. Sanat insanların

kapalı kalmış, bastırılmış duygusal kutularını açmalarını sağlar.

### SAĞLIKLI BİREY VE TOPLUM İÇİN SANATA İHTİYACIMIZ VAR

İnsanların sanata ihtiyacı sadece duygusal dışavurum için değildir. Sanat, bireylere başka bir gerçeklik imkânı da sunar. Rahatsız edici gerçeklerden uzaklaşmak için, yaşamın boğucu girdabına nefes dolu bir ara için veya belirsizliğin yarattığı kaygıdan kaçış için sanat bir imkandır. Belirsizlik duygusunun doruk noktasına ulaştığı Covid-19 pandemisinde, somut dünyanın yarattığı huzursuzluğa, ruhi kargaşalara ve boşucu gerçeklere karşı metaneti arttırabilmemiz için sanata ihtiyacımız var. Toplumsal ve bireysel olarak karışıklığımızın yükseldiği bu dönemde, ruh sağlığımızın korunabilmesi için gereksinim duyduğumuz arkadaş aslında sanat. İçinde var olma mücadelesi verdiğimiz çağın diğer mensuplarıyla bağ kurabilmek için sanatın kollarıyla kavuşmamız lazım. Bedenlerimizin izole edildiği bu dönemde, ruhlarımızın sanatın açtığı zaman çatlaklarından geçmesiyle başka âlemlerde bir araya gelebilmemiz sosyalleşmek için sanat tek şansımız. Müzikle, tiyatroyla, dansla, sinemayla, kısaca sanatın elini sürdüğü her olanağı ruhumuzu iyileştirmek ve psikolojimizi korumak için kullanmamız lazım. Sadece sanat dünyanın fiziksel kurallarına bağlı kalmanın mecburiyetini ortadan kaldırarak bizi bir araya getirebilir.

### SANATSIZ KALANLARIN GELECEĞİ

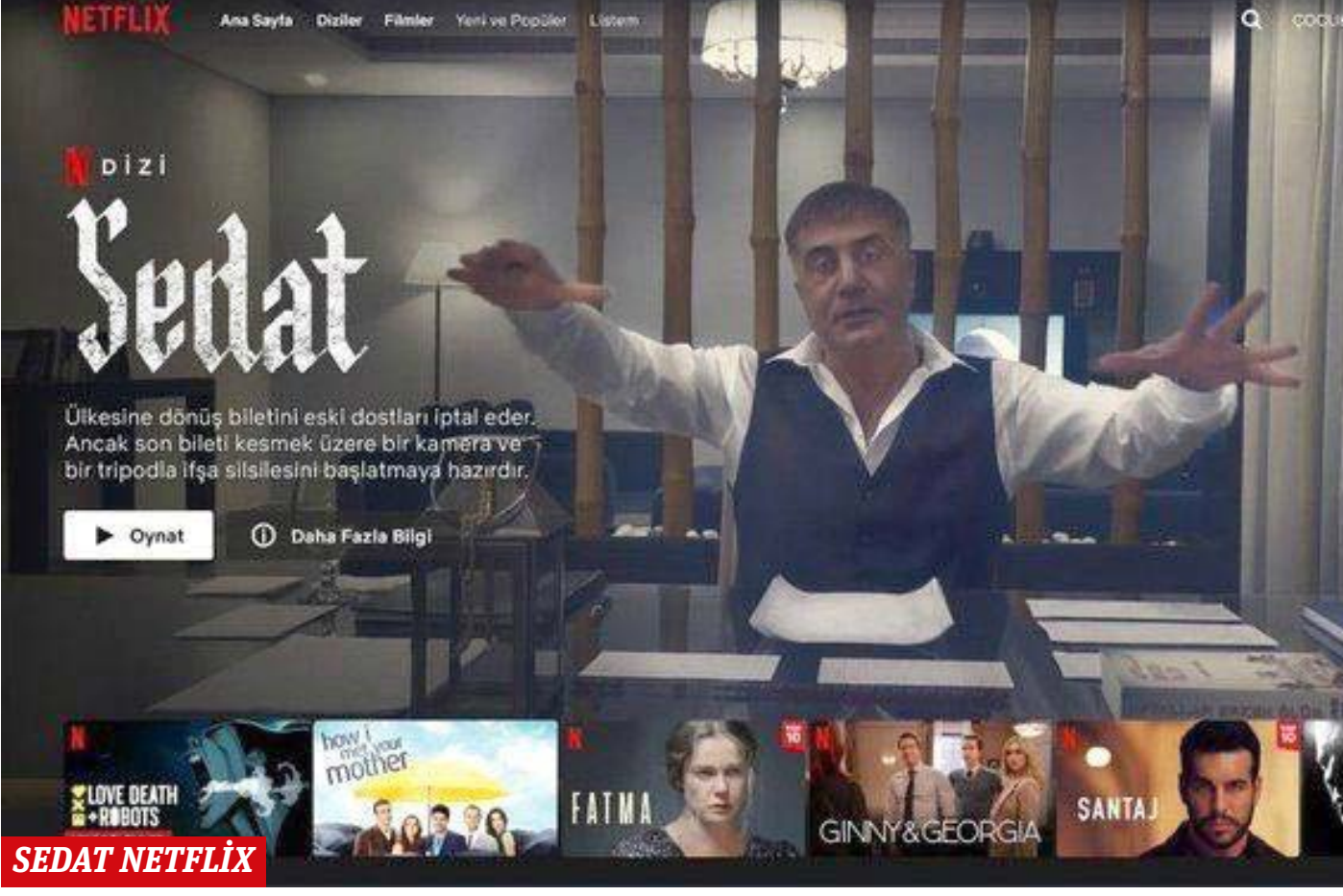
Sosyal izolasyon diye adlandırılan fiziksel uzaklığın uzun dönem sonuçları birey ve toplum için yaralayıcı olacak. İçinde bulunduğu dönemini anlatamayan toplumların akıbeti de kendi ifade edebilmesi için bir yol bulunmayan yahut olanak sunulmayan bireylerin uçurum kenarına varan hikayelerine benzer olacaktır. Kısıtlamaların azalmaya başlamasına karşı kısıtlamaların azalmaması, pandeminin yıkıcı psikolojik etkilerinin sürmesine neden olmaktadır. Sanatın arkadaşlığından yoksun bırakıldığımız sürede ruhlarımız ihmale uğruyor. Bu ihmalin bilançosu, hayatlarından bir memnun olmaması, hayatlar, birbirlerini tanıma, lün ve birliğin kaybolduğu ayrılmış sınıflar ve medeniyet alanında sınıfta kalmış bir toplum olacak.



SEYİT  
TOSUN

# İçinde bulunduğumuz büyük tehlike “normalleşme”

*Sedat Peker videoları adeta bir etkinliğe dönüşmüş durumda. Bazı gerçek dışı senaryoya sahip diziler nasıl yaşamda ‘gerçeğe’ dönüşmüş durumda ise; senaryosu gerçek olan bu videolarda anlatılanlar ise bir ‘dizi senaryosu’ haline dönüşmeye başladı. İki kişinin bildiği sır değildir ama bu ‘normalleşme’ nedeniyle herkesin öğrendiği konular sırta kadem basmak üzere...*



Covid 19 pandemi sürecinde yaza girdiğimiz turizm döneminde kontrollü normalleşme başladı. Bu yazının konusu koronavirüs salgını içinde yaşadığımız başka bir normalleşmeyle ilgili.

Son haftalara damga vuran ve adete bir Pazar günü etkinliğine dönüşen Sedat Peker videolarıyla birlikte halk olarak uzun yıllardır bildiğimiz ama sesli ifade edilmeyen suç ilişkileriyle yeniden yüzleştik.

İzleyenlerin, Türkiye'nin içinde bulunduğu karanlık yapının aydınlatılması ve bununla ilgili şeffaf bir sürecin başlatılması talebi mi var yoksa gizli sırların ifşasını izleme hazzı mı yaşıyoruz?

Tayfun Hoca (Atay) iki hafta önce konunun bu kısmını “Politik Pornografi” yazısında belirtmişti. Hoca, yaşanan sürecin, izleyende derinden derine hazla karışık bir ilgiyle seyir zevki patlamaları yaşattığını ve herkesin ‘politik pornografi’ niteliğindeki bu videolar serisinin yeni sürümünü bu nedenle dört gözle beklediğini muhteşem bir analizle yazmıştı.

Videolara ve içeriklerine gelirsek; izlenme oranı sayılarına bakınca da hiçbir gazeteci, siyasi parti, yazarın bu kadar izlenmediği malum. Mafya yapılanmasında Peker ve Pekerleri ortaya çıkartan 12 Eylül sonrası sürecin etkisi bu politik dedikodular nedeniyle atlanabiliyor.

**Eğer toplum günahlar arasında bir tercihte bulunursa, o günah artık normalleşiyor. En büyük tehlike de bu ‘normalleşmedir.’**

Bireyler, izledikleri bu videoları kendilerine göre anlamlandırıyor. Bu açıdan videolar serisi de bireylerin psikolojik-sosyal-toplumsal taleplerine cevap verme fonksiyonunu yerine getirmeye başlıyor. Çünkü günün yoğunluğundan kurtulma, yalnızlığı unutma, ekonomik sıkıntıları bir saatliğine de olsa yok saymayı sağlaması, bu videolar ve kişilerle ilgili anlamlandırmaya neden oluyor. Tıpkı sevilen bir dizi ya da futbol maçı gibi. Peker de bunu biliyor. O nedenle de içerik konularından bağımsız biçimde ‘duygusal’ bir bağ kurmaya çalışıyor.

Şimdi ortada büyük bir ‘günah’ ve ‘suç’ var ama bunların halen belirli bir sahibi yok. Yaşanan video tartışmaları bu günahları işlediği kabul edilenlerin arasında ihalenin kime kalacağı seyrine evirilmiş durumda.

Bu post modern video ve izlenme savaşlarının sonunda kazananlar tertemiz şekilde için içinden çıkacak ve on yıllardır işlenen büyük suçların tamamı kaybedenin üze-

rine yıkılacak. Hesap veren olmayacak. Çünkü videoda anlatılan sırları izleyenlerin önemli bir kısmı, ihalenin kaldığı günahkarı sosyal linçe uğratacak ve her şey normal seyrinde devam edecek. İşte büyük tehlike tam da budur.

Bir öğrenme, bilinmeyi izleme, sırta sahip olma arzusu var. Bütün sırlar dökülüyor. Suçu ve suçluyu öğrendik; bu süreçte suçlar ve suçlular sıradanlaşıp normalleşiyor. Peki ya sonra? Normalleşme meşrulaşmayı getiriyor. Bu da suç, o suç işleyenleri yaratan oluşturulmuş sistemi akıyor. Videolarla birlikte öyle bir noktaya geldik ki devlet içinde örülmüş koca bir hukuk dışı yapılanma görülemiyor. Onun yerini, kimlerin bu suçlarda başrol veya figüran olduklarını öğrenme tutkusu almış durumda.

## KENDİNİ SİNEKLERLE UNUTTURAN BATAKLIK

Bunu, sabahları video yayınlayan Peker'in videolarından ‘spoiler’ yememek için saat kurulmasından ya da sonradan izlenecekse bile sosyal medyaya ve haber sitelerine bakmadan direkt izlemek isteyenlerin davranışlarından anlayabiliyoruz.

Oysa bunlardan çok daha fazlası hem de görüntülü, canlı canlı şekilde yaşanmıştı. 3 Kasım 1996’da Balıkesir-Bursa karayolunda Susurluk İlçesi’nde yaşanan ‘trafik kazasında’ O6 AC 600 plakalı Mercedes marka siyah renkli otomobil bir kamyonla çarpışmıştı. Mercedes’te DYP Şanlıurfa milletvekili Sedat Edip Bucak, İstanbul Polis Okulu Müdürü Hüseyin Kocadağ, Mehmet Özbay sahte kimlikli Abdullah Çatlı ile 1970 doğumlu Gonca Us vardı. Yani bir polis müdürü, dönemin iktidar partisinin silah desteği verdiği aşiret reisi bir milletvekili, katliamdan aranan Gladio bağlantılı bir suç örgütü lideri aynı araçtaydı! Mercedes’ten kurtulan tek kişi Sedat Bucak olmuştu. Araçtan birçok silah ve koca bir ‘kara kutu’ da çıkmıştı.

O dönem gerek Susurluk Araştırma Komisyonu gerekse ortaya saçılan bilgi, belge, tanık ve itiraflar bu kirli sistemi kuran birçok kişiyi açık şekilde ortaya çıkarsa da yaşananlar unutuldu. Göstermelik birtakım cezalar verildi. Bir iki de istifa yaşandı. Baktığımız yer sadece bu kişiler olunca; bu kişilerin varlıklarını sürdürmele-

rini sağlayan sistem ve koşullarını unutuyoruz. Nitekim de öyle oldu. Bu kişiler daha sonra hem siyasette hem medyada hem de ticarete varlıklarını sürdürdüler. Kirli ağlar yeniden örüldü. Bataklık, herkesi sineklerin peşinden koşturup kendisini unutturmıştı.

Videoları izlerken Sedat Peker’in de bu suçlara ortak olduğunu unutmamak, bilinçli izleyici koltuğuyla yaşananlara bakmak gerekiyor. İzlerken Peker ya da eleştirdikleri/suçladıkları arasında bir tercihte bulunma güdüsünün başlaması, Peker’in en büyük avantajı; yani bir manada ‘şimdilik’ kazandığı yer oluyor. İki kişi kavga ediyor ve ikisinin de haksız olabileceği seçeneğinin, yani üçüncü tercih tuşunun kumandadan kaldırıldığı bir ‘dizi serisiyle’ karşı karşıyayız. Çünkü siyasete güvenin anketlerde çok düşük olduğu ve siyasal kutuplaşmanı çok üst noktada olduğu bir ortamda kitleleri seçeneklere itmek çok daha basittir.

Örneğin herkes 10 bin dolar alan siyasetçiyi soruyor ama “Sedat Peker sen yıllardır bir siyasetçiye neden maaş bağladın? Bunu ne karşılığında yaptın? Bu maaş karşılığında o siyasetçiden neler istedin? Mafyadan maaş alan diğer siyasetçiler kimler?” diye sorulmuyor. Ya da çok az kişi bunu soruyor. Bu iki karşılıklı soru sorulmaya başladığında daha sağlıklı bir resim ortaya çıkacak ve fotoğrafın bütününe daha berrak şekilde bakabileceğiz.

## KİRLİ ELLERİN TEMİZ ELLER OPERASYONLARI

Dünyayı yıkıma sürükleyen hatta soykırım yapanların dahi kendisine bir bahane bulduklarını biliyoruz. Hiçbirisi kendisine kötü biriyim dememiştir. Aksine, katlettiklerini suçlamışlardır. Çünkü katliama uğrayanların devlette, sermayede ve medyada gücü olmaz genelde. Yani bu kişi ve topluluklar kendisi savunamaz. Bunu da sistem çok iyi bilmektedir.

Peker de kendi stratejisini tam da siyasi bir parti lideri gibi- milliyetçi-muhafazakar-dinci kesimlere dayanma çabasını bu yüzden kuruyor. Bununla da yetinmiyor; ara ara bütün tuşlara aynı anda basıyor. Özellikle sen videolarında Atatürkçüler ve Aleviler üzerinden konuşmaya başlayarak ‘Alevileri’ nasıl sevdiğini açık-

lamasının nedeni; oluşabilecek bir hesap sormanın önünü almak ve hali hazırda yoksulluk ve baskı girdabında direnen kesimlerim öfkelerini kendi talepleriyle birleştirmek.

Bütün bunları görmez ve sistemin geneliyle bir hukuki/demokratik hesaplasmaya gidilmezse emin olun ki kaybeden mutlaka yine halkın ta kendisi olacaktır. Yani sadece tek bir tuğlayı değil duvarın tamamını hesaba katmamız gerekiyor. Aksi halde günün sonunda ‘O iyi ama çevresi kötüye’ gelinir, bütün günahlar birkaç kişinin üzerine yıkılır ve onların üzerinden “temiz eller” operasyonu yapılır. Suç örgütüyle ilişkileri bulunanlar, bunu kuranlar ellerini yıkar ve çıkar.

## HEPİNİZ ORADAYDINIZ!

Peker videolarının en büyük başarısı izleyenlerin önemli kısmını ekranın içine alması ve izleyenleri de kendi iddialarının ‘mağduru’ pozisyonuna getirmeye çalışması. Bir anlamda kendi ‘mağduriyetini’ halkın mağduriyetiyle birleştirmeye çalışıyor.

Sedat Peker videoları bu nedenle de adeta bir etkinliğe dönüşmüş durumda. Bazı gerçek olmayan senaryoya sahip diziler nasıl yaşamda ‘gerçeğe’ dönüşmüş durumda ise; senaryosu gerçek olan bu videolarda anlatılanlar ise bir ‘dizi senaryosu’ haline dönüşmeye başladı. Ülkedeki Susurluk dönemi ve sonrasında hayatını kaybeden “özneler”, izleyicinin etkinliği esnasında “nesne” haline gelmişti. Yaşamını kaybedenlerin durumuyla empati tamamen kesiliyor ve izlencenin odağı sadece “şova” yöneliyor.

İki kişinin bildiği sır değildir ama herkesin bildiği sıra kadem basmak üzere...

Bu şekilde sonuçlanırsa Devlet içerisinde yer alan grupların kavgasında galip gelen, kaybedenin üzerinde ‘temiz eller’ operasyonu yapacak, onları yargılayacak ve topluma da “devleti mafyadan temizledik” diyecek. Türkiye’nin son 40 yılına bakılırsa bunun böyle olduğu, kendi kendine tekrar ettiği görülür.

Eğer toplum günahlar arasında bir tercihte bulunursa, o günah artık normalleşiyor. En büyük tehlike de bu ‘normalleşmedir.’

İşin Öz’üne odaklanarak hem masumiyet hem de bir suç “soy kütüğü” oluşturmak gerekiyor. Burada siyasette eskiden kullanılan bir tabir vardır “taraf olmayan bertaraf olur” diye. Şimdi ise bu videoları ve içerikleri konusunda şunu söylemek lazım “Taraf olan bertaraf olur” Yoksa Susurluk’ta ölenler bile işin içinde sıyrılmak; o kamyonun altında bu defa hep birlikte kalacağız.

O yüzden ne diyoruz; “Hepiniz oradaydınız be...”

HİLAL  
BEBEK

hilalbebek@yahoo.com



## Ün'süz girmek yasaktır!

Şöhret hem bir seçme hem de eleme kriteri olarak gitgide daha da baskınlaşıyor. Tanınırlık puanınız; akademik kadroya alınma, bir kongreye davet edilme, eğitmen olarak tercih edilme, zanaatkar olarak talep görme, sanatçı olarak izlenme, siyasi olarak seçilme, doktor olarak başvurulma, uzman olarak fikir alınma olasılığınızı ciddi derecede arttırmakta. Böylece çok tıklanan şöhretli biri olarak iyi yazmasanız da "iyi yazar" olabilir, iyi söylemeseniz de sık sık sahne alabilir, iyi bilmeseniz de bol bol anlatabilirsiniz. Yeterince ünlüyseniz partimize üye olabilir, gazetemizde yazabilir, yayınevimizden kitap çıkarabilir, üniversitemizde ders verebilirsiniz!..

Şöhret, bir norm ve dayatma artık. Mikrodan makroya değişik doz ve tiplerde şöhret türlerimiz var. Bu geniş yelpaze içerisinde bir koltuk kapmak neredeyse bir zorunluluk. Yazdığınız kitaplar yoksa yaptığınız sarmalar da mı yok gösterebileceğiniz? En azından paylaşılacak güzel bir manzara? Eninde sonunda kendi çapında şöhret yakalayacak bir ürününüz mutlaka olmalı (ki benliğiniz de bir ürün). En azından kendi şöhret (tıklanma) rekorunuzu kırdığınız bir an gelmeli... Alıştığınız her tıklanma sayısından sonra da dozu yükseltmek, ilk hedefiniz olmalı.

Şöhretin kriteri belli; özetle, "dikkat çekme kapasiteniz". Bu dikkatin ölçüm birimi ise "tık". Ne kadar etkileşim aldığınız, ne kadar görüldüğünüz, iyi ya da kötü aldığınız yorum sayısı, dolaşımda ne kadar uzun süre kaldığınız... Tüm bunlar şöhret endeksinize eklenecek ham puanlar.

Dijital mecralar; kendi siyasetinizi yapacağınız meclis ve oy toplayacağınız kişisel kürsülerdir artık. Şöhret bir üst-değer. Sosyal statünün ham maddesi, ekonomik güce giden yol, marka olmanın olmazsa olmazı, uzmanlığınızın ilanı, etki etme aracı, yani iktidar sahibi olmanın ana yakıtı. İyiyi, güzele, değerliye, doğru olana giden yol önce şöhret kapısından geçmek zorunda. Bu kapıdan geçmeyen uzmanlığı da güzelliği de, faydası da şaibe altında.

### "BANA DAHA ÇOK TIK GETİR!"

Şöhret hem bir seçme hem de eleme kriteri olarak gitgide daha da baskınlaşıyor. Tanınırlık puanınız; akademik kadroya alınma, bir kongreye davet edilme, eğitmen olarak tercih edilme, zanaatkar olarak talep görme, sanatçı olarak izlenme, siyasi olarak seçilme, doktor olarak başvurulma, uzman olarak fikir alınma olasılığınızı ciddi derecede arttırmakta. Böylece çok tıklanan şöhretli biri olarak iyi yazmasanız da "iyi yazar" olabilir, iyi söylemeseniz de sık sık sahne alabilir, iyi bilmeseniz de bol bol anlatabilirsiniz. "Yeterince ünlüyseniz partimize üye olabilir, gazetemizde yazabilir, yayınevimizden kitap çıkarabilir, üniversitemizde ders verebilirsiniz".

Liyakatin, emeğin, kalitenin, etiğin geri planda kalması anlamına gelen bu bağlamda herkes kendi "show"unu sergilemek ve dijital podyumlarda yürümek zorunda. Okumak, derinleşmek, araştırma yapmak gibi malzemelerden çalınarak elde edilen zaman ve emek bu görsel şov uğruna harcanabilir. Ne de olsa tercih edilecek olan doktor, daha çok makalesi olan değil Google'da daha çok yıldız alan olacaktır. Daha çok okuyan değil daha çok özlü söz paylaşan davet edilecektir. Daha çok bilen değil medyada daha fazla boy gösteren kitap yazacaktır. Doğru haberler yerine ilgi ve dikkat çeken bağlantılar daha çok tıklanacaktır. Uzun, derin, ciddi konuşmalar değil kısa, özet ve eğlenceli diyaloglar daha çok dinlenecektir. Tanınmış yüzler tanınmamışlara göre daha çok talep göreceklerdir.

Kayıtsız şartsız sayısal büyümeyle kilitlenmiş olan ekonomi imparatorluğu böyle buyurmaktadır: "Bana daha çok tık getir!". Bu talepkâr ve obur vakum, ekonomi tanrısı uğruna tüm değerleri kurban etmeye hazırdır. Ahlak yalnızca ona hizmet ettiği sürece varlığını sürdürebilir, ideolojiler onun ekmeğine yağ sürerse güçlenebilir, rasyonalite lü-



zumlu olmadığında devre dışı bırakılabilir.

### ÇELİNEREN HER BAKIŞ, SATILACAK ÜRÜN DEMEK

Ekonomi imparatorluğunun yakıtı "dikkat"tir artık. Çelinen her bakış, bir tık ve her tık da ekonomik büyüme anlamına gelir. Dikkatin sayısal birimi "tıklar" olduğuna göre ürünlerin biricik ve yegâne değer ölçütü de ilgiyi çekebilme kapasiteleridir. İyi ya da kötü, kaliteli ya da değil, gerçek ya da sahte fark etmez... Yeter ki dikkatleri çek ve bakışları üzerine toplala!..

Çelinen her bakış, oltaya takılacak bir balık ve satılacak bir ürün demektir. Bir yandan reklamı olan ürün müşteriye sunulurken diğer yandan da müşteri ürün sahibine sunulmaktadır. Satan, satılan, satın alan rollerinin birbirine girdiği bu çaprazlama alışverişin ivmesini arttıracak olan kişiler de elbette "şöhretliler" yani mümkün olduğu kadar çok "tık"ı söz konusu mecralara çekebilecek olanlardır.

### ARZU VE DÜRTÜYE GÖRE KARAR VERMEK!

Bir başka sorun şu ki "tık" almanın yolu daha çok sü-

rüngen beyne hitap etmekten geçer. Yani dijital mecralarda dikkatleri çeken şey, rasyonel olandan çok duygu ve dürtüyle hitap eden unsurlardır. Alt beynin hızı (dürtüsel ve refleksif olan) ön beyne göre (düşünen ve muhakeme eden) daha hızlıdır. Ön beynimiz bir şeyin gerekli mi, gereksiz mi, faydalı mı, zararlı mı olduğunu hesap edene kadar alt beyin çoktan yola çıkmış, istemiş ve yapmıştır. Bilinçli bir çaba olmadığı sürece de bu hızlı tepkinin önüne geçmek mümkün olmaz. Dijital mecralardaki görsel uyarılar alt beyni hızlıca aktive eder. Elim hızlıca belli "çekici" unsurlara kaymaya ve ben daha düşünmeden belli bağlantıları tıklamaya kalkışır.

Böylece olan şey şudur: Arzu ve dürtüyle göre karar almak. Buna aşağıdan yukarı işleme denir. Yani alt beyindeki dürtülerin ön beyne hâkim olması. İnsanın bilişsel kontrolü anlamına gelen "yukarıdan aşağı işleme" ise azalmıştır. Yani muhakeme süreçlerinin duygu ve dürtüyle şekil vermesi. Sonuç olarak beynin aşağıdan yukarı işleme tarzı arttıkça çeldiricilere direnç azalır ve "tık" için çağırılan bağlantılar karşısında

iradesizleşmeye başlarız.

### ŞÖHRETLİ OLMAK MI BİLGE OLMAK MI?

Yani dijital dünyada kısa yoldan uyanılma yaratan, uzun vadeli dikkat gerektirmeyen, haz veren ya da korku ve şaşkınlık gibi belirgin duygusal uyarılara neden olan unsurlar talep görmektedir. Bu durumda meşakkatli bilimsel araştırmalar, derin sanatsal çalışmalar, zorlayıcı felsefi düşünceler, vakit ve emek isteyen zanaatlara ne olur? Ön beynin aktif kullanımını, uzun bir dikkati ve hazzın ertelenmesini gerektiren tüm bu "zorlayıcı" alanlar hem arz eden hem de talep eden taraflar açısından cazibesini kaybetmektedirler.

Soru şu: Şöhretli olmanın kriterleri bilgili/bilge/gerçek olmanın kriterleri ile çeliştiğinde hangisinden fire vermeyi tercih edeceğiz?

Bu soruya bilinçli zihnimizle ve receğimiz mantıklı cevaplar çok da önemli değil. İnsan rasyonel düşündüğünde en mantıklı şıkı seçme konusunda genelde mahirdir. Hepimiz ilk fırsatta bilginin, liyakatin, etiğin daha önemli olduğunu söylemeye yelteniriz. Ancak davranışlarımızı çoğu zaman anlık duygusal/dürtüsel ihtiyaçlarımız şekillendirir. Ve dijital dünyanın ödüllendirme mekanizmaları alttan alta sürünge beynimizi eğitmektedir. Paylaşmalarımız karşısında aldığımız her reaksiyon beynimizdeki ödül mekanizmasını çalıştırmakta ve dopamin salınımına neden olmaktadır. Bunun bir sonucu olarak beynimiz "bunu tekrar yapması gerektiğini" öğrenmektedir.

### DOPAMİN TUTSAKLIĞI

Google'ın algoritması beynimize küçük küçük çiziklerle nakşedilmekte. Nöronal ağlarımızın etkinleşme haritası bir süre sonra dijital algoritmaların simetrisi olacak. Her etkileşim, dopaminsel bir boya ile bu algoritmaları zihnimize kazımaktadır. A'yı yapınca 6x, B'yi yapınca 9x, C'yi yapınca 15x dopamin (etkileşim) aldığımızı gören beyin, bilinçli zihnimizin fikrini sormadan C'ye yönelmenin bir yolunu bulacaktır. Dopamin odaklı bir beynin rasyonel tarafımızdan isteyeceği tek şeyse; "C'ye yönelmek için mantıklı gözükecek bir mazeret bulmasıdır".

Böylece aklımız daha yola çıkmadan, elimiz çoktan tıklamaya kaymış ve rasyonel tarafımızdan geçerli bir neden bulmasını rica etmiştir.



SÜREYYA  
SU

## İsrail'deki seçim Filistin'in kaderini değiştirir mi?



**Öncelikle şunu sormak istiyorum: İsrail ve Filistin arasındaki ilişkiyi ya da Filistin sorununu nasıl tanımlamak daha doğru olur? Çatışma mı? Savaş mı? Apartheid mi? Soykırım mı? Bana bunların hepsini iç içe geçiren ve olayın özgünlüğünü, hatta biricikliğini ifade eden yeni, başka bir terime ihtiyaç var gibi geliyor.**

İsrail Devleti 19. yüzyılın sonunda başlayarak 1948'de devletin kurulmasıyla neticelenen, etno-kültürel milliyetçilik (Yahudi milliyetçiliği-Siyonizm-) esasına dayalı bir yerleşimci-sömürgeci projenin sonucudur. Filistin Sorunu da bu yerleşimci-sömürgeci projenin ortaya çıkışından günümüze kadar uzanan ve Filistin'deki yerli halkların toplumsal ve siyasal haklarının tümüyle reddinden kaynaklı çok boyutlu bir tarihsel sorundur. Kolonizasyon projeleri genel olarak toprak ve nüfus dengesi üzerine bina edilmektedir. İsrail Devleti'nin kurulmasına giden süreçte de toprak ve nüfus dengesi aranmış, Siyonizm etno-kültürel içeriği doğrultusunda etnik bir mantıkla yerleşim faaliyeti yürütülmüş, yerli halklarla kurulan tüm ilişkilerde de bu kolonizasyonun ihtiyaçları gözetilmiştir. 1967'den sonra Batı Şeria, Gazze Şeridi, Doğu Kudüs ve Golan Tepeleri'nin ele geçirilmesinden sonra da yerleşimci-sömürgeci projenin ihtiyaçları doğrultusunda hareket edilmiş; etnik milliyetçilikle bezenmiş bu olgu Yahudiler arasındaki ilişkilerde de ana belirleyici olmuştur. Bu bağlamda benzer şekilde yerleşimci-sömürgeci hareketler neticesinde kurulan ABD, Avustralya, Brezilya, Meksika vb. örneklerden etnik milliyetçi ulus devlet modeliyle ayrışmaktadır. Bu bağlamda Apartheid Güney Afrika'sı belki de en benzer örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak İsrail'i Güney Afrika Apartheid'ından da ayırtıran şey oradaki üstünlükçü beyaz söyleminin yerine "vatanından sürgün edilmiş halkın dönüşü" mitosunun konmuş olmasıdır. Yerleşimci-sömürgeci projeler içerisinde kolonize edilen ülkeyle binlerce sene öncesine dayanan ezelden-ebede bağ kurabilmiş böyle bir milliyetçi projenin emsali yoktur. İsraili tarihçi Şlomo Sand

*Siyaset bilimci Erhan Keleşoğlu, 2001-2002 yılları arasında Ürdün Üniversitesi'nde araştırmalarda bulundu ve 2002'de "Oslo Sürecinde Filistin'de İktidar ve Muhalefet" adlı çalışmasıyla İ.Ü. İktisat Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yüksek lisansını tamamladı. 2008 yılında "İsrail Yurttaşı Filistinliler: Yurttaşlık, Kimlik, Siyaset 1948-2000" başlıklı çalışmasıyla da İ.Ü. SBF'den doktora derecesi aldı. Ekim 2016'da KHK ile üniversiteden ihraç edildikten sonra çeşitli projelerde yürütücülük görevi üstlenen, halen de Toplumsal Tarih Dergisi Genel Yayın Yönetmenliği görevini yürüten Keleşoğlu ile İsrail'deki seçimin sonuçları ve sonrasında olası gelişmeler üzerine konuştuk.*

aslında hiç gerçekleşmemiş bu sürgünü ve milliyetçi retorikteki yerini çok güzel anlatır.

■ **Sorunla ilgilenen Arap devletleri ve Batılı devletler, çözümsüzlük halinin sürmesini stratejik olarak tercih ediyorlar sanki. Ama bu, Kıbrıs gibi şiddetsiz bir durumda belki makul karşılanabilir. Filistin'deyse sürekli şiddet var; çocuklar ölüyor. Peki bu şiddet daha ne kadar devam edebilir? Son Filistinli yerinden sürülmeden veya öldürülmeden İsrail'in barışa ikna veya mecbur olacağı bir olasılık yok mu?**

İsrail ve daha genelinde Filistin Sorunu II. Dünya Savaşı'nın ardından kurulan ulus-

lararası sistemin bir sonucudur. Bu sistemin bir alt-sistemi olan Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da sömürgeciliğe karşı ulusal kurtuluş hareketleri, emperyalist müdahaleler, direniş, bölge devletleri arası rekabet vb. siyasal ve toplumsal mücadeleleri doğrudan Filistin Sorunu'nu etkileye gelmiştir. Sorunun ortaya çıkışından itibaren birçok bölgesel savaş ve kriz yaşanmış, bunların neticesinde bugünkü statükoya erişilmiştir. Bu anlamda tahlil yaparken uluslararası ve bölgesel analiz düzeylerinden bakmak ve tarihsel bağlamına oturtmak gerekiyor. Yukarıda da söylediğim üzere yerleşim-

ci-sömürgeci bir temelde kurulmuş İsrail devleti 1967'den beri işgal altında tutulan topraklarda yaşayan dört milyondan fazla Filistinliyi sosyal ve siyasal haklardan yoksun bırakmıştır. Ötesinde 1948 ve 1967'de mülteci olup çevre ülkelere sığınan ve bugün kimsenin adlarını anmadığı BM'ye kayıtlı beş buçuk milyon Filistinli mülteci vardır. Bu apartheid rejiminin gündelik hayatı şiddet, işgali, hak tanımazlığı şiddet ikliminin de ana sebebidir. Bu rejim değişmeden barışın gelmesi mümkün görünmemektedir.

■ **Mevcut durumda; diplomatik, askeri, ekonomik güç ilişkilerinde İsrail'in avantajlı olduğu bir dengesiz durumda Filistinlilere sunulan her anlaşma şartı ve bu şartların başında olan İsrail'in "var olma hakkı"nı, yani İsrail Devleti'ni tanımak bile, sonuç olarak Filistinlilerin yurtlarından sürülmesinin meşruluğunu kabul etmek anlamına gelmez mi?**

Bazı hususları hatırlatmakta fayda var. Filistin Ulusal Hareketi'nin kahir ekseriyeti seksenlerin başından itibaren iki değişikliği kabul etmediği çözümünü açılmıştı. Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) ve İsrail arasında 1993 yılında imzalanan İlkeler Bildirgesi (Oslo Anlaşması) ile taraflar, birbirlerini karşılıklı olarak tanımayı (İsrail ve FKÖ), işgal altındaki topraklarda antlaşmalarla belirlenen sınırlar dahilinde bir Filistin Yönetimi'nin kurulmasını, beş sene sürecek bu geçici dönemin başlamasından iki yıl sonra başlanacak nihai çözüm görüşmeleriyle sorunun çözülmesini öngörmüştür. Yani Filistinliler, sizin tabirinizle İsrail'in varolma hakkını" yani İsrail devletini otuz sene kadar önce tanıdı. 1993'ten itibaren başlayacak beş senelik geçiş dönemi boyunca İsrail'in kuvvetlerini yeniden konuşlandırması ve önemli Filistin şehirlerinde özerk

Erhan  
Keleşoğlu



המאדה (13) ובן דודו עמאר (10) חזרו מהספה. יחיא (13) הלך לקנות גלידה. גופותיהם של אמירה (6), איסלאם (8) ומוחמד (9 חודשים) נמצאו לצד זו של אימם, מתחת להריסות ביתם. שמותיהם וסיפוריהם של הקורבנות הצעירים בלחימה ברצועה ניו יורק טיימס, עמוד 3

bir Filistin Yönetimi (FY) oluşturulması planlanmıştı. Geçiş döneminin sonunda Filistin tarafı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin İsrail'in 1967 Savaşı'nda işgal ettiği topraklardan çekilmesini isteyen 242 ve 338 sayılı kararlarına binaen kalıcı bir antlaşmaya varılacağını düşünmüştür. Bunun karşılığında Arafat, işgal altındaki topraklarda İsrail karşıtı şiddeti bitirmeyi, hatta bunun için İsrail güvenlik güçleriyle koordineli çalışmayı vaat etmiştir. Oysa İsrail tarafı bu anlaşmayı işgalin başka bir formda devamı olarak algılamakta; işgali de bu anlaşma ile meşrulaştırmaktaydı. Yerleşimci-sömürgeci projeden taviz veya vazgeçme söz konusu değildi. Bunun idrak edilmesiyle 2000 senesinde patlak veren II. İntifada'dan beri çözümsüzlük devam ediyor. İşgal sona ermediği müddetçe de sürecektir.

■ **Dünya üzerinde ABD'nin egemenliğinin zayıflamasının ve gelişen Çin gibi yeni güçlerin küresel egemenlik alanlarını genişletmesinin Filistin sorununun çözümü için bir imkân verme potansiyeli var mı? Ayrıca Rusya burada bir taraf oluyor mu? Rusya'nın Suriye'deki varlığı İsrail tarafından nasıl karşılanıyor ve Filistin sorununun çözümüne bir etkisi olabilir mi?**

ABD'nin etki kapasitesinde bir azalma söz konusu olsa da uluslararası sistemin hala en güçlü aktöründen bahsediyoruz. Dünyanın bir numaralı ekonomisi, ötesinde yıllık 750 milyar USD'lik askeri harcamasıyla da arkasından gelen beş-altı küresel gücün toplamından daha fazla harcama yapabiliyor. İsrail'in yetmişlerin başından itibaren ABD ile kurmuş olduğu stratejik ittifak, ABD Kongre-

si'nde on yıllar boyunca gide-rek artmış İsrail lobisinin gücü ve insan haklarıyla demokrasiyi uluslararası siyasetin tekrar merkezine alacağı iddiasındaki Biden yönetiminde dahi koşulsuz süreceği anlaşılan destek devam ettiği müddetçe mevcut statükoda değişim zor. Rusya'nın Filistin Sorunu'nda açıkça Filistin tarafında olduğu yıllar SSCB'nin yıkılmasıyla birlikte sona erdi. Rusya ve İsrail arasında birbirlerinin çıkarlarını gözetin, hasmane olmayan özel bir ilişki mevcut. İsrail İran'ı dengelediği için Rusya'nın Suriye'de bulunmasından gayet memnun. Ruslar da S-400 gibi gelişkin hava savunma sistemlerini konuşlandırmış olmalarına rağmen İsraililerin Suriye'deki hedeflere düzenlediği hava saldırılarına da hiç ses çıkarmıyor. Ancak tüm bunlara rağmen Rusya Filistin Sorunu'nun BM gözetiminde iki devletli bir şekilde çözümünü resmi politika olarak benimsemiştir. Rusya ve Çin uluslararası sorunların ABD'nin dikte ettiği liberal değerlere dayalı düzen yerine BM çatısı içerisinde siyasi müzakerelerle çözülmesinden yana. Bu bağlamda İsrail ile siyasi ve ticari ilişkileri iyi olan bu iki küresel gücün ABD ile yaşadıkları rekabet sebebiyle Birleşmiş Milletler'i öne çıkarmalarının İsrail ve ABD'nin dengelenebilmesinin açısından önemli olduğunun altını çizmek isterim.

■ **Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra El-Fetih Batı**

**nazarında terörist imajından çıkmıştı ve Yaser Arafat'ın bir karizması vardı. Dolayısıyla Filistinlilerin Batı kamuoyunda daha olumlu bir temsilleri vardı. Batı'da İslam terörle özdeşleştirilip yeni korku öznesi haline getirilirken Filistin politikasında Hamas etkili olmaya ve güç kazanmaya başladı. Bunun Filistin'in Batı kamuoyundaki temsili için olumsuz bir gelişme olduğunu söyleyebilir miyiz?**

Hamas'ın 90'lı yılların ortasından itibaren girişmiş olduğu intihar saldırılarının Filistin'in Batı kamuoyundaki temsiline olumsuz etkide bulunduğu bir gerçek. Ancak asıl sorun Oslo Anlaşması ile birlikte Filistin Yönetimi'nin kurulması ve Arafat'ın Filistin'e dönüşü ile birlikte Filistin Sorunu'nun artık çözülmüş olduğuna dair bir yanılsamanın Batı'da hakim olmasıdır.

■ **Susan Buck-Morss, Hegel ve Haiti adlı kitabında, kölelik ile ücretli emek düzeninin kuruluşu arasında bir ilişki olduğuna değinir. Bana da İsrail'in kuruluşundan beri sürdürülen Filistinlilerin mülksüzleştirilmesi ile kapitalizmin neoliberal versiyonunda dünyanın her yerinde uygulanan köylülerin mülksüzleştirilmesi arasında bir model alma ilişkisi var gibi geliyor. Yani İsrail şiddetini neoliberal devlet kuramıyla meşrulaştırıyor diyebilir miyiz?**

İsrail'in şiddeti esasen yerleşimci-sömürgeci bir projenin

ürünü olmasından kaynaklanmaktadır. Neoliberal politikaların uygulamaya konulmasıyla birlikte bu içkin şiddetin hem İsrail yurttaşları (Yahudiler ve diğer gruplar) hem de işgal altındaki Filistinliler açısından daha da yoğunlaştığını söyleyebiliriz.

■ **İsrail'deki seçimlerden sonra ilginç bir koalisyon kuruldu. Bir İsraili Arap Partisi ile aşırı sağcı Yahudi partisi liderleri aynı koalisyondalar. Bunu nasıl değerlendirebilirsiniz ve Filistin sorunu için bir anlamı var mı?**

İsrail'in siyasi ve toplumsal mimarisinin ana belirleyeni Yahudiliktir. 2018'de kabul edilen anayasal nitelikli düzenleme ile de bu perçinlenmiştir. Bu düzenleme ile İsrail, yurttaşları olan Yahudilerin olduğu kadar henüz yurttaş olmayan tüm Yahudilerin de devlet olarak tarif edilmiştir. Ve self-determinasyon hakkı sadece Yahudilere aittir. Yani İsrail tüm yurttaşlarının devleti olmadığını açıkça kanunlaştırmıştır. Kurulan koalisyonda bu düzenlemenin değiştirileceğine dair bir konsensüs olmadığı gibi Arapların mevcut toplumsal-siyasal haklarının düzeltilmesine dair somut bir yol haritası da mevzu bahis değildir. İslami siyasetten gelen Mansur Abbas'ın başında olduğu Birleşik Arap Listesi (Ra'am) Yahudi siyaseti içerisindeki çatlaklara oynanması ve hükümetin içerisinde bulunması halinde Yahudi partilerinin pragmatik sebeplerle bazı tavizler verebileceği iddiasındadır. Doğası gereği taktik nedenlere dayanarak böyle bir oluşumun geçici olacağını ve Yahudi olmayan İsraili yurttaşları ve daha da ötesinde Filistin Sorunu açısından herhangi bir kazanım getirmeyeceğini düşünüyorum.



TAYFUN  
ATAY

# Ölü deniz Marmara



1960'ların sonunda İstanbul girişinde Gebze ile Tuzla arasındaki Çayırova'da denizle tanıştım ben. Babam, Tarım Bakanlığı'nda memurdu ve Çayırova'da (şimdi Gebze Teknik Üniversitesi'nin bulunduğu yerde) Bakanlığa bağlı bir Ziraat Okulu (Ziraat Teknik Lisesi) vardı. Deniz kıyısına kadar açılan muazzam ve de muhteşem araziyle Çayırova Ziraat Okulu'nda Bakanlığın çalışanları için yazın 15'er günlük devreler halinde dinlenme kampı açılmaktaydı. İstanbul'da havalar malum; kamplar Temmuz-Ağustos arası 3 ya da 4 devre halinde düzenlenirdi.

## "BİR CENNETTİR ÇAYIROVA!"

Çocukluğum, ilk gençliğim ve gençliğim her yaz Çayırova'da geçti. Hayatımda en derin, unutulmaz ve en güzel izleri bırakmış yerdir orası. Başlarda annem ve babamla beraber yılda bir devre, 15 gün giderdik. Sonraları Çayırova'da Ziraat Okulu bünyesinde çalışanların, dolayısıyla orada daimî kalanların çocuklarıyla kurulmuş arkadaşlıklar, bir "Çayırova kültürü"nü hayatımın parçası olmasına yol açtı. Artık yazın ailem bir devre kalıp dönse de biz "ahbap-çavuşlar" ne yapıp ediyor kampı iki ay tamamına erdirmekle de kalmıyor, kamp bittikten sonra bile bir hafta on gün daha bomboş arazide vur patlasın çal oynasın tatilimizi uzatıyorduk.

İlk gittiğim yıllarda kampa gelenler bir beton parçası üzerine dikilmiş ve içerisine 3 ya da 4 yatak yerleştirilmiş çadırlarda kalmaktaydılar. Sonra bir yaz baktık, geniş

*Marmara'da İzmit Körfezi bölgesinde sanayileşmeyle birlikte 1970 başlarından itibaren fark edilir olan zehirlenme, ölüm ve çürüme, şimdi bu güzeller güzeli eşsiz iç denizin bütününde söz konusu. Ne diyor uzmanlar müsilaj felaketiyle ilgili değerlendirme yaparken, hatırlayalım: Marmara Denizi, aslında on yıllar önce, 1980'lerin sonunda öldü; bugün bu gördüğümüz müsilaj, sadece bir cesedin çürümesi... Ne kadar övünsek az! İstanbul'u da asıl şimdi "fethettik" denilebilir!..*

mi geniş iki odalı, tuvaletli ve elbette elektrikli prefabrik barakalar yapılmış. Tuvaletleri yaklaşık 50 metre uzaklıkta umumi olarak kullanımdaki, gece sadece mum ışığıyla aydınlanan çadırlar kaldırılmadıysa da onlara rağbet azaldı tabii bundan sonra... Ama biz "Gençler" hâlâ çadırlarda kalmayı sürdürdük.

Yüzmeyi Çayırova'da öğrendim; doğa ile iç-içeliği Çayırova'da duyumsadım; en değerli hatıralar, en unutulmaz dostluklar, en kalıcı iz bırakmış duygusal titreşimler hep Çayırova'da düştü hayatıma.

Hiç unutmuyorum, Gebze'den başlayan Haydarpaşa'da sona eren Anadolu Banliyösü tren hattının Çayırova'da durağı olduğu için, bir dönemin "efsane" istasyon şefi Adnan (Peşkirioğlu) Bey vardı; her yıl kampta düzenlenen eğlence gecelerinde kendi yazdığı uzun, naif ve komik bir "Çayırova" şiirini okumak için mutlaka sahne alırdı. İşte aklımda kalmış giriş dörtlüğü:

*"Gelenleri gidenleri,  
Şu ceryanlı trenleri  
Seyret inen binenleri  
Bir cennettir Çayırova..."*

Kısmet olur da bir gün hayatıma ilişkin uzun soluklu bir metin kaleme alabilirsem Çayırova'nın orada en merkezi yerde olacağı kesin. Ama bu yazıda muradım, daha doğrusu derdim bu değil.

Derdim, artık müsilaj deposu bir ölü deniz haline gelmiş Marmara!..

## CENNETİN ÖLÜMÜ!..

Çayırova'ya ilk gitmeye başladığımız 1960'larda kamp sakinlerinin konakladıkları çadır ve barakaları, yemekhane, gazino ve plajın bulunduğu kıyından ayıran bir dere vardı ve bir köprü ile konaklama alanından plaj tarafına geçilmekteydi. Dere, kamp sakinlerinin denize girdiği kumsalın ötesinde bir mevkinden denizle buluşurdu.

İçerisinde kefallerin yüzdüğü şahane bir su kütləsiydi bu

dere; öyle ki denizi bırakır dereye yüzerdik. Şahane, şıkır şıkır bir su, Ziraat Okulu'nun kurulduğu ovanın dayandığı sırtta, Ankara-İstanbul asfaltının öte yakasındaki tepeliklerden süzüle süzüle iner, kampı ortasından ikiye bölerek, anasıyla kucaklaşan bir yavru misali denizle buluşurdu.

Derken bir gün, içinden hayat fışkıran bu derenin suyunda kimyasal yağ bezeleri belirmeye başladı. Geçici sandık, ama öyle değildi, aksine giderek arttı. Su donuklaştı, dere hastalandı.

Çünkü derenin kaynak aldığı yamacı, Ankara-İstanbul asfaltının öte yakasına, tepeye ARÇELİK kurulmuştu!.. Türkiye'nin her tarafına beyaz eşya ulaştırmada öncülük gururuna sahip işletme, ürettiği buzdolaplarını evlere yollarken ürettiği atıkları da bizim Çayırova'nın deresine yolluyordu. Artık dereye yüzmek uygun değildi ve biz denizin yolunu tutmuştuk; kefaller de öyle mi yaptı, bilmiyorum. Sonuçta dereye hayat, son bulmaya yüz tutmuştu.

Arçelik ve elbette zamanla onun da etrafında, Çayırova'nın yamacında pıtrak gibi çoğalan sanayi tesisleri, zehirli atıklarının pompaladıkça pompaladılar dereye. Evet, Türkiye sanayileşiyordu! Ama "hunharca" sanayileşiyordu. Bağlantılı olarak da dereler ölüyor, deniz-toprak-hava kirleniyor, ziraat verimsizleşiyordu.

O dönemin Çayırova Ziraat Okulu Müdürü, çocukluğumdan yetişkinliğime hayatımda unutulmaz yeri olmuş ve artık çoktan ebemiyete intikal etmiş değerli insan Hüseyin Sinni çok mücadele etti, çırpındı, ilgili-yetkili mercilerle yazıştı-görüştü bu endüstriyel doğa-katliamını durdurmak, Çayırova'yı toprağıyla, deresiyle, deniziyle kurtarmak için... Arçelik ve diğer tesislerin atıklarını filtrelemeleri, arıtma tesisleri kurmaları yolunda resmi yaptırımlar getirilmesi için... Ama sonuç alamadı. O yıllarda çevreciliğin esamisi okunmuyordu ki memlekette. "Sanayileşecek, marş marş!" noktasındaydı herkes. Hele ki ülkenin ticari-ekonomik kalbi demek olan Marmara bölgesinde ziraat ile kaybedilecek zaman mı vardı!..

## "DİKKAT, KOLİ BASILI!"

Biz gözümüzün önünde Çayırova'nın, havasıyla suyuyla, toprağıyla deniziyle yıl be yıl bitişine tanık olduk. Sanayi tesislerinin yanı sıra kırsal alanlardan yoğun iç göçle İstanbul'un sınırındaki Çayırova'ya akın eden yoksul kitlesel yerleşmelerden kaynaklı evsel atıklar da eklenmekteydi artık derenin suyuna...

Ve her kamp sezonu başında →







“Gençler” olarak bizim ilk işimiz de karnımızı içeri çeke çeke, göğüsleri öne çıkara çıkara plajda, derenin denize açıldığı noktaya doğru herkesin gözü önünde elde küreklerle ilerlemek ve denize açılan ağız kapatmak olmuştuk. Ne kadar naif ve nafil bir çaba değil mi?!.. Kumdan bir bent oluşturarak aklımız sıra denizi dereden akan pislikten koruyacağız. Halbuki o zehre kum mu dayanır! Olsun, yine de “kamp sakinleri”nin içini bir nebze rahat ettiren bir girişimdi bu; nihayetinde 15 gün boyunca kirli derenin temiz denize, görünürde de olsa akışını engelliyorduk ya, siz ona bakın!..

Bu mutlu illüzyon, 1970’ler tamamına erip 1980’lere merhaba dediğimiz yıllarda tamamen dağıldı. Artık yüzmek için deniz de çok riskli hale gelmişti. Buna rağmen “Dikkat, koli basili!” uyarılarına aldırmayarak denize girmeye devam ettik. Ama mesela 1984 yılını hatırlıyorum (özellikle Mazhar-Fuat-Özkan’ın “Ele Güne Karşı” kasetinin de yaza damga vurması nedeniyle!); artık yaşlıları geçtim, 20’li yaşların başındaki pek çok arkadaşımız da denizi kullanmaksızın kumda güneşleniyor ve serinlemek için soyunma kamplarının yanı başındaki duşların yolunu tutuyordu.

Böyle böyle deniz de bitti Çayırova’da. En son 1985 yazında orada olduğumuzu hatırlıyorum. 1960’lardan 1980’lere, Marmara’nın İstanbul girişindeki sahil beldesi, Tarım bakanlığı kampı Çayırova yaklaşık 20 yıllık ömrünü tamamladı. Tabii çevredeki diğer sayfiyeler, Bayramoğlu, Eskihisar gibi yerler de.

Marmara’nın İzmit Körfezi bölgesi sanayileşme doğrultusunda ölüm fermanı en erken imzalanan bölge oldu. “Körfez” öldü ve ağlayana yoktu. 90’lı yıllarda artık Çayırova Ziraat Okulu’nun yerinde (belki o büyüğü “sanayileşme” söylem ve pratiği ile de daha uyarlı mahiyette) Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü vardı (sonrasında ve şimdi, Gebze Teknik Üniversitesi).

### ÇOCUKLUĞUMUN ÖLÜMÜ!

Birkaç yıl önce İstanbul’dayken efkârlandım ve çocukluğumdan yetişkinliğe açılan yelpazede hayatıma damga vurmuş “Çayırova kampı”na yol tuttum. Tuttum ama, girişini de zor buldum. Bizim kamp olarak kullandığımız bölgeye doğrudan üniversite kampüsü içinden erişimi bir türlü beceremedim. Yan taraftan, yine bir başka efsane olan Cam Fabrikası’ndan (“Çayırova Cam”) geçiş imkânı buldum ve “Kamp”ın



plaj kısmına ulaştım.

Tabii ulaşmak, hüsrandı, hüsrandı.. Bir mezebeyle karşılaştım. Üniversite için bir sosyal tesis olarak düşünülmüş bu alan belli ki kaderine terk edilmişti. Denizin önüne, gayet iyi anlaşılabilirliği üzere (!) bir yüzme havuzu yapılmıştı (yine de iyi, çünkü biz güneşlenip denize girmek yerine duşa yol tutuyorduk!). Ama artık kullanılmadığı için o da dökülmekteydi.

Kumsal da kalmamıştı. Dalgaların kıyıya vurduğu yere kadar otlar her yanı kaplamıştı. Yine o malum ve de “meşum” yere doğru yürüdüm: Evet, dere kapkara halde boşalmaya devam ediyordu ve görüntü tahammül ötesi haldeydi.

Deniz mi?.. Küsmeyi bırakın, çoktan ölmüştü.

Ben de orada o an çocukluğumun öldüğü hissine kapıldım!..

### “DENİZLERİN ÖFKESİ, SİZİ BOĞACAK!”

Marmara’da İzmit Körfezi’nde büyük ölçekli olarak 1970 başlarından itibaren fark edilir olan zehirlenme, ölüm ve çürüme, şimdi bu güzeller güzeli eşsiz iç denizin bütününde söz konusu. Ne diyor uzmanlar müsilağ felaketiyle ilgili değerlendirme yaparken, hatırlayalım: Marmara Denizi, aslında on yıllar önce, 1980’lerin sonunda öldü; bugün bu gördüğümüz müsilağ, sadece bir cesedin çürümesi!..

Aynı konuda hafta içinde Ekoloji Birliği tarafından eş sözcüler Süheyla Doğan ve

Derya Akyol aracılığıyla bize ulaşan, “Müsilağ Doğal Bir Olay Değil, Öldürülen Marmara’nın İsyanıdır” başlıklı basın bülteninde yer alan bilgi ve yorumlar da bizim Çayırova özelinde kıyısından-köşesinden 20 yıla yakın süre gözlemlediğimiz katliamın çarpıcı ve iç-sızlatıcı bir özeti politik bir duyarlılıkla sunuyor:

“Yaklaşık iki aydır Marmara Denizi’nin birçok noktasında, kıyısında ve gün geçtikçe tüm illerinde karşımıza çıkan bir kirlilik ile karşı karşıyayız. ‘Fitoplankton, alg patlaması, müsilağ’ ya da yerlilerin dili ile ‘deniz salyası’ denilen, denizin üzerini örttü gibi kaplayan altını ise ağ misali saran, kurutan ve öldüren bu tabaka bir doğa olayı değildir, doğal da değildir. Marmara’da yıllarca hiç düşünülmeden yağmalanan bir ekosistemin öfkesidir... Kapitalist sistemin doğal varlıkları yağmalayarak meydana getirdiği ekolojik yıkımın bir sonucudur.

Marmara, bu ülkenin tek iç denizidir. Doğal kaynakların yok ederek ve kirlenerek inşa edilen sömür düzeni nedeniyle ölü bir tuzlu su yatağına dönüşmüştür. Marmara Denizi, gerekli arıtmalar yapılmadan deşarj edilen evsel ve endüstriyel atıksular, derin deniz deşarjları, büyük küçüklü binlerce sanayi tesisinin boşalttıkları zehirli sular, gemilerden kaynaklanan balast ve sintine suları, dip taramaları, kıyı kumullarının yok edilmesi ve daha birçok kirlilik yükü ile katledilmiştir. Sayısız türün ve milyonlarca çeşitliliğin ev sahibi olan Marmara’da artık biyoçeşitlilik yok edilmiş ve tür sayısı iyice azalmış, kirliliğe dayanıklı bazı türler istila etmeye başlamıştır. Sonucu da müsilağ gibi olaylardır.

Bilimsel yaklaşım ve politikadan uzak kurulumlar yıllardır yapılan uyarılara ve gerçekliklere kulaklarını tıkayarak, sorunları görmezden gelerek ve zamanında çözüm üretmeyerek Marmara’nın ölümüne neden olmuşlardır. Aynı kurumlar konuyu odağından saptırma-

ya devam etmekte ve sorumluluktan kaçmaktadırlar. Müsilağ sonuçtur; neoliberal politikalar ile sermayeye peşkeş çekilen bir denizin hikayesidir. Ancak bu hikâye böyle bitmeyecektir.

Yaşam savunucuları olarak öfkeliyiz. Marmara Denizi’nin isyanı olmak zorundayız. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde müsilağ sorunu araştırılması konusunda önerge veren vekillere ‘hayır’ yanıtı verenleri unutmayacağız. Bu sömürü ve yağma düzeninin sürdürülemezliğini söyledik söylüyoruz, görmekten kaçtığınız tüm sorunların takipçisi olmaktan geri adım atmayacağız.

Öldürdüğünüz canlar hesap soracak, denizlerin öfkesi sizi boğacaktır!..”

### BOĞULAN GÖL: BEYŞEHİR

Memleketin can sularına yönelik “çevrekırım” pratiklerine şahitliğim Çayırova’dan mı ibaret, hayır. 1990’ların sonunda da Beyşehir Gölü’nde olup biten katliam üzerine bu defa araştırmacı-antropolog olarak bir çalışma yürüttüm. Endüstriyel bir ihracat ürünü olması hedefiyle göle “ekilen” etçil balık, bir tatlı-su levreği olan Sudak, gölün bütün endemik balıklarını yemiş-bitirmiş, planktonlarla beslenen bu balıklar tükendiği için gölde otlanma, dolayısıyla dipte balık artmış, üstte de su seviyesi düşmüş; ayrıca civar ovalardaki düş tarım için ha bire çekilen su nedeniyle dünyanın sayılı tatlı su göllerinden olan Beyşehir Gölü mahvolmuştu. Üstelik Beyşehir’den önce aynı çevrekırım hikayesi; aynı endüstriyel balıkçılık hayali ve Sudak balığı eşliğinde Eğirdir Gölü’nde yaşanmış/yaşatılmış, hayrettir ki ders alınmak yerine aynı hikâye ardından Beyşehir’de sahneye koyulmuştu!..

Memleketin gölleri, insanın yapıp etmeleriyle “boğuldu”, çürüdü, kurudu. Tuz Gölü “Tuz Çölü” oldu. Şimdi “boğulma”, çürüme, bir “tuz çölü”ne dönüşme sırası Marmara’da. Ne kadar övünsek az! İstanbul’u da asıl şimdi “fethettik” denilebilir!..

### ARTIK DENİZİ RÜYADA GÖRÜRSÜNÜZ!

Biliyorsunuz, yukarıda sıralanan çevrekırma uğramış göllerin kuruyan bazı bölgelerinde insanlar tarımsal faaliyete başlamış bulunmaktalar. Güler misiniz, ağlar mısınız?!.. Tarım toprakları imara açılıp betonlaştırılırken, kuruyan göl alanları da tarıma açılıyor!..

Felaket tellalı olmak istemiyorum, ama Marmara Denizi’nde de gelecekte aynı süreç işlerliğe girer mi diye kaygı ve korkuyla sormaktan alamıyorum kendimi... “Marmara”yı da tarıma açarlar mı dersiniz?..

Yoksa, hayır hayır, bunları tarım da kesmez, imara-betonlaşmaya açarlar mı dersiniz?!

Her neyse!.. Ben bazen rüyamda Çayırova’ya dönüyorum; bizim kamp yeniden açılmış, denize girmeye başlamış, sız, kirlilik de kalmamış, su tertemiz!..

Marmara’da da bir deniz olduğu nu, Haliç’te balık tutulduğunu, Boğaz’dan balıkla suya atlandığını ancak rüyada göreceğiniz günler de artık hiç uzak değil!..



TUĞÇE  
KÜÇÜK

# Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ!

17 Haziran 1951 sabahı Tarabya'dan bir motorla ülkesinden son kez ayrıldı Nâzım Hikmet. 15 Ocak 1992'den beri de Tarabya sahilden rengarenk kâğıt gemi ve karanfiller denize bırakılarak doğum günü kutlanmakta büyük şairin... Ama haziranlar, bizler için buruk geçer! Hasan Hüseyin Korkmazgil, 'Haziran'da Ölmek Zor' der... 3 Haziran 1963'te hayata veda eden, bu toprakların 'Rüzgâra Karşı Yürüyen Adam'ını 58'inci ölüm yıldönümünde sevgiyle anıyoruz!..

kimi insan otların kimi insan balıkların çeşidini bilir

ben ayrılıkların

kimi insan ezbere sayar yıldızların adını

ben hasretlerin

Ömrü kah vatanından ayrı sürgünlerde, kah güneşten, gökyüzünden ağaçlardan, sevdiklerinden ayrı parmaklıkların ardına hapsedilerek geçti Nâzım Hikmet'in...

Vatanına olan sevgisini, özlemini şiirlerinde anlatmış dünyaya mal olmuş ama bir tek çok sevdiği vatani onu yok saymıştı yaşadığı yıllarda... yazılarını otuz kırk dilde basılır

Türkiye'mde Türkçemle yasak

O, 'yüzünü bile görmediği insanlar için' iyiliğe, güzelliğe, barışa adamıştı ömrünü. Zulme, baskıya, sürgünlere, hapsedilmelere rağmen sömürü düzenine karşı durduğu, kendi deyimi ile de rüzgâra karşı yürüdüğü mücadelesinden ömrü boyunca vazgeçmeyerek.

Nâzım Hikmet'in ölümünden tam 58 yıl sonra bu mücadele hâlâ sürüyor... Şiirlerinin yankısından koranlara inat, aynı gür sesle;

Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hala...

## UMUDU VAR BÜYÜK İNSANLIĞIN

61 yıllık ömrünün 18 yılı hapsedilerde geçen Nâzım Hikmet şartlar ne olursa olsun düşüncesinden, kavgasından hiç vazgeçmedi. O sanatını devrime, aydınlanmaya yakılan bir meşale gibi yönlendirmiş hiçbir koşulda haksızlığa, baskıya boyun eğmemiştir. Ömrünü emekçilere adanmış bir mücadele içinde yaşayan Nâzım Hikmet içinden çıkılamayacak gibi görünen karanlık günlerde de umudun bitmeye yüz tuttuğu anlarda da 'yaşamakta ayak direyeceksin' demiştir, çünkü 'boynunun borcudur fakat, düşmana inat bir gün fazla yaşamak'.

O, insana olan sevgisini, umudunu mücadelesinin içine katık etmiş her karanlığın içinden bir ışık zerrisi yakalamayı bilerek çıkmıştır ta ki 3 Haziran 1963'e kadar...

## MİLLİYETÇİLİKTEKİ SOSYALİZME

Anti-empyralist, romantik komünist şair Nâzım Hikmet 15 Ocak 1902'de Selanik'te dünyaya açtı gözlerini. İlk şiirini 11 yaşındayken yazmış ve daha o yaşlardayken yazdığı şiirlerle dikkat çekmeye başla-

mıştır. İlk gençliğinde yazdığı şiirleri vatanseverlik ve kahramanlık temalarıyla bezelidir. O, komünizmle tanışmadan önce de yaşadığı dönemin sorunlarıyla ilgilenmiş bunları şiirlerine konu etmiştir. Kimliğinin her döneminde değişmeyen şey, şiiri, edebiyatı halkı aydınlatmak için bir fener olarak kullanmasıdır. Öyle ki Milli Mücadele'ye katılmak için Vâlâ Nurettin'le birlikte Anadolu'ya gitti, fakat cepheye gidememişler ve Bolu'da öğretmenlik yapmaya başlamışlardır.

İşte Nâzım Hikmet'in hayatının dönüm noktası da bu dönemde İnebolu'da spartakistleri tanınmasıyla olmuştur. Va-Nü'nün Nâzım Hikmet ile anılarını yazdığı 'Bu Dünyadan Nâzım Geçti' kitabında anlattığı üzere spartakistler, onların daha önce hiç duymadıkları isimlerden, Marx'tan, Engels'ten, daha önce hiç duymadıkları kavramlardan, sosyalizmden, komünizmden söz açıyorlardı. Nâzım Hikmet'in hayat boyu kavgasını sürdüreceği ideoloji ile ilk selâmlaşması işte böyle gerçekleşmişti.

Vâlâ Nurettin, "İnançlarımızda büyük bir deprem oluyordu. İki kutup arasında bocalamaktaydık. Spartakistlerin aşılacağı sosyalist fikirler ve o güne kadar kişiliğimizi yoğurmuş bulunan milliyetçi fikirler arasındaydı," ifadeleriyle anlatıyordu sosyalizmle tanışmalarını.\*

## YENİ DÜNYA GÖRÜŞÜ-YENİ ŞİİR ANLAYIŞI

1921 yılında Nâzım Hikmet ve Vâlâ Nurettin, Moskova'ya gitmişlerdi. Bu yolculuk Nâzım'ın ülkeden ilk ayrılışıdır. Orada Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesinde Siyasal Bilimler ve İktisat okumuştur. Moskova'daki devrime şahit olan şairin burada geçirdiği zaman, kendisini tanıması için de fırsattı. Artık serbest ölçülü şiirler yazmaya başlamış Marinetti'nin başlattığı fütürizm akımından etkilenmişti. Bu dönem yazdığı şiirler Aydınlık ve Yeni Hayat dergilerinde yayınlanıyordu. 1924 yılında üniversiteyi bitirip Türkiye'ye geri dönerek Aydınlık dergisinde çalışmaya başladı. Burada yazdığı bazı şiirler ve yazılardan dolayı 15 yıl hapis cezası almıştır. Bunun üzerine yeniden Sovyetler Birliği'ne dönmüş 1928'de gizlice sınırı geçmek isterken yakalanmış ve yazılarında suç unsuru bulunmadığından kısa sürede serbest bırakılmıştı.

## VATANINA HASRET VATAN HAINİ (!)

Şiirlerini seslendirdiği plklar, lokantalar-kahvehaneler gibi halka açık yerlerde çalını-



12 yıl 7 ay hapis kaldıktan sonra Türkiye'nin ilk açlık grevini başlattı. Aynı zamanda Nâzım Hikmet'in özgürlüğü için bütün dünyadan sesler yükselmeye başlamıştı. Böylece o, 12 yıllık esaretin sonunda yeniden güneşe çıktı.

Ancak bu gerçek bir özgürlük değildi Nâzım artık parmaklıkların ardına kilitli değildi belki ama daima izleniyordu. İlk gençlik yıllarında Bahriye'de geçirdiği zatülcep hastalığı sebebiyle sağlığının askerlik yapmaya elverişli olmadığı kanıtlanmış olsa da sağlam raporunu verilerle 1951'de yeniden askere çağrıldı. Nâzım Hikmet bu askerliğin onun yaşamının sonu olacağını biliyordu ve 17 Haziran 1951 yılında Türkiye'den son kez ayrıldı. Bir ay sonra da Bakanlar Kurulu kararıyla vatandaşlıktan çıkarıldı. (2009 yılında yeniden vatandaşlığa alındı (!)) Türkiye vatandaşlığından çıkarılmasının ardından, büyük dedesi Mustafa Celaleddin Paşa'nın (Konstantin Borzecki) memleketi olan Polonya'nın vatandaşlığına geçti. Sürgündeyken birçok uluslararası kongreye katılmış eserleri farklı dillere çevrilmiş ve pek çok kitabı yayımlanmıştı.

1962'nin Şubat'ında Asya ve Afrika Yazarlar Birliği Kongresi'ne katılmak üzere Mısır'a gitmişti. Türkiye Cumhuriyeti pasaportuna sahip olmadığı için Türk delegesi sayılamayacağı söylenmişti Nâzım Hikmet'e. O da memleketine olan sevgisini, hasretini, bağlılığını anlattığı bir konuşma yaptı orada. Bu konuşma, başta Türk delegesi olarak kabul edilmeyen Nâzım Hikmet'i ayakta alkışlarla kongrenin başkanı yapmıştı.

## "BİR ÇINAR OLSUN, TAŞ MAŞ DA İSTEMEZİ!.."

Ömrünü davasına adanmış olan Nâzım Hikmet, 'Anadolu'da bir köy mezarına gömün beni' demişti:

've de uyanna gelirse, tepemde bir de çınar olursa taş maş da istemez hani...'

3 Haziran 1963'te hayata gözlerini yumduğu Moskova'da Novodeviçiy Mezarlığı'na gömüldü. Mezar taşında iste rüzgâra karşı yürüyen adam silueti bulunmakta...

1938'den 1968'e kadar eserleri Türkiye'de yasak olan Nâzım Hikmet ölümünden sonra dünyanın farklı yerlerinde anılmaya devam etti. Ülkesinde uzun bir süre hariç...

18 yıl hapsedi, 12 yıl sürgünde yaşamış, sayısız davayla yargılanmış, vatan hainliği ile yaftalanmış, idamı istenmiş, eserleri yasaklanmış, en nihayetinde vatandaşlıktan çıkarılmış olan Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hala...

Her haziran ve daima saygıyla...

\*Vala Nurettin, Bu Dünyadan Nâzım Geçti, Milliyet Yayınları, 1999



ÖZLEM  
YALIM

press@ozlemyalim.com



## New York'tan İstanbul'a yüzen adalar

New York'un Hudson nehri üzerinde, yepyeni bir yüzer park geçtiğimiz hafta açıldı.

Expedia'nın (ve diğer pek çok şirketin de tabii) sahibi olan medya patronu Barry Diller'in bu park girişimi için 249 Milyon Amerikan Doları harcadığı belirtiliyor. Diller, ünlü modacı ve NewYorklu denediğinde akla gelen ilk isimlerden biri olan Diane Von Fürstenberg'in de eşi aynı zamanda. Fürstenberg bundan yıllar önce, kentteki Meatpacking District isimli bölgede atıl halde bulunan demir yolunun, High Line parkı olarak tasarlanmasına ve kentlilerin kullanımına kazandırılmasına ön ayak olan sivil oluşumun da en büyük destekçileri arasındaydı. High Line parkı gerçekten de o bölgeye turistleri çeken, ve etrafındaki bohem dükkanlar ve kafelerle insanın NewYork'a gittiğinde mutlaka uğramak istediği bir yer haline gelmesini sağlamıştı.

Hudson nehri üzerinde bulunan bu dev iskele, Pier 54, uzun yıllardır güvenli olmadığı için atıl duruyordu. Bu boş yıllardan önce de çoğunlukla kültürel etkinlikler ve konserler için kullanılan bir yerdi. Düşünüyorum da, ben de, New York'ta suyun üzerinde yüzen bir adada, mesela Avro Part'dan Spiegel im Spiegel'i dinlesem, evime bambaşka bir insan olarak dönebilirdim. Deneyim her şeydir. Kent, içinde yaşayan insanlara bu türden deneyimleri başarı ile yaşatabildiği ölçüde, cazip ve yaşanabilen bir yer oluyor. Her kalabalık toplaşma, her ışık gösterisi aynı değeri yaratmayabilir. Kent, toplu yaşanan bir yer olmasına karşılık, insana yalnız kalabileceği, onun yaratıcılığını, etraftan bir müdahale olmadan, motive edebileceği alanlar sunabilirse, oldukça heyecan verici bir bağımlılık haline dönüşebiliyor. Pier 54, yeni ismi ile Little Island (Küçük Ada) özenli peyzaj tasarımı ve 360 derecelik eşsiz manzarası ile bunu NewYorklulara sağlayacak gibi görünüyor.

### İYİ KARARLAR, DOĞRU SONUÇLAR DOĞURUR

Yatırımcı Diller, bu yüzen iskeleyi 20 yıllığına kiralamış. İçinde kültürel etkinlikler için bir anfi tiyatro ve çocuklar için de alanlar bulunan bu platform için yapılacak harcamanın toplamda 380 milyon doları bulacağı da belirtiliyor. Bu platform öyle hop diye verilmemiş Diller'a. Elbette bu fikre karşı çıkanlarla, kent mevzuatı arasında sıkışılmış; uzun yıllar süren bir hukuki mücadele yaşanmış. Burada gerçekleştirilecek ve pek çoğu ücretsiz olarak sağlanacak aktiviteler için, maddi olarak kendi ayaklarının üzerinde duracak bir yapı kurulmuş.

Siz dünyanın en güzel atmosferini yaratsanız da orayı başarılı veya başarısız kılan içindeki organizasyonlardır. Ülkemizde atıl duran yüzlerce bilmeme merkezi ve tema parklarını bir hatırlayalım. Boş duran, zavallı atıl merkezler inşa etmek ve sonra buraları programsızlıkla kaderine terk etmek konusunda da pek çok alanda olduğu gibi dünya birincisiyiz. Kentlilere kenti, sadece piknik için değil; etkin ve yararlı biçimde kullanmaları için, ayrı bir kılavuz vermeli. Maçka Parkı'nda sosyalleşmek için, biraz da pandemi koşulları sebebi ile yığılan gençleri de, Maltepe sahilinde mangal yapan beyaz atletli bir takım adamları görünce de, kent yaşamından anladığımızın yeşillik üzerinde yemek veya içmek olduğunu anladığımızı görüyor ve bir hayli üzüntüye boğuluyorum.

### KENTLİLİĞİN LOKOMOTİFİ YEREL YÖNETİM

Aslında yerel yönetimlerin öncelikli hedefleri arasında, kuşkusuz altya-



*Deneyim her şeydir. Kent, içinde yaşayan insanlara deneyimleri başarı ile yaşatabildiği ölçüde, cazip ve yaşanabilen bir yer oluyor. Her kalabalık toplaşma, her ışık gösterisi aynı değeri yaratmayabilir. Kent, toplu yaşanan bir yer olmasına karşılık, insana yalnız kalabileceği, onun yaratıcılığını, etraftan bir müdahale olmadan motive edebileceği alanlar sunabilirse, oldukça heyecan verici bir bağımlılık haline dönüşebiliyor.*

rı sorunlarının dışında bu türden bir bilinçlendirme çabası geliyor. İstanbul'da bir süre önce değişen yerel yönetimin bu konuda büyük çaba sarf ettiğini belirtmem gerek yok; hepimiz izliyoruz. Art arda açılan yeni yeşil alanlar, yapılan düzenlemeler, Spor İstanbul tarafından coşku ile kenti sarmaya başlayan spor etkinlikleri, veya farklı kültürden kentlileri de kavramak için yapılan fetih kutlamaları ve konserler, aslında hep bu deneyimi yaşatan, kentliyi kente bağlayan girişimler. Bunların tümü iyi niyetli ve harika çabalar olsa da gözlemlediğim kadarı ile, en çok şurada eksik kalıyoruz: Çok ve hızlı oluyor her şey. Bu çokluk, doğal olarak anlamsızlığa sebep olurken, hız da maalesef insanların algılamasında, tadını çıkarmasında, heyecan ile beklemesinde darbe vurucu oluyor. Siz ne olup bittiğini fark edinceye kadar bir takım insanlar bir yerlerde, kentin nüfusuna kıyasla etkisiz guruplar halinde bir şeyler yapıyorlar. Siz daha onun ne olduğunu sindirmeden bir yenisinin daha ortaya çıktığını görüyorsunuz, duyuyor dinliyorsunuz. Bu kadar çokluk ve hız içerisinde olup biteni takibi bile bırakıp, yorgunlukla kendi yaşam dertleriniz içine çekiliyorsunuz.

Daha yavaş, daha kaliteli, toplam deneyimi tümüyle tasarlanmış, dolayısı ile beklenen, unutulmayacak, kusursuz etkinliklerin tasarlanmasına daha çok yolumuz var sanırım. Bu bahsettiğim popülist kaygılarla sağlanabilecek bir şey değil. Geçici değil kalıcı olmak için uzun vadeli stratejiler kurmak, yavaşlamak ve anlam arayışında olmak gerek.

NewYork mu İstanbul mu? deseler, bu soruya her zaman her şeye rağmen İstanbul diye cevap veririm. Asıl sevgi galiba tüm kusurlarına, tüm yorgunluğuna rağmen derinlerde görebildiğine tutkun olabiliyoruz demek... Ama New York özellikle son dönemde bu tür girişimlerle tasarım adına öyle bir yaşam sunuyor ki, insan keşke bizim kentimiz de en azından oradaki sonuçlardan ve belki daha çok süreçlerden

ilham alsın diye düşünmeden edemiyor.

### İYİ TASARIM İYİ EKİP DEMEK

Pier 54 üzerinde kurulan Little Island'ın mimari tasarımcısı İngiliz Thomas Heatherwick. Hayatımda izlediğim açık ara en güzel Olimpiyat deneyimi olan 2012 Londra Olimpiyatları'ndaki o eşsiz meşalenin ve tabii diğer pek çok şeyin de tasarımcısı. Heatherwick'in son tasarımlarından biri, yine New York'taki Vessel. Bu yapı, merdivenlerle çıkılabilen bir kule olarak tasarlanmış ve kentin turistik merkezlerinden biri olmaya adaydı, ne varki burada artan intihar vakaları şimdilik yapının ziyarete kapatılmasına sebep oldu; sanıyorum yeni düzenlemelerle kısa zaman içinde açılır. Diller, bu girişimini Heatherwick'e teslim ederek, bana göre çağımızdaki en iyi işveren kararlarından birine imza atmış. Çünkü bu tasarımcının konstrüksiyon temelli tasarım anlayışı böylesi bir proje için en gerekli ihtiyaçlardan biri. Birer enginar gibi açılan ayakların üzerinde, farklı kotlarda yükselerek tasarlanan Little Island'ın statik ve yapısal hesaplamaları, dünyada yine bu konularda neredeyse rakipsiz olan global şirket Arup'a verilmiş. Parktaki yeşil olan her şey ve elbet koku deneyimi de Signe Nielsen imzası taşıyor. Özetle bu tasarım projesine imza atanlar, şampiyonlar ligi gibi. Geriye kentlilerin buraya çocukları ile sevgilileri, eşleri ve aileleri ile veya kendi başlarına akın edip manzaranın, bahçelerin ve düzenlenecek etkinliklerin tadını çıkarması kalıyor.

### LITTLE ISLAND'DAN GALATASARAY ADASI'NA

Bu girişim aklıma yıllardır atıl biçimde boğazın ortasında duran adayı getirdi. Eskilerin vapurlara kömür verdiği için Kömür Adası olarak bildiği bu ada, 1880 yılında sultan 2. Abdülhamit tarafından tapusu ile Kayserili Sarkis Baylan'a verilmiş. Elbet öylesine değil,

meşhur Baylan ailesinin Osmanlı döneminin öncü mimar, müteahhit ailelerinden biri ve maalesef yaptığı işlere karşılık borç batağındaki Saray'dan alacaklarını tahsil edememiş ve bu borcun çözümü bu gayrimenkulün devri ile bulunmuş. Baylan burada mütevazi bir ev inşa etmiş. (Ah o konak olduğu gibi korunabilseymiş! Bugün İstanbul'un en önemli ziyaret merkezlerinden biri olmaz mıydı?) Ada 1899 yılına dek Sarkis Adası olarak anılmış.

Baylan'ın ölümünün ardından biriken vergi borçları adaya devletin el koymasına sebep olmuş ve Kömür Adası haline böylece dönüşmüş.

İstanbul, bu hikayedeki gibi bir negatif uçlar kenti. Bir gün zarif bir konak, ertesi gün kömür dağıtım merkezi olan bir adayımız gibi yaşıyoruz aslında bu kentte hepimiz de.

Sonrasında Galatasaray Spor Kulübü'ne geçen bu ada, işletme ve mali sorunlar sebebi ile 2001 de özel bir işletmeye devredilmiş. İstanbulluların hayatında hatırladığımız üzere uzun zaman Buzada, Suada olarak yer aldı. Ben de burada birkaç kez yemeğe, veya havuza, bolca davete gittiğimi hatırlıyorum. Hatta De Beers pırlantaları için bir sergi de tasarlamıştım ve bu lansmanın gösterişli partisi, bu adada yanılmıyorsa gittiğim son etkinlik olmuştu. Bu özel işletmeler öyle başarısız oldu ki, ada yıllardır atıl bir enkaz olarak bom boş duruyordu. İstanbul boğazı gibi nadide bir coğrafyada, nadide bir ada parçası, öylece berbat bir halde kaldı. Şimdi ise, harika bir haber, Galatasaray Spor Kulübü'nden geldi. Geçtiğimiz aylarda ilgili hukuki süreci galibiyetle geride bırakan Kulüp adanın tekrar kullanımını aldı ve yapılan açıklamalar buranın hassasiyetle projelendirileceğini belirtiyor.

Bir zamanlar Sarkis'in evi de olan bu ada umarım sadece spor kulübüne ayrıcalıklı bir yer olmaz ve tüm İstanbulluların kullanımına açık olan bir vaha haline dönüşebilir ve umarım bu adanın tasarımı için New York'taki Little Island üstünlüğünde bir özel yaklaşım, geleneksel yaklaşımların ötesine geçebilir. İyi tasarım illa 380 milyon dolar da gerektirmez, sadece iyi tercihler ve tasarımcıya güven gerektirir.

Bugün Türkiye'de o adayı Little Island kadar, hatta daha güzel ve eşsiz bir cazibe merkezi haline getirebilecek onlarca iyi tasarımcı tanıyorum. Umarım onların eli bu nadide projeye geçer.

**BÜLENT  
VARDAR**

bvardar@yahoo.com



## Dijital çağda habercilik: **Ateşle Yazmak!**

“Ateşle Yazmak”, dijital medya çağında Khabar Lariya gazetesinin kadın muhabir ağının dayanışmasını, yaşamın bütün kılcal damarlarına nüfuz eden kadınlar aracılığıyla, Hindistan’ın çeşitli sorunlarına çözüm üretilmesini yansıtan etkileyici bir belgesel film.



Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali, 27 Mayıs-3 Haziran 2021 tarihleri arasında çevrimiçi gösterimlerle başlamıştı. Festival 4-11 Haziran arasında, CerModern ve Çağdaş Sanatlar Merkezi salonlarında fiziksel gösterimlerle devam ediyor. Çevrimiçi gösterimlerde Hindistan yapımı bağımsız bir belgesel film olan “Ateşle Yazmak” (Writing With Fire), dikkat çeken bir yapım olarak öne çıktı...

### DÜNYANIN EN KALABALIK NÜFUSLU İKİNCİ ÜLKESİ

Hindistan, dünyanın en kalabalık nüfuslu ikinci ülkesi. Bu büyük ülkenin içinde farklı inançlara ve dillere sahip insanlardan oluşan bir halk yaşıyor. Bu farklılık içinde nüfusun yüzde 79’u Hinduizm’e, yüzde 14’ü ise İslamiyete inanmakta ve farklı yaşam tarzları ve inançlarıyla da birlikte yaşam pratiği sergilemekte.

“Ateşle Yazmak”, Hindistan’ın kast sisteminin en alt basamağında bulunan Dalit (dokunulmazlar) kadınların, erkek egemenliğindeki medya ortamında muhabir ve yönetici olduğu tek yayın organı Khabar Lariya gazetesinin, 15 yıl içinde basılı medyadan dijital medyaya geçmesine; başlangıçta 100.000 olan izlenme oranının, dijital teknolojinin de rüzgarını arkasına alarak milyonlarca izlenme oranına yükselmesini ve bu bağlamda toplumsal sorunların çözümüne yaptığı katkıları anlatıyor. Filmin yönetmenleri Sushmit Gosh ve Rintu Thomas’a göre “en acımasız sosyal hiyerarşi ve dışlama sistemlerinden birini ufak ufak kırıyorlar” ve böylece güçlendikçe, sesini duyuramayanların sesi oluyorlar. Film ayrıca unutulmaya yüz tutan gerçek haberciliğin, dijital çağda nasıl yapıldığı hakkında da yansımalar içeriyor.

### KAST SİSTEMİ ALTINDA YAŞAM

Hindistan sert bir kast sisteminin hala egemen olduğu bir ülke. Hindistan kast sisteminde sınıflandırma zenginlik ya da fakirlik ölçütlerine göre değil, ritüel saflık ve meslek durumları ölçütlerine göre oluş-



muş. Sınıflandırma, Hinduizm inançlarından kaynaklanmakta ve kast sisteminde üst ve alt tabakalar belli başlı dört ana kasttan (Varna) oluşuyor. Bu tabakalar da kendi aralarında alt tabakalara (Jatiler) ayrılıyor. Varna, Sanskritçe bir kelime olup, “sınıf, statü, renk” anlamlarına geliyor ve Hindistan’da da dört çeşit Varna var: Brahmanlar (Entelektüel bir tabaka olup, kutsal yazıları (Veda) yorumlayan kişilerden oluşuyor ve bilginler ile rahipler bu tabakada yer alıyor); Kshatriyalar (Askerler, prensler ve üst düzey memurların oluş-

turduğu bir tabaka); Vaişyalar (Tüccarlar, toprak sahipleri ve çiftçilerden oluşan tabaka ve Şudralar (İşçiler ve köleler)... Bu kastlara dahil olmayan Dalit’ler ise, Hindistan’da Parayalar olarak biliniyor (insanlığın en aşağı tabakasında yer alan ve hiçbir hakları olmayan kesim)... (Hint Kast Sistemi, tr.m.wikipedia.org)

Dalit kesime ait olan çok sayıda insanın evinde tuvalet dahi bulunmuyor. Hindistan, farklı bölgelerinde farklı gelişmişlik düzeylerinin keskin şekilde göze çarptığı bir ülke...

Dünyada basın özgürlüğü sıralamasında 142. sırada bulunan ve gazetecilerin öldürüldüğü bir ülke olan Hindistan, ülkede kadın yazarların egemenliğindeki Khabar Lariya gazetesi ve kadın muhabir neferleriyle, yazılı medyadan dijital medyaya sıçrayıp onların akıllı telefonlarıyla yaptıkları haberleri, gazetenin YouTube kanalından yayınlanmasıyla dijital medyanın gücünün yarattığı değişimi de vurgulayan bir belgesel...

### KHABAR LARIYA GAZETESİNİN ÖNEMİ

Yaşamın bütün kılcal damarlarına kadın muhabirleri ve gazetesinin şef muhabiri Meera’nın (Meera Devi) dayanışmasıyla nüfuz etmeyi başaran Khabar Lariya gazetesi, Hindistan’ın çok çeşitli sorunlarına eğilirken; kadına yönelik şiddet ve tecavüzleri, işçi haklarının yetersizliğini, yoksulluk ve hijyen olmayan koşullarda yaşamak zorunda kalan yüzbinlerce insanın sözcülüğünü de yapıyor. “Ateşle Yazmak”, Başbakan Narendra Modi’nin lideri olduğu Bharatiya Janata Partisi’nin (BJP- Hindistan Halk Partisi), 2014 yılındaki seçimlerle yüksek bir oy oranıyla iktidara gelip, 2019 seçimlerinde daha büyük oy oranıyla parlamentodaki koltuk sayısını arttırmasıyla; dini siyasete alet eden Hindu milliyetçiliğini ve ülkeyi kutuplaştıran yönetim anlayışını da eleştiren bir film.

### KÜRESELLEŞME ÇAĞINDA AYRIMCILIK!

Hindistan yaşadığımız dünyanın önemli bir parçası. Küreselleşme çağında dünya daha elli yıl önce, iletişim kuramcısı Marshall McLuhan’ın tanımıyla küçük bir köye dönmüştü. Buna karşın Hindistan, en önemli sorunlarının başında gelen ve hala çözülmemiş olan kast sisteminin yarattığı eşitsizliklere karşı mücadele veren bir ülke...

Hindistan’ın sert kast sisteminde daha önce de vurguladığımız gibi toplumun en alt basamağında olan Dalit kadınların dayanışmasına yoğunlaşan “Ateşle Yazmak”, 28 eyalet ve birlik bölgesinden oluşan ve parlamenter demokrasiyle yönetilen bu büyük ülkede, kadınların hala ikinci sınıf insan muamelesi görmelerini ve erkeklere kıyasla oldukça sınırlı haklara sahip olmalarının altını kalın çizgilerle çizen bir film.

“Ateşle Yazmak”, pek çok festivalde belgesel ödül kategorilerine aday oldu. Bu etkili filmin San Francisco Uluslararası Film Festivali’nde (2021) “En İyi Belgesel Film Ödülü”, bağımsız sinemanın kalesi Sundance Film Festivali’nde (2021) ise Dünya Belgesel Sineması kategorisinde “En İyi Seyirci Ödülü” ve “Jüri Özel Ödülü” kazandığını da ekleyelim.



KEREM  
GÜREL

## Bir çocuktan fazlası

*“Örneğin Toplumsal fayda her şeyin üstündedir. Bireyler topluma boyun eğmelidir. Ayrıca Parti yanılmaz. Bu telkin, insanın insanlığını, bireyselliğini ve vicdanını yok ediyor. Bir millet için en trajik şey hafızasızlıktır.”*

Dünyanın herhangi bir yerinde bir gün biri çıkar ve zihninde tasarladığı o akla hayale gelmez çılgın fikirlerini gerçeğe dönüştürmek için -kimi zaman güç kullanarak kimi zaman da sandığa tırmanarak- oturduğu yüksek koltuğundan kalkıp yürümeye başlar. Her türden soytarısı da beraberindedir. Oysa o adımların ezdiği yerde nice canlar yanar, nice ağıtlar yakılır. “Yürüyen” ve şürekâsının başları o kadar yukardadır ki artık, ezilenlerin feryadı ulaşmaz onlara. Zaten dünya tarihi dediğimiz şey, ezenlerin kaleme aldığı ama ezilenlerin yaşadığı olaylardır. Ve bu acımasız gerçek, tarihin solgun duvarlarına çığlıklarla kazınmış imzalar gibi duruyordur.

Dünyaya hediye ettikleri(!) virüsler, ilginç yemek kültürleri ve uçan, kaçan, yürüyen her şeyi üretebilen dev sanayi gücü ile sıkça gündemimize düşen Çin, tarihin en eski uygarlıklarından olmasının yanı sıra liderlerinin zulmünü yaşamış topluluklardan da biri.

### MAO'LU YILLAR

Savaşlar, istilalar ve mücadelelerle geçen hanedanlar döneminin ardından milliyetçilerle devam eden mücadelesini kazanan Çin Komünist Partisi ve bu partinin liderliğini elinde tutan Mao Zedung, iktidara geldiğinde feodal yapının katmerlediği acıya yoğunlaşmış bir halk için önemli bir umut ışığı, yeni bir başlangıçtı. Oysa 1 Ekim 1949'da başlayan Mao macerası oturulduğu koltuğundan kalkıp zihninden geçirdiği çılgın projeleri gerçekleştirmek için yürümeye başlayan bu tiranın tuhafıkları ve ezip geçtiği hayatların yok oluşuyla doludur. “İleri Büyük Atılım” olarak adlandırılan yıllar, Mao'nun çalgın projelerini korkusuzca hayata geçirdiği dönem olarak bilinir. Dünya çelik üretiminde Çin'i ilk sıralara taşımayı kendine görev edinen Mao, milyonlarca köylünün tarımı bırakıp arka bahçede bulabildikleri her şeyi yakarak çelik üretmesi emrini vermiştir; daha sonra elde edilen veriler milyonlarca insanı açlıkla karşı karşıya getiren bu çabanın aslında işe yaramaz tonlarca çeliğin üretiminden başka bir şey olmadığını göstermiştir. Kaynaklar bu dönemde 38 milyon Çinli'nin açlıktan öldüğünü ve ülkenin kimi yerlerinde insan eti yeme vakalarının yaşandığını göstermektedir. Şehirdeki insanlara ise o dönemde Komünist Parti yetkilisi Chu En Lai'nin bizzat deneyip onayladığı idrar içinde yetiştirilen Chlorella tüketmeleri öneriliyordu (Bir çeşit su yosunu olan bu madde şimdilerde kapsül şeklinde enerji ve yaşlanma karşıtı besin olarak pazarlanıyor). “Dünya Devrimi için 200 milyon Çinliyi feda etmeye hazırız.” diyen Mao'nun doğaya da saygısı olmadığını serçelerle olan mücadelesinde görebiliyoruz. Ekinlere zarar verdiğini düşündüğü serçeleri öldürmek için milyonlarca Çinliyi görevlendiren Mao, doğal dengenin bozulmasının ardından Sovyet Rusya Elçiliğine gönderdiği “çok gizli” ibareli mektupla Sovyetlerden acilen



200 bin serçe gönderilmesini talep etmiştir.

### “İZİNSİZ HAMİLE KALMAYIN!”

Bugün aşırı nüfusun yarattığı ucuz iş gücü ile dünyanın en önemli üretim merkezlerinden biri haline gelen Çin, uzun süre bu nüfusu kontrol altında tutabilmek için farklı politikalar izlemek zorunda kaldı. Bunlardan en ünlüsü geçtiğimiz yıllarda terk edilen “Tek Çocuk Politikası” idi. Mao sonrası dönemde, 1981'de uygulanmaya başlanan ve bugün tamamen terk edilen bu politika, genel hatlarıyla nüfus artış hızını düşürebilmek adına her evli çiftin sadece tek bir çocuk sahibi olmasını hedefliyordu. Birkaç istisnai durum dışında (ilk çocuğu kız veya engelli olan köylü aileler örneğin) ikinci çocuğa izin verilmiyordu. Yarattığı sorunların en hafifi kardeşi, yeğeni, kuzeni, dayısı, amcası, halası, teyzesi, eniştesi, yengesi, eltisi, bacanağı olmayan milyonlarca gencin topluma kazandırılmasıydı. Bunun dışında tek çocuk sahibi yaşlı anne ve babaların bakımının devlete kalması ile 1960'lardan bu yana görülen en düşük doğum oranı sonrasında gelecek yıllarda ihtiyaç duyulan işgücüne sahip olunamayacağı kaygıları da var.

Ancak çoğunluğu ekonomik ve kalkınma ağırlıklı kaygıların dışında insan hikayelerine yansıyan trajedileri de vardı bu politikanın.

Örneğin Nobel ödüllü Çinli yazar Mo Yan'ın köyüne dönen bir askerın öyküsünde rastlarsınız böylesi bir drama. Otobüsten inip köyünün yolunu tutan bir adamın (ismini

hiç zikretmez Mo Yan) ayçiçeği tarlasından geçtiği esnada ağacın dibine bırakılmış bir bebek bulmasıyla başlar hikâye. Zaman tahmin edeceğimiz üzere Tek Çocuk Politikası'nın acımasızca uygulandığı yıllardır. Bırakmaya kıyamaz genç askerimiz. Alır evine götürür. Kucağında nereden geldiği bilinmeyen bir bebekle onu gördüklerinde ne karısı ne de ana babası sevinirler geldiğine. Bir tek askerın kızı “Babam erkek kardeş getirdi bana.” diye sevinir. Oysa karısı da dahil ülkedeki tüm çiftlerin erkek evlat sahibi olmak istediği bir ülkede eve sahihsiz bir kız bebek getirmek başına belalar açacaktır askerın. Çünkü içinde buldukları zaman, bu tür insanî davranışların hüsnü kabul gördüğü bir devir değildir. Mo Yan askerın bu durumunu şu satırlarla aktarır okuyucusuna:

*“İnsanoğlu öyle bir noktaya evrimleşti ki onu hayvanlar âleminde ayıran çizgi, kâğıt inceliğindeydi şimdi; insanlık denilen şey de bu kâğıt kadar ince ve kırılıyordu, ufak bir dokunuş yeterdi parçalanmasına.”*

Başta karısı olmak üzere çevresindeki herkes, ölüm de dahil, bulduğu bu bebekten kurtulmasını tavsiye etmektedir ona. Çözüm yolu bulmak için çabaladıkça ve üzerinde düşündükçe “kız evlat” sahibi olmanın feodal bir toplumda ne büyük bir yük gibi algılandığının ayırıcına varır. Daha ötesi cinayettir. Hemen her evin eşinden kan sızmaktadır. Beklenen ve arzulanın erkek evlada ulaşınca kadar öldürülen kız çocuklarının kanıdır bu.

“Tünel” isimli öyküsünde de aynı konuyu ele alan Mo Yan bu defa Tek Çocuk Politikası'na karşın ilk üç çocuğu kız olan ancak erkek evlada kavuşmak için ısrar eden Fang Shan ve hamile karısının dramatik hikayesini anlatır (Her iki öykü de yazarın Can Yayınları etiketiyle çıkan Saydam Turp isimli kitabında yer alıyor).

Amazon Prime'da yer alan “One Child Nation” belgeseli ise bu nüfus politikasının ezdiği hayatlar üzerinden oluşan travmayı daha net bir şekilde gözler önüne seriyor. Belgeselde 1985'te Çin'de dünyaya gelen Nanfu Wang'ın hikayesiyle beraber bu travmanın izlerini sürüyor ve dev propaganda

aracının insanları nasıl istenen kalıba sokmaya çalıştığını, direnenlerin ise ne büyük zulümlerle karşılaştığını görüyoruz. Doğduğu köyde ebelik yapan Huaru Yuan'a mikrofonu uzatıyor örneğin Wang. Şimdilerde kısırlık çeken ailelere yardım ederek onların mutluluğu ile günahlarını yıkamaya çalışan ebe, büyük kısmı Tek Çocuk Politikası yıllarına denk gelen meslek yaşamı boyunca 60 binden fazla bebeğin kürtajına veya öldürülmesine yardım ettiğini ya da devlet yetkilileri tarafından kaçırılıp “domuz gibi bağlanan” kadınların tüm yalvarmalarına, ağlamalarına rağmen nasıl zorla kısırlaştırıldığını anlatıyor. Amerika'da yaşayan Nanfu Wang başlarda bebek ölümlerine göz yuman hatta bu konuda sağlık çalışanlarını destekleyen Çin yönetiminin daha sonra bu işi nasıl ticarete döktüğünü ve ailelerinden alınan bebeklerin başta ABD olmak üzere dünyanın farklı bölgelerine nasıl satıldığını, o minik yüzlerin nasıl ürün kataloğundaymış gibi sergilendiğini tüm çıplaklığıyla ortaya döküyor.

Bir başka sahnede ise ressam Peng Wang'ın anlattıklarına kulak veriyoruz. Köprü resimleri için yaptığı bir araştırma esnasında tıbbi atık poşetine konulup çöplerin arasına atılmış bebek cesedi ile karşılaşınca konuya ilgisi artıyor sanatçının. Ve bir anda “Tek Çocuk Politikası”nın binlerce bebeğin kimi zaman doğmadan kimi zaman da doğar doğmaz katledilişinin kanlı izlerini her yerde görmeye başlıyor. Bu acımasız politikanın insanlara nasıl empoze edildiğini ise şu sözlerle ifade ediyor:

*“Örneğin Toplumsal fayda her şeyin üstündedir. Bireyler topluma boyun eğmelidir. Ayrıca Parti yanılmaz. Bu telkin, insanın insanlığını, bireyselliğini ve vicdanını yok ediyor. Bir millet için en trajik şey hafızasızlıktır. Tek Çocuk Politikası sona erdiğinde, insanlar istediği kadar çocuk yapabildiğinde Tek Çocuk Politikası'nın anısı kaybolacak.”*

### BİR, ÇOK AZ, İKİ, ÇOK İYİ

Çin'de otuz yıl içinde meydana gelen politika değişikliği Peng Wang'ı haklı çıkartmış gibi görünüyor. Zira insanları tek çocuk sahibi olmaya zorlayan politikanın “Birden fazla çocuğu olanları şikâyet edin. 120 dolar kazanın.”, “Kısırlaştırmayı reddedersen acısını ailen çeker.”, “Aldır, düşür, doğurma!” gibi propaganda afişlerinin yerini bugün “Millî Politika gerçekten mükemmel. Her ailenin iki çocuğu yapma izni var.”, “Bir, çok az, iki, çok iyi. Çocukların kardeşi olacak. Yaşlılara bakılacak.” türünden afişler almış durumda.

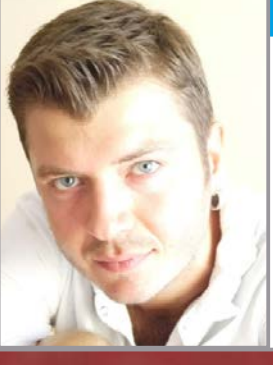
Yol kenarlarına, kaldırımlara, pazarlara, ağaç diplerine bırakılan ve ne yazık ki pek çoğu yaşamını yitiren suçsuz günahsız bebeklerin yarattığı travma Çin toplumu üzerinde görüldüğünden çok daha derin izler yaratmış anlaşılır. O dönem yaşayanlar her ne kadar liderleri veya o dönemin politikalarını kutsallaştırıp “Gerçekten başka seçeneğim yoktu!” diyerek vicdanlarını rahatlatmaya çalışsa da tek çocuk olarak yetiştirilmek zorunda kalan ya da kardeşlerini, kuzenlerini, ülkedeki milyonlarca bebeği bu şekilde kaybeden gençler, ebeveynlerinden hesap sormaya başlamış gibi görünüyor. Tıpkı Nanfu Wang gibi.

Ve detaylarını öğrendiğinizde insanlığın hayatta kalmak uğruna ne derece vahşileşebileceğinin ifadesi olarak bu katledilen, tıbbi atık muamelesi gören, yol kenarlarına, kaldırımlara, pazarlara, ağaç diplerine bırakılıp sineklerin, çarncıların ısırlıklarıyla yüzü gözü şişerek can veren bebeklerin gölgesi Çin'in geride bıraktığı yılların üzerine vurmaya devam edecek gibi görünüyor.



**BURAK  
SOYER**

soyerbrk@gmail.com



# 'İçimde biriken öfkeyi artık tutamıyorum'

Şenay Lambaoğlu, son albümü 'Hayat Defteri'nde progresif yönü ağır basan, türde sınır tanımayan bir yol haritası izliyor. Farklı kanalları sonun kadar zorlayan şarkılardan oluşan albümde Lambaoğlu'nun haykırıları kulaklarımızda büyük bir zevkle çınlıyor.

Şenay Lambaoğlu, Türkiye'nin en özel kadın vokallerinden biri. Müzikal kökleri lise korosuna kadar dayanıyor. 2000 yılında İlyas Mirasyev'in caz albüm kayıtlarında dahil olmasıyla beraber profesyonelliğe de adım atıyor. Ancak biz kendisini daha çok 2002'de kurulan Beck's Big Band projesiyle tanıyoruz. 2009 yılında İstanbul Caz Festivali'nde katılmasıyla ismini daha geniş kitlelere yayıyor. 2012'de de ilk albüm 'İçimde Aşk Var'ı çıkarıyor. Devamında 2014'te yayınlanan 'Zarf Tümlenci', 2015'te 'Başka Türlü Bir Şey', 2018'de de 'Rüyalarım Gir' albümleri geliyor. Şenay Lambaoğlu şimdi de son albümü 'Hayat Defteri'yle karşımızda.

'Hayat Defteri' birbirinden farklı 8 şarkıdan oluşan bir albüm. Şenay Lambaoğlu'nun daha önceki çalışmalarında gördüğümüz 'aynı çizgi üzerinde yürümeme' haline 'Hayat Defteri'nde de rastlıyoruz. Lambaoğlu bir caz vokalisti ancak şarkılarında bunu üzerine basa basa hissettirmiyor bize. Farklı yollara açılıyor. Deniyor ve yapıyor. Tamamı Şenay Lambaoğlu'na ait albümde öfke de var, isyan da, aşk da ihanet de. Ve maalesef cinayet de. 'Eyvah' şarkısı kadına şiddete değinen modern bir ağıt olarak adlandırılabilir. Sanatçı bu şarkıda içindeki öfke ve isyanı nefesi kesilene kadar haykırıyor. Gitar ve düzenlemelerde Hakan Kurşun, bas gitarda Eylem Pelit ve davulda Volkan Öktem gibi önemli isimlerin yer aldığı 'Hayat Defteri'nin hikayesini Şenay Lambaoğlu'ndan dinledik.

## ■ 'Rüyalarım Gir'in üzerinden 3 yıl geçti. Neler yaptınız bu arada?

Albümlerimin arasında genelde 2-3 yıllık bir boşluk olduğunu fark ediyorum. 2018 yılı koşulların da uygun olmasındandır belki çok verimli geçti. Projemi birçok konser ve festivalde çalabildim. Sonrasında ise pandemiyle birlikte eve kapandığımızda tekrar gitarı ele almamla yeni şarkılar peş peşe döküldü. 'Müzik İyileştirir', 'Halim Ortada' ve 'Şehrin Orta Yerinde' şarkılarını art arda yayınladım. Bu süre içinde de yeni bir sound arayışının peşine düştüm. Hakan Kurşun'la yeni albüm öncesinde yayınladığım tüm bu yeni şarkılar sanki ısınma turuydu.

## ■ Albümün künyesinde çok kaliteli isimler var. Nasıl bir araya geldiniz?

Çalıştığım tüm albümlerdeki müzisyenler çok kıymetlidir. Asla bir ayırım gözetmem. Eylem Pelit ilk albümünde de beraber çalıştığım çok değerli bir müzisyen arkadaşımdır mesela. Volkan Öktem de hiç beraber bir projede denk gelemez de dost bildiğimdir. Salgın günlerinde bu albüm macerasına atıldığımızda Hakan Kurşun'un da rahat edeceği ve bu projeye katkısına inanacağı isimlerle yola çıkmak istedik.

## ■ 'Hayat Defteri'nin çıkış hikayesi de ilginç. Diğer müzisyenlerle hiçbirde araya gelmemişsiniz. Biraz anlatır mısınız?

Bundan önceli albüm kayıtlarında hep hücum kayıt yapmıştık. Var olan şartlar buna uygun olmayınca ve stüdyo kaydı konusunda çok profesyonel isimler söz konusu olunca

herkes evinde albümü çaldı. 'Hayat defteri'ni herkes kendi sığınağında çalıp söyledi.

## ■ Albümde her parçanın kendi hikayesi var gibi. Katılır mısınız buna?

Elbette. Albümü diğer çalışmalarından ayıran özellik hikayelerden oluşan bir bütünün parçaları olmaları. 'Hayat Defteri'nde özlem, umut, öfke ve isyan var mesela.

## ■ Yine albümün geneline baktığımızda bir türe bağlı kalmadığınızı görüyoruz. Şarkılar progresif biçime açık olmuş. Sizin değişen vokalleriniz, gitar soloları... 'Hayat Defteri' için biraz daha 'serbest' bir çalışma olmuş diyebilir miyiz?

Müziği özgür ve tüm kaygılardan uzak ürettiğinizde daha yaratıcı ve farklı şeyler ortaya çıkıyor. Her albümde farklı bir yönümle tanışın istiyorum dinleyenlerim. Yeni sesler, başka duygular, söylenmemiş her ne varsa dökülsün istiyorum ortaya. İçimde biriken öfkeyi artık tutamıyorum sanırım. Müzik güzellikleri anlatmanın dışında içimizdeki karanlık yüzü de göstermeli. Hayatta

her şey var çünkü. Siyah ve beyaz hikayelerden oluşuyor bir ömür. Müzik türler arasında seyahat ettiğinde, başka şeylerle beslendiğinde daha renkleniyor ve çoğalıyor. Müziğimde Caz, pop, rock ve etnik tınıları kendime has bir tavırla eritmeye çalışıyorum diyebiliriz. Bu benim olmazsa olmazım. Yaptığımız müzik türler arasında sıkışıp kalmamalı.

## ■ Albümün en dikkat çekici şarkılarından biri 'Eyvah'. Modern bir ağıt gibi olmuş. Şarkıda öldürülen kadınlar için 'Unutursan yüreğin kurusun' diyorsunuz ama öyle olmuyor pek. Birçok farklı sanat dalında bu konuya dikkat çekiliyor. Peki işe yaradığını düşünüyor musunuz?

İşe yaradığını düşünmüyorum fakat bir farkındalık yarattığı düşüncesindeyim. Uğradığı şiddete maruz kalan her kadın, her çocuk ve hayvan tam olarak iyileşmiş sonrasında. Kırık bir cam parçası gibi yarıp kırılırsa da hayata o saflıkta o saydamlıkta bakamıyor. Toplumda aile yapısını ve anne babanın birbiriyle kurduğu ilişki bu noktada çok önemli.

Çocuğu yetiştiren kadını ele almak gerekiyor öncelikle. Şiddeti onaylayan bir toplum ve yönetim biçimi olduğu sürece bireysel olarak sesimizi hep zayıf kalacak. Doğaya, insana ve hayvana sevgi çok küçük yaşlarda verilmeli. 'Eğitim' kelimesi şimdi çok klişe gelecek ama gerçek bu.

## ■ Son olarak; caz sizin ana damarınız. Türkiye'de cazın 'entel müziği' yaftasından kurtulduğunu düşünüyor musunuz?

Hayır düşünmüyorum. Düşünmek de istemiyorum. Caz müziği ayrıca neden kurtulmak zorunda olsun ki böyle bir algı yapıtırdıysa üzerine? Kendini sevdirmek, beğendirmek mecburiyetinde olmamalı müzik. Dünyada da durum çok farklı değil. Popüler müzikle kurulan ilişki nedeniyle oluşan hibrit projeler çok keyifli buluşmalara fırsat veriyor. Önyargılar yumuşuyor ve fakat yine de caz müziğinin rafine bir dinleyici kitlesine sahip olduğunu düşünüyorum. 'Entel müziği' olduğundan değil genel bir müzik zevki dışında bir şeyler arayanların; ya da başka müzikal yaklaşımlar peşinde olanların dayatılan onca müziğin içinde bir kaçabileceği bir alanı olmalı. Bırakın caz bize kalsın kafasındayım aslında samimi duygumu merak ediyorsanız.



OĞUZ  
PANCAR

## Küçük Viyana Valsi-IV / Federico García Lorca

*Federico Garcia Lorca! O, insanların bir parçasıydı, bir gitar kadar mutlu ve hüznü, bir çocuk kadar, insanları kadar berrak ve derin. Biri çıkıp da, yılmadan, ülkenin her karış toprağını adım adım dolaşarak, bir kurban, sembolik bir kurban bulmak için araştırmalar yaptıysa, o kişi, İspanya'nın özü, onun canlılığı ve derinliği olarak seçilen bu adamın mertebesine erişen hiçbir kimse ve hiçbir şey bulamayacaktır*

### LA BARRACA

Geçen haftaki yazımızda 1930'da, Lorca'nın New York sonrası Küba'da da birkaç ay kaldıktan sonra İspanya'ya geri dönmesinde kalmıştık. Lorca'nın yokluğunda İspanya'da kısa ömürlü diktatör Primo de Rivera devrilmiş ve yerine Cumhuriyet kurulmuştur ancak Cumhuriyetçiler ve Monarşi yanlıları arasındaki gerilim daha da artmıştır.

Lorca, dönüşünü izleyen aylarda Madrid Üniversitesi'nin öğrenci tiyatrosu La Barraca'nın (Baraka) yönetmenliğini üstlenir. La Barraca, Eğitim Bakanlığı'nın parasal desteğiyle, tiyatroya erişimi olmayan kırsal bölgelere gezici tiyatro götürmek üzere yeni kurulmuştur. Lorca La Barraca'da hem oyun yönetir hem de kimilerinde rol alır. Hiç oyun izlememiş insanları tiyatroyla buluşturabildiği için tarifsiz mutludur; toplumsal adaletsizliklere karşı kitleleri bilinçlendirmede tiyatroyun öncü bir rol oynayabileceğine inanır çünkü.

La Barraca'yla çıktığı turneler boyunca en bilinen oyunlarından birini, "Bodas de Sangre"yi (Kanlı Düğün) bitirir Lorca. Sonrasında yazacağı "Yerma" ve "La Casa de Bernarda Alba" (Bernarda Alba'nın Evi) ile birlikte üçleme olarak değerlendirilen bu oyunların ortak özelliği, kadın karakterlerin, kendilerine biçilen toplumsal cinsiyete dayalı kalıp yargılar yüzünden doğal olanı yaşayamamalarından kaynaklanan sıkışmadır. Bu oyunlardaki kadın karakterlerin hemen hepsi töre baskılarıyla kamusal alandan uzaklaştırılarak ev içine hapsedilmiş, birey olamayan gölge karakterlerdir. Yazar bu durumu simgesel bir dille, aşk, tutku, doğum ve ölüm temaları üzerinden aktarır<sup>(1)</sup>. Oyunlardaki kadın karakterlerin sıkışmışlıklarında biraz da Lorca'nın kendisini görmek çok mümkün bence.

### BUENOS AIRES

Lorca 1933'te "Kanlı Düğün"ü sahneye koymak üzere Buenos Aires'e gider; tiyatro dışında, üniversitelerde konferans verir, radyo programlarında şiirlerini okur ve kentteki pek çok sanat etkinliğine katılır. Gazetelerde sürekli onunla ilgili haberler çıkmaktadır; Buenos Aires, Granadalı şaire âşik olmuştur.



Lorca Buenos Aires'te pek çok sanatçıyla da tanışır. Bir gece yarısı oyundan sonra tiyatrodan arkadaşlarıyla ünlü Corrientes y Libertad Bulvarı'nda yürürken birden bire yanlara genişçe açılmış iki kol ve kocaman gülen bir yüzle burun buruna gelir; karşısındaki Carlos Gardel'den başkası değildir. Müzik ve şiirin kardeş kıldığı, ilk kez karşılaştıkları bu iki genç adam –sanki çok eski dostmuşçasına– birbirlerine sarılırlar. Sonra hep birlikte Gardel'in evine gidilir, Lorca piyano çalar, şiirlerini okur, Gardel gitar çalar ve birlikte şarkılar söylerler sabaha dek...

Arjantin'den sonra Brezilya ve Uruguay'da da bir süre kalan Lorca 1934'te geri döndüğünde adım adım iç savaşta sürüklenmekte olan bir İspan-

**Lorca dinleyicilere şiirlerini okurken, Avenida Tiyatrosu, Buenos Aires, 1933**



**Cumhuriyetçi askerler Falanjistlere karşı savunmada, Barcelona, 1936**

ya bulur. Dönüşünü izleyen aylarda bir yandan şiirlerine yoğunlaşır bir yandan da oyunlarını sahneler. Sağcı hükümetin göstericilere karşı acımasız saldırılarına da asla kayıtsız kalmaz; Guardia Civil'in (Sivil Muhafızlar) vahşetine karşı "İspanyol Sivil Muhafız Baladı"nı yazar o günlerde:

*Karadır atları, kapkara Nalları da kapkara demir. Pelerinlerinde parıldar Mürekkep ve mum lekeleri Ağlamak nerede onlar nerede hepsinin de kurşundan beyni Yoldan ağır çıkageldiler gönülleri cilalı deri. O çığlıklar, o geceler boğarlar geçtikleri yeri Zamk karası bir sessizliğe ve bir dehşete kum incesi...<sup>(2)</sup>*

1936'da Cumhuriyetçilerin Halk Cephesi seçimleri kazanarak hükümeti kurunca toplumsal karşıtlık daha da artar. Faşistler suikastlara girişmekte, Cumhuriyetçi gruplar da bu suikastlara karşılık vermektedirler. Lorca, Madrid onun için tekensiz hale gelince Granada'ya dönmekten başka çıkar yol bulamaz; sosyalist görüşleri nedeniyle faşistlerin hedefinde olduğunu bilir çünkü. Granada'da belediye başkanlığını yeni kazanmış olan kayınbiraderi Fernández-Montesinos'un yanında daha güvende olacağını düşünür ama Granada'ya döndükten birkaç gün sonra kayınbiraderi de faşistlerin suikastına kurban gider. Ayaklanan Falanjist birlikler Güney İspanya'yı ele geçirir ve etnik-ideolojik temizliğe girişirler.

Lorca 18 Ağustos'ta tutuklanır ve ertesi gün kallesçe infaz edilir. Cinayete katılan Sivil Muhafızlar'dan birinin ağzından:

"O gün nöbetçi idim. Bu genç adamın kışlaya girdiğini gördüm. Yüzü sapsarıydı ama dimdik yürüyordu. Federico Garcia Lorca'ydı. Onu görür görmez korkunç bir dram oynanacağını anladım. Garcia Lorca, Sivil Muhafızlar hakkındaki ünlü Baladı yazdığı gün idam kararını imzalamıştı..."

Bana onu Fransız Elçiliği'nde bulduklarını söylediler. Binadan çıkması için kandırmış, sonra da tutuklamışlardı. Ondan önceki kurbanlar gibi, tabii, o da hiç yargılanmadı aynı gece bir Sivil Muhafız Postası arasında kışladan götürüldü. Bunu itiraf etmek korkunç bir şey. Ama ben de Muhafız'ların arasındaydım. Otomobiller Padul yolunun kenarında durdu. Uğursuz konvoy Granada'nın on mil ötesine varmıştı. Saat sekizdi. Otomobillerin farları ölümlüne giden adamı aydınlatıyordu. Gece karanlığında silüeti göze çarpıyordu. Posta, kurbanının göremeyeceği bir yerde, farların arkasında durdu.

Garcia Lorca metin, muhteşem bir gururla yürüyordu. Birden durdu, konuşmak istiyormuş gibi bize döndü. Bu büyük bir şaşkınlık yarattı, özellikle postaya komutanlık eden Teğmen Medina'da.

Ve konuştu. Garcia Lorca metanetle, hiç titremeyen bir sesle konuştu. Sözleri güçlüydü, aman dilemiyordu. Her zaman sevdiği özgürlüğü savunan erkekçe sözlerdi. Kendi davası olan Halkın Davası'nı, böyle korkunç bir barbarlık ve cinayet karşısında başarılı olan iyi işleri övdü.

İhtiras ateşiyle söylenen o sözler silahlı adamlar üzerinde büyük etki yaptı. Bana beynimin içine giren bir



kuvvetli ışık gibi geldi. Şair konuşmaya devam etti...

Ama sözlerini bitiremedi. Korkunç, canavarca, caniyane bir şey oldu: Teğmen Medina, iğrenç küfürler savurarak tabancasını çekti ve Muhafızları kışkırttı.

Manzara karşısında dehşete düştüm. Tüfeklerinin dipçikleriyle vurarak, ona ateş ederek (içimizden bazıları korkudan donup kalmıştı) Garcia Lorca'ya saldırdılar. Vızıldayan kurşunlar arasında Lorca koşmaya başladı. Yüz yarda kadar ötede yere düştü. İşini bitirmek için arkasından gittiler. Ama Federico, kanlar içinde, yeniden ayağa kalktı ve korkunç bakışlarla adamlara döndü. Adamlar dehşet içinde gerilediler. Bütün Sivil Muhafızlar koşup otomobillerine bindiler, yalnız Teğmen, elinde tabancasıyla orada kaldı. Garcia Lorca son olarak gözlerini kapadı, kanına bulanmış toprağın üstüne yığıldı.

Medina hızla yaklaşarak zavallı Federico'nun gövdesine üç el tabanca sıktı.

Şairi oracıkta bıraktılar gömmeler...Granada'nın dışında, onun Granada'sı..."<sup>(3)</sup>

Neden öldürüldüğünü en iyi, yakın dostu Pablo Neruda anlatacaktır:

"Federico Garcia Lorca! O, insanların bir parçasıydı, bir gitar kadar mutlu ve hüznü, bir çocuk kadar, insanları kadar berrak ve derin. Biri çıkıp da, yılmadan, ülkenin her karış toprağını adım adım dolaşarak, bir kurban, sembolik bir kurban bulmak için araştırmalar yaptıysa, o kişi, İspanya'nın özü, onun canlılığı ve derinliği olarak seçilen bu adamın mertebesine erişen hiçbir kimse ve hiçbir şey bulamayacaktır.

Evet, iyi seçim yaptılar, onu vururlarken insan soyunun yüreğini hedeflemişlerdi. Onu, İspanya'ya boyun eğdirmek ve şehit etmek için seçtiler, onu en derin soluğunu tukamak için seçtiler, onu özünü kurutmak için seçtiler, en solmaz kahkacasını susturmak için seçtiler. Bu ölümün yargılanmasında birbiriyle uzlaştırmaz iki İspanya vardı; korkunç, melun, çatal tırnaklı yeraltı İspanya'sı, lanetli İspanya; büyük hanedanın ve kiliseye ait cinayetlerin çarmıha gerilesi, zehirli İspanya'sı; ve karşısındaki İspanya, yaşama onuruyla ve ruhuyla gülen, sezginin, geleneğin ve keşfin parıltılı İspanya'sı, Federico Garcia Lorca'nın İspanya'sı!

O sunulan bir portakal çiçeği gibi, yabanıl bir gitar gibi hareketsiz yatıyor, yaralı bedenini tekmeleyen katillerin çirkefi altında; ama şii-ri gibi akarken dimdik ve şarkılar söyleyerek insanoglunun anısında sonsuzluğa dek yaşamak için..."<sup>(4)</sup>

Federico Garcia Lorca 19 Ağustos 1936'da katledildiğinde daha 38 yaşındaydı. İsteseydi "yaşayan en büyük İspanyol şairi" sıfatıyla İspanya'daki ya da dünyanın İspanyolca konuşulan herhangi bir ülkesindeki bir üniversitede kürsü sahibi olarak,



suya sabuna dokunmayan tiyatro oyunları yazarak, dost meclislerinde piyano çalma yeteneğiyle herkesi büyüterek, resim sergileri açarak rahat bir yaşamı seçebilirdi; çalışmasına bile gerek yoktu, ailesinin serveti ömrünün sonuna dek yeterdi. Ama o bunları değil, onun yerine Endülüslü yoksulların, çingenelerin, İspanya'daki ezilen kitlelerin sesi olmayı seçti ve öldürüldü.

Eşcinsel olduğu için katledildiğini söylüyorlar; doğru, faşistler İç Savaş'ta sadece onu değil başka pek çok kişiyi yalnızca eşcinsel olduğu için öldürdüler.

"İspanyol Sivil Muhafız Baladı"nı yazdığı için öldürüldüğünü söylüyorlar; doğru, Falanjistlerin katliamlarını ve acımasızlıklarını dile getirdiği için ona besledikleri kin büyüktü.

Çingene olduğu için öldürüldüğünü söylüyorlar; bu da çok yanlış sayılmaz, Lorca çingene değildi ama çingene kültürünün tanınması ve hak ettiği saygınlığı kazanması için o denli emek harcamıştı ki pek çok kişi onu çingene sanırdı.

Sosyalist olduğu için öldürüldüğünü söylüyorlar; bu da doğru.

Bunların hiçbiri yanlış değil ama bence Lorca aslında vicdanlı olduğu için katledildi. Çingene olmadığı halde çingenelerin ve kültürlerinin değerli olduğunu savunduğu için öldürüldü; eşcinsel olduğunu bilseler yüzüne bakmayacak kuyu katolik yoksul köylülere tiyatroyu tanıtmak için aylarca en ücra köylerde -hiç şikayet

**Falanjist Sivil Muhafızlar tarafından "paseo"ya (ölüm yürüyüşü) çıkarılmış tutuklular, 1936-39**

**Lorca, Pablo Neruda ve diğer arkadaşlarıyla birlikte denizci kostümüyle, Buenos Aires, 1934**



etmeden- çile çektiği için öldürüldü; New York'un keyfini sürmek varken bütün zamanını Harlem'deki siyahlar ve ezilen diğer yoksulların yanında geçirdiği için öldürüldü; acımasız faşizme karşı direnen madencilerin, köylülerin sesi olduğu için öldürüldü.

Faşizmin ilk çelmesi gereken akıllar değil vicdanlardır. Çoğunluk gitgide vicdanını yitirmedikçe, tanık olduklarına karşı çıkacak cesaretleri olma-

dığı için vicdanlarını karartmadıkça faşizmin gideceği menzil çok uzun değildir çünkü. Lorca da herşeyden daha çok vicdanlı bir insan olduğu için katledildi.

Ölümünden sonra Faşist Franco rejimi Lorca'nın bütün eserlerini yasakladı, 1953'te bazı eserlerinin -ağır sansürlü olarak- yayımlanmasına izin verilse de Franco'nun 1975'teki ölümüne dek Lorca'nın yaşamı ve katledilmesi hakkında konuşmak yasaktı İspanya'da.

Sonrasında onunkini ararken Viznar köyü yakınlarındaki toplu mezarlara gömülmüş pek çok kurbanın cesedi ortaya çıkarılsa da Lorca'nın mezarını bulmak için yapılan girişimler hep sonuçsuz kaldı bugüne dek. Ama Madrid'e yolunuz düşer de mezarına tükürmek isterseniz, Franco'nun mezarı El Pardo'da, aklınızda bulunsun...

*HOŞÇA KALIN  
Ölürsem  
Açık bırakın balkonu.*

*Çocuk portakal yer.  
(Balkonumdan görürüm onu.)*

*Orakçı ekin biçer.  
(Balkonumdan duyarım onu.)*

*Ölürsem  
Açık bırakın balkonu! <sup>(5)</sup>*

Dört haftadır beraberiz, en çok seni yazarken zorlandım. Adios mi amigo Federico, hoşçakal sevgili dostum...

(1) Tamer Temel, İspanyol Oyun yazarı Federico Garcia Lorca'nın Kırsal Tregedyalarında "Gölge Kadınlar", Atatürk Üniversitesi GSF Sanat Dergisi, Sayı 30, 2016.

(2) Sait Maden çevirisi.

(3) Ian Gibson, Lorca'nın Öldürülüşü, Çev. Murat Belge, Kavram Yayınları, 1998.

(4) Pablo Neruda'nın Lorca'nın katledilmesi sonrası Paris'te yaptığı konuşmadan, 1936.

(5) A. Kadir-Afşar Timuçin çevirisi.





**MURAT  
BERGİ**

*Bir resim  
bin kelime*  
 *bin kelime  
bin kelime*



GAZETE

## [ PENCERE ]



## SOYLU'YA 10 BİN DOLAR MEKTUBU

HEPİMİZ AİLEYİZ  
HER SUÇTA BERABERİZ

ORGANİZE suç örgütü lideri Sedat Peker, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın damadı olduğunu söylediği Serdar Ekşi ile yaptığı telefon görüşmesini paylaştı. Ekşi ile görüşmesini yayımlayan Peker, "Biz hepimiz aileyiz her suçta beraberiz" ifadelerini kullandı. 2'de

DAVUTOĞLU  
EKİBİNİ SUÇLADI

SABAH gazetesi yazarı Hilal Kaplan, Peker'in yayınladığı videoda eşiyile görüştüğünü söyleyen Serdar Ekşi'ye dava açacaklarını duyurdu. Kaplan ayrıca yaşananlardan Gelecek Partisi lideri Ahmet Davutoğlu'nun ekibinde yer alan Taha Ün'ü sorumlu tuttu. 2'de



"Mafya liderinden 10 bin dolar maaş alan siyasetçi" iddiasıyla ilgilenmediği gerekçesiyle CHP'nin eleştirdiği TBMM Başkanı Mustafa Şentop Bakan Soylu'ya mektup gönderdi, iddiası ile ilgili belge istedi.

## SOYLU'YA İDDİANI BELGELE MEKTUBU

İÇİŞLERİ Bakanı Soylu, Sedat Peker'den 10 bin dolar alan bir siyasetçi olduğunu öne sürmüş ardından muhalefet "TBMM Başkanı sessiz kalamaz" diyerek çağrıda bulunmuştu. Şentop'un, Meclis'in bu tür iddialarla anılmaması gerektiğini belirterek 27 Mayıs'ta Süleyman Soylu'ya bir yazı gönderdiği ortaya çıktı. Şentop ayrıca Soylu'dan iddiasını belgelendirmesini de istedi. Ankara'da, Şentop'un mektubunun Soylu'nun kayıtsız kalması üzerine basına yansıtıldığı konuşuluyor. 2'de

## UYUŞTURUCU BARONUNDAN FALYALI İTİRAFI



SEDAT Peker'in uyuşturucu ticareti yapmakla suçladığı Halil Falyalı hakkında, cezaevinde bulunan uyuşturucu baronu Behçet Töre dikkat çekici açıklamalar yaptı. Töre, Falyalı ile birlikte uyuşturucu ticareti yaptıklarını söyledi. 2'de

KORONADAN  
KORKUTAN  
ÇOCUK ÖLÜMÜ

BATMAN'DA annesi ve babası doktor olan 8 yaşındaki Toprak Kılınç, koronayı atlattıktan sonra virüsle bağlantılı gelişen miyofasiyal ağrı sendromu nedeniyle hayatını kaybetti. Toprak'ın hayatını kaybetmesine neden olan hastalık bölgesel kas-iskelet sistemi ağrısı olarak biliniyor. 6'da

'ORDU  
BOZANLAR'  
MESAJI  
KİME?

MİLLİ Savunma Bakanı Hulusi Akar, "Yalanla dolanla ordumuza ve onun komuta heyetine dil uzatmayı adet haline getiren ordu bozanlar var. Bu ordu bozanlar, TSK'nın başarılarını engelleyemeyecekler" diye konuştu. Ancak Akar'ın açıklamasındaki mesajın kime yönelik olduğu çözülemedi. 2'de

ZAMLAR  
MÜJDELERLE  
GELDİ

CUMHURBAŞKANININ doğalgaz müjdesinin kullanıcılara bir faydası olmadığını söyleyen CHP'li Ahmet Akın, "İlk müjdeden bu yana enerji faturalarına 10 ayda tam 25 defa zam yapıldı" dedi. 7'de

KEŞKE TALİMATLA  
ÇÖZÜLSE

CUMHURBAŞKANI Erdoğan, Marmara Denizi'ni saran deniz salyasının, "Arıtılmadan denizlere bırakılan atık sular" yüzünden meydana geldiğini söyledi. Erdoğan, sorunun çözümü için Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'a talimat verdiğini açıkladı. 4'de

GÖRÜNTÜ OLMASA  
İNANDIRICI OLABİLİR

KISITLAMA saatlerinde site içinde gezen kadını polisin defalarca yumrukladığını gösteren videoyu emniyet, "polise elindeki çanta ile vurdu" diye izah etmeye çalıştı. İzahat videodaki görüntülerle çelişkili bulundu. 3'te

AKŞENER'DEN  
TEK ADAY MESAJI

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, seçimlere Millet İttifakı olarak tek aday ile gitmelerinin faydalı olacağını söyledi. Akşener, "Ben olmalıyım" dediği, bu konuda Kılıçdaroğlu'nun da akılcı davrandığını söyledi, ancak bir şartı vardı; HDP'nin adayının ayrı olması. 3'te

YASAKSIZ HAFTA  
SONU SOKAKLAR  
DOPDOLU

KADEMELİ normalleşmede sokağa çıkma yasasının uygulanmadığı ilk cumartesi, sahiller ve sokaklar doldu. Ayrıca kapalı mekânlarda da kalabalık vardı. 6'da



TÜRKİYE'DE ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLAR SİSTEME NASIL KAZANDIRILIR? Menekşe Tokyay 8'de



CRM'DE MACROCENTER ÖRNEĞİ Atif Ünalı 10'da



GELDİĞİ GİBİ GİDER AYTUNA TOSUNOĞLU YAZDI 3'TE



MISIR SORUNU İ. BÜLENT ÇELİK YAZDI 4'DE



CAMBAZA BAK GALİP UMUT ÖZÜL YAZDI 7'DE



İNSAN NASIL VEDALAŞIR KI? Mutlu Hesapçı 9'da

# Peker'den yeni video: "Hepimiz aileyiz, her suçta beraberiz"

Organize suç örgütü lideri Sedat Peker, sosyal medya hesabından yeni bir video paylaştı. Peker'in yayınladığı videoda, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hısmı iş insanı Serdar Ekşioğlu ile olan konuşması yer aldı.

Peker paylaştığı videoya, "Serdar Ekşi ne demiştin... Dik duracağız. Sen benle görüşüp sonrasında aleyhimde yapılan çalışmalara ortaklık ettin. Yaptığın her şeyi biliyorum, görüşeceğiz. Biz hepimiz aileyiz, her suçta beraberiz" notunu düştü.

Ekşioğlu, Peker'in haksızlığa uğradığı yönündeki iddiasını teyit ediyor. Konuşmanın ilerleyen bölümünde Peker'in Suriye'ye silah götüren TIR'ların gidişine tanık olduğu sözlerini de kendi ifadeleri ile doğruluyor.

Videoda Peker, "O malzemeleri yollarken sen yok muydun? Dört TIR

biz, dört TIR onlar yolluyordu. Onlar Suriye'de başka yerlere veriyordu. Biz satmıyorduk sen de vardın ben de vardım" diyor. Ekşioğlu da 'Reisim' diye hitap ettiği Peker'in bu sözlerini onaylıyor. Ekşioğlu, sohbetin başında 'Pelikancılar' olarak tanımlanan grupla ilgili, Peker'den bu konuya fazla ilismemesini istiyor.

Atmosferin nasıl olduğu sorusuna Ekşioğlu, "Reisim ortaklık yangın yeri" sözleriyle cevap veriyor. Peker'in "Hak ettiler" ifadesini Ekşioğlu, "Fazlasıyla" diye yanıtıyor. Peker'in, "Onlar (Pelikan) da var işin içinde nasıl girmeyeyim?" sorusuna Ekşioğlu, "Ben Süheyb'i (gazeteci Hilal Kaplan'ın eşi) aradım Pelikan'ın başı o zaten. 'Ben burada değilim geleyim görüşelim' dedi" cevabını veriyor.



## Kaplan, Davutoğlu ekibini suçladı

Sabah gazetesi yazarı Hilal Kaplan, Sedat Peker'le yaptığı görüşmede eşikle görüşüğünü iddia eden Serdar Ekşioğlu'na dava açacaklarını belirtti. Hilal Kaplan, Twitter paylaşımında Ekşi'nin söylediklerinin doğru olmadığını belirtti ve yaşananlardan Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu ve ekibinde yer alan Taha Ün'ü sorumlu tuttu.

Kaplan, "Serdar Ekşi denen yalancı ile 'alakamız' şudur: Kendisi Taha Ün ile yakındır. O yüzden bu videoda hakkımızda söylediklerinin Taha Ün-Davutoğlu ekibi kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Eşimle cepte görüştüğü tarihi açıklasın; HTS kayıtlarını talep edeceğiz & iftiradan dava açacağız" ifadelerini kullandı.

### 'İKİ YIL ÖNCE EŞİMLE BİR DEFA GÖRÜŞTÜ'

Daha sonraki paylaşımında Ekşioğlu'nun eşi Süheyb Öğüt'le bir kez görüşüğünü söyleyen Kaplan, "Serdar Ekşi denen yalancı iki yıl önce araya bin bir ricacı koyarak eşimle bir defa görüşmüş. Eşim nasıl bir tip olduğunu anlayınca telefonundan dahi engellemiş. Şimdi çıkmış geçen hafta görüştüm diye yalan uyduruyor. Mahkemede hesaplaşacağız" dedi.



## Şentop topu Soylu'ya attı

TBMM Başkanı Mustafa Şentop, 'mafyanın 10 bin dolar alan siyasetçi' iddiasıyla ilgili olarak İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'ya yazı gönderdi. Cumhuriyet'e göre, yazı 27 Mayıs tarihinde iletildi. Şentop da 1 Haziran'daki Pakistan ziyareti sırasında "Bunun açıklanmasına dair kamuoyundan da beklentiler var, biz de bu konudaki beklentilerimizi ifade ettik yazılı-sözlü olarak Sayın Bakana" açıklamasını yapmıştı.

Bakan Soylu'ya lietilen yazıda şu ifadeler yer aldı: "Gazi Meclis'in bu tür iddialarla anılmaması ve vekillerin de zan altında kalmaması gerek. Hukuki sürecin başlatılabilmesi için tüm bilgi ve belgeler hem adli makamlara hem de Meclis Başkanlığı'na gönderilsin."

Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu, Başbakan olduğu dönemde Şentop 'un kendisine gelerek "AK Parti içinde Süleyman Soylu örgütleniyor, AK Parti'yi başka yönlere kaydırıyor" dediğini aktarmıştı. Davutoğlu'nun iddiası ve yaşanan son gelişme Şentop ile Soylu arasında bir gerilim olduğu yorumlarını da beraberinde getirdi.

## Behçet Töre: Falyalı'yla uyuşturucu ticareti yapıyorduk

Sedat Peker'in uyuşturucu ticareti yapmakla suçladığı Halil Falyalı hakkında cezaevinde bulunan uyuşturucu baronu Behçet Töre'den yeni bir iddia geldi. Töre, Falyalı ile birlikte uyuşturucu ticareti yaptıklarını söyledi. Falyalı ise Töre'yi tanımadığını ifade etti.

Independent Türkçe'den

Can Bursalı'nın haberine göre, uyuşturucu ticareti yaptığı için verilen cezanın infazı nedeniyle halen cezaevinde bulunan Töre, avukatları aracılığıyla dile getirdiği iddialarında, Falyalı ile birlikte uyuşturucu ticareti yaptıklarını anlattı.

Töre, 1998 yılında Halil Falyalı'yla birlikte uyuşturu-

cu ticareti işini yaptıklarını ifade ederek, daha sonrasında Kuzey Kıbrıs'ta ortak bir kumarhane açtıklarını da söyledi. 2001 yılında hapse giren Töre, Kuzey Kıbrıs'ta bulunan International 2000 Hotel Casino'yu Halil Falyalı'yla birlikte açtıklarını, kendisi hapiste olduğu için 2004 yılında otelde kendisine ait hisseleri 10 milyon dolar karşılığında Falyalı'ya devrettiğini ileri sürdü.

Töre, ardından alacağını tahsil edemediğini, Falyalı'ya saldırı hazırlığındayken araya Sami Hoştan'ın girdiğini ve Falyalı'nın borç için söz verdiğini söyledi. Töre, Hoştan, başka bir dosyasının infazı onanınca cezası uzadığı için Falyalı'nın yine borcunu ödemediğini iddia etti.



## İçişleri Bakanı Soylu miting yaptı

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Afyonkarahisar ziyaretinde bugün Türkiye'de tek belediye başkanlığı seçiminin yapılacağı Sinanpaşa ilçesine bağlı Güney beldesinde seçim mitingi düzenledi.

Erken seçim tartışmalarına ilişkin konuşan Bakan Soylu, seçimin 2023'te yapılacağını ve işleri yarım yamalak bırakarak seçime gitme döneminin geçmişte kaldığını söyledi. Ülkenin zor günler geçirdiğini ancak bugünlerin geride kaldığını aktaran Bakan Soylu, "Size bir şey söyleyeyim mi? Ama başkaları çatlayacak, kıskan-

acaklar göreceksiniz. Temmuz ayından itibaren benim ülkemizin ekonomisi öyle bir atağa kalkacak ki, öyle bir sıçrayacak ki, öyle bir büyüyecek ki etrafımızdaki Almanya'sı da, Fransa'sı da, İngiltere'si de, İtalya'sı da, hele o her şey burnunu sokan Amerika'sı da çatlayacak, patlayacak. Hazır mıyız buna?" diye konuştu.

Terörle mücadele, uyuşturucu ve hırsızlık gibi birçok konuya daha değinen Soylu'nun, açıklamasında son dönemde gündem olan Sedat Peker'in iddialarına ilişkin hiçbir bilgi yer almadı.



## Hulusi Akar'dan öznesiz açıklama: Ordumuza dil uzatan ordu bozanlar var

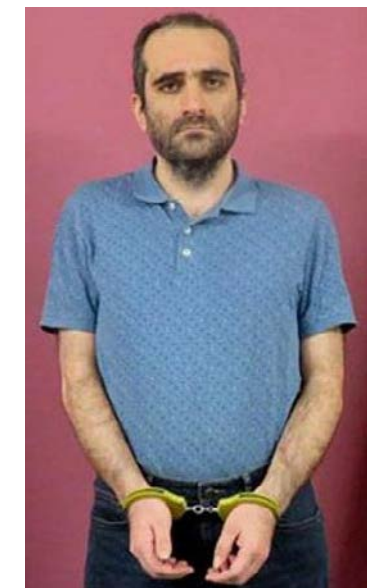
Denizkurdu 2021 Tatbikatı'nın Doğu Akdeniz'deki "seçkin gözlemci günü" faaliyetlerini takip eden Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, burda "Yalanla dolanla ordumuza ve onun komuta adet haline getiren ordu bozanlar var. Fitne ve fesat peşinde koşan bu ordu

bozanlar, TSK'nin tatbikatlarındaki ve asil milletimizin sevgisi, güveni ve duasından aldığı ilhamla üç kitada icra etmekte olduğu operasyonlardaki başarılarını engelleyemeyecekler, gölgeleyemeyecekler" dedi. Akar açıklamasındaki "Ordumuza dil uzatan ordu bozanlar var" ifadesinin ise kime yönelik olduğunu belirtmedi.

## Fetullah Gülen'in yeğeni itirafçı oldu

MIT'in Kenya'da yapılan operasyonla yakalayan Türkiye'ye getirdiği 31 Mayıs'ta duyurulan ve Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından sorgulandıktan sonra tutuklanan Fetullah Gülen'in yeğeni Selahattin Gülen etkin pişmanlıktan yararlanarak itirafçı oldu. Gülen, 34 sayfalık ifadesinde Fetullah Gülen'in Pensilvanya'daki çiftliğini ve örgütün yapısıyla ilgili bildiklerini anlattı.

ankaragazetecisi.com'dan Alican Uludağ'ın haberine göre "Osman" kod adlı Selahattin Gülen, "Kendi fikrim olarak Mustafa Özcan amcam öldükten sonra örgütün başına geçecek kişidir" ifadelerini kullandı.



**DR. AYTUNA TOSUNOĞLU**

İletişim bilimleri



## GELDİĞİ GİBİ GİDER

Princeton Üniversitesi'nde Hastalık Dinamiği, Ekonomi ve Politika Merkezi'nin kurucusu ve yöneticisi olan bulaşıcı hastalıklar uzmanı Dr. Ramanan Laksminarayan bu sene başında ailesini de yanına alıp memleketi Hindistan'a, Yeni Delhi'ye gider. Ziyareti birkaç ay ile sınırlıdır. Bir apartman dairesi kiralarlar. Amacı, pandemide ülkesindeki korona virüs bulaşını incelemektir. Evinden çalışır ve her gün saat tam beş buçukta köpeğini gezdirmek için dışarı çıkmasını saymazsak evden hiç ayrılmaz. Bu yürüyüşler çoğunlukla kentin güney batısına denk düşen yere, büyükelçiliklerle dolu bir mahalle olan Vasant Vihar'a doğrudur.

Daha sonraları yürüyüş güzergahı boyunca etrafındaki değişimi fark eder. Zaten aynı günlerde Hindistan'da korona virüs ölümlerinin büyük bir hızla arttığını incelemektedir. Etrafta ürkütücü bir hava vardır. Yolda birbirinden uzak ve üzgün,

dağılmış görünen az sayıda insan adeta zombi gibi yürür geçer. Onların da dışarı çıkma nedeni ilaç ya da tıbbi bakım aramak içindir. Herkes evindedir. Bulaş ve ölümlerdeki büyük artışın nedeni bir önceki dönemde insanların maske takma konusundaki dikkatsizliği ya da umursamazlığı olarak görülüyor. Ancak, korku insan davranışlarını değiştiren baskın bir güç...

Bol bilinmezli bir pandemi sürecini hep beraber, tüm dünyada yaşıyoruz. Gerekli kuralara uygun şekilde konser dinleyen, restoran buluşmaları gerçekleştiren batılı akrabalarımız da benzer bilginin içindedir. Pandemi koşullarının tekrar en başa dönmeyeceğinin önümüzdeki iki-üç sene için en azından, garantisi yoktur. Batılı akrabalarımızın yöneticileri bu dönemi bizimkilerden iyi (bilimsel) yönetiyorlar, bunu söyleyebiliriz. Bizdekinin tersi, hazinelerinde zor günler için ayrılmış para varmış, bunu da gördük. Ama altı ay sonra 2019 yılında

bıraktığımız sosyal hareketliliğe geri döner miyiz, bu sorunun cevabını virüs ve varyantları verecek.

### AŞI MI?

O konuda durum şu şekil: Aşı bulunabilirliğinin önündeki birincil engel patent serbestliği değil, fikrimce. Tüm dünyanın sınırlı üretim kapasitesi ve zayıf dağıtım altyapısı esas engeli oluşturuyor. Çok az sayıda ilaç şirketi, özellikle yeni teknolojiyi kullananlar (hani mRNA dedikleri) olmak üzere Covid-19 aşılarını üretmek için gereken uzmanlığa sahipmiş. Aslına bakarsanız, dünyamız onca teknolojiye, robota, A.I.'ye rağmen beş-on milyar doz Covid aşısı üretmeye hazır değilmiş. Böylesi bir kapasite zaten akıl dışı. Çünkü yeterli kadar hammadde yok, üretim kabiliyeti yok, bir sürü karmaşık makine ve malzeme yok. Yeteri kadar yok. Virüsü bastırarak kadar yok.

Bizim kuşak henüz ilkököl öğrencisiyken arada

bir eve erken, yani ders bitiminden önce dönmesiyle hatırlanmalı. Şaşkın ebeveynlerin "Ne oldu?" sorusunun cevabı her zaman aşılı kolu uzatıp, "Aşı olduk, ondan erken saldırdılar" oldu. Cam enjektörün ve iğnenin aynı kalıp pamukla silinmesiyle kullanılmaya devam ettiği dönemin çocukları biz. Aşı varsa, olunur çocuklarıdır. O yüzden önünüze aşı gelirse, olun. Yakın gelecekte, uzak gelecekte virüs açısından durum nasıl olacak, belli değil henüz... Virüsten korunmaya çalışarak yola devam etmek zorundayız. Tehlikenin geçtiğini söyleyecek yöneticilerin güvenilir oluşuna ihtiyacımız var.

Bizi içinde bulunduğumuz bu kötü dönemde keyiflendirecek, gelecek için biriktireceğimiz umudu yeşertecek, bağışıklık sistemimizi güçlendirecek, şarkı söyletecek tek şey erken seçimdir. Yaşamak istediğimiz Türkiye, bilimsellikten uzak akılların yönettiği bir ülke olmamalı. Yoksa ne var, virüsler gelir, geldikleri gibi giderler de.

## TEK ADAYLA GİDİLMELİ, HDP AYRI ADAY ÇIKARMALI

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, Millet İttifakı olarak seçimlere tek adayla gitmelerinin faydalı olacağını belirtirken HDP'nin de ayrı aday çıkarması gerektiğini vurguladı.

Halk TV'de katıldığı canlı yayında konuşan Akşener, şu mesajı verdi:

"Gelecek seçimlere nasıl bir ittifakla gidilecek onu zaman gösterecek. Tek adayla gitmenin faydalı ol-

duğunu söylüyorum. Ben olmuyum demiyorum, şudur budur demiyorum. Sayın Kılıçdaroğlu'nun da bu konuda son derece akılcı davrandığını 24 Haziran seçimlerinde gördüm. Millet ittifakını kimler oluşturacaksa orada oturacağız, çalışma metnini kamuoyu ile çalışacağım. Parlamento sisteme geçiş için beş yıl uzun bir zaman o kadar sürmeyeceğini düşünüyorum.

Farklı farklı partileriz farklı fikirlerimiz var. Gücümüz açıklığımız her şeyimiz orta yerde. Öyle olduğu için dedikodu, entrika olmadı. Yaptığımız hiçbir görüşmede adaylığa dair hiç konuşmadık.

### HDP AYRI ADAY ÇIKARMALI

Bir temel yanlış var, HDP Cumhurbaşkanı adayı çıkarmalı. Bağcılar'da Batmanlı, Bayburtlu, Gü-

müşhaneli insanlar yaşar apartmanlar birbirinin aynısıdır. Dindar Türkler ve dindar Kürtler olarak baktığınız zaman dindar Kürtler Türklerden daha dindardır mezhepleri nedeni ile. HDP bu etnik aidiyet üzerinden oy alıyor. HDP'ye oy veren her seçmen HDP'nin marabası değil. HDP eğer bir ittifak sistemi içerisinde yer alsın yüzde 10'u geçemez. Dolayısıyla HDP aday çıkarır."

## 15 Temmuz'da saklananlar HTS ile ortaya çıkarılsın

FETÖ'nün darbe girişiminde bulunduğu 15 Temmuz'da kimlerin şehir dışına çıkarak dağlarda saklandığının ortaya çıkarılması için HTS kayıtlarının incelenmesi istendi.

Gelecek Partisi Kurucular Kurulu Üyesi ve Emekli Emniyet Müdürü Mevlüt Demir, Kkanal 42'de açıklamalarda bulundu. 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminde Konya İl Emniyet Müdürü olan Demir, özette şunları söyledi:

### FETÖ SEVERLER FETÖ SAVAR OLDU

"Dün FETÖ sever olanların birçoğu FETÖ savar



olarak meydanlarda konuşuyor. O iş öyle oluyor. 15 Temmuz'u 16'sına bağlayan gece saklanıp da ertesi gün podyumlarda nutuk atanlarla bu işler yürümez.

Her şey şaşar ama HTS kayıtları şaşmaz. Bugün

devletin ilgili makamlarında olup da sabah 05.00'e kadar şehri terk edip, dağlarda saklananların HTS kayıtlarına bir bakıversinler. Onlar, kendilerini biliyor. Onları devlet de biliyor. Bunlar gün gelecek ortaya çıkacak."



## 9 ölümlü kazada, "Müşteri memnuniyeti" savunması

Ankara'da 3 yıl önce 9 kişinin öldüğü yüksek hızlı tren kazasına ilişkin davanın görülmesine, Ankara 30. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, dönemin TCDD Genel Müdürü İsa Apaydın, tanık olarak ifade verdi. Apaydın, savcılık tarafından yürütülen soruşturma kapsamında alınan bilirkişi raporlarında kusurlu bulunmasına karşın, bakanlık soruşturma izni verinceye davadan kurtulmuştu.

ankaragazetecisi.com'da yer alan habere göre, Apaydın, sinyalizasyon sistemi tamamlanmadan hattın açıldığı suçlamasına, "Biz burayı açtığımızda

çok büyük bir rahatlama oldu. Hem gelir kaybı önlemedi hem de müşteri memnuniyeti arttı" yanıtını verdi.

Apaydın, duruşmada, personel yetersizliğine ilişkin iddialar üzerine ise "Personel yetersizliği gibi bir durum söz konusu değildir. Herkes kafasına göre işletmecilik yapamaz. Yapmaya kalkarsa kaos çıkar. O gün işte öyle bir kaos çıktı. Trafik merkezden kontrol sistemi yıllarca uygulanan bir sistem. Makasçı işini doğru yapsaydı, makinist hata yapmasaydı, bu kaza olmazdı" savunmasını yaptı.



## İçerden dışarıya kitap desteği

Edirne F Tipi Cezaevi'nde tutulan eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, Twitter'dan kitap önerisinde bulunarak ihtiyacı olanlara kitap göndereceğini duyurdu. Demirtaş, "Belki herkes kitap alamayabilir ama paylaşabilir.

Hiç olmadı, bana yazın. Zarfa fakirlik belgesi koymanıza gerek yok:) 'Ekmek mushaf çarpsın ki kitap alacak param yok' demeniz yeterli. Bir de hangi kitabı istediğinizi yazın. İmkânların ölçüsünde göndertmeye çalışırım" dedi.

## Ama o da çantayla vurmuş!



İstanbul Esenyurt'ta, kısıtlama saatlerinde site içinde gezen kadını yumruklayan polislerin görüntüsü sosyal medyada paylaşıldıca büyük tepki çekti.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden olaya ilişkin yapılan açıklamada, kadının şahıs görevlilerimize uyarılmış ise de uyarılara riayet etmemiş, mukavemet göstererek elindeki çanta ile görevlilere saldırarak yüzüne vurması akabinde görevlilerimizce zor kullanmak suretiyle yakalandı.

"Olay yerinde G.Y. isimli şahsın sokağa çıkma yasağı saatinde dışarıda olduğu ve bağırarak çevreyi rahatsız ettiği anlaşılmış, kadın şahıs görevlilerimize uyarılmış ise de uyarılara riayet etmemiş, mukavemet göstererek elindeki çanta ile görevlilere saldırarak yüzüne vurması akabinde görevlilerimizce zor kullanmak suretiyle yakalandı. Kadın şahsın 0,61 promil alkollü olduğu tespit edilmiştir. Olay ile ilgili olarak her iki taraf hakkında adli işlem yapılmıştır. Görevli personel hakkında adli kovuşturma devam etmektedir."



## Pişman ol yahu

İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Başkanı Ekrem İmamoğlu, islah edilerek eski günlerine kavuşturulan Kurbagalidere kenarında dikkat çeken mesajlar verdi. İmamoğlu, özette şunları söyledi:

"Daha çok bina yapalım, daha çok beton yapalım. Bu şehir bunu kaldırmıyor arkadaş; kal-dır-mı-yor. Bakın;

bu hataların her birimiz bir parçası olmuş olabiliriz geçmişte. Her birimiz, bir ek-sik yapmış olabiliriz. Çevreye kötü davranmış olabiliriz. Sıkıntılı birtakım hareketleri, her birimiz küçücük de olsa, büyük de olsa yapmış olabiliriz. Ama pişman olma zamanı be! Pişman ol yahu! Ya bir defa da bu şehri içten sev ya."



## Dinleyen hariç herkes konuşuyor

Ayasofya'da yaptığı konuşmada, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarının hedef olarak hakaretlerde bulunan imam Mustafa Demirkan'a tepkiler artıyor.

Demirkan'ın, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın önünde söylediği bu sözleri MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli başta olmak üzere hemen her kesimden tepkiler devam ediyor.

Din İşleri Yüksek

Kurul Uzmanı Bün-yamin Okumuş, sosyal medyadan yaptığı paylaşımında Demirkan'a tepki gösterdi. Okumuş, "Atatürk'e dil uzatanlar daha iyi Müslüman olduklarını mı sanıyorlar? Ey kendini bilmez akılsızlar, Atatürkümüzden ne istiyorsunuz? O tarih sahnesine çıkmasaydı, Türklüğün kıvanacı, İslam'ın bekçisi olmasaydı doğrudan zaman kulağımıza ezan mı okunur yoksa bir kilisede vaftiz mi olurdu?" dedi.



# S-400'e İncilik yolu mu görünüyor

DEVA Partisi'nin kurucularından, güvenlik analisti Metin Gürcan, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın ABD Başkanı Joe Biden ile görüşmesinde S-400'lerin İncirlik Hava Üssü'ne yerleştirilmesini teklif edebileceğine dair sinyaller olduğunu bildirdi.

Al Monitor için bir köşe yazısı kaleme alan Gürcan, "Erdoğan'ın Biden'a yeni bir formül sunabileceğine dair işaretler var; S-400'leri Rusların kullanılmasına veya bakımına hiçbir dahiliyeti olmadan Türkiye'nin güneyindeki İncilik Üssü'ne yerleştirerek ABD kontrolüne sokmak" görüşünü paylaştı.

Gürcan, "Erdoğan'ın Biden ile arasındaki buzları eritmek için elindeki en güçlü kartın Türkiye'nin Rusya ve İran'ı kontrol altında tutabilmek için en iyi bölgesel müttefikinin Türkiye olduğunu söylemek" olduğunu savundu.



## GAZETE PENCERE MANŞETİNE TAŞIMIŞTI

Gazete Pencere, 3 Haziran Perşembe günü manşetinde, Kadir Has Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Aydın'ın, Bidebunuizle yayınladığı açıklamalarına yer vermişti. Türkiye'nin Rusya'dan aldığı ve ABD-Türkiye ilişkilerini kopma noktasına

getiren S-400'ler için Prof. Dr. Mustafa Aydın, İncirlik formülünün devreye girebileceğini söylemişti. Aydın, "İncirlik'in iki anahtarı var. Orada durursa Türkiye, 'Anahtar bizde' der, ABD'de kendi kamuoyuna 'Denetimi bizde' der böylece anlaşılır" demişti.



## ABD, Rusya'nın varlığını sürdüreceğini kabul etsin

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, ABD gibi Rusya'nın da var olduğunu ve varlığını sürdüreceğini belirterek ABD'nin bunu kabullenmesi gerektiğini söyledi.

St. Petersburg Uluslararası Ekonomik Forumu'nda (SPIEF) uluslararası haber ajanslarının genel yayın yönetmenleriyle bir araya gelen Putin, Rusya-ABD ilişkilerini değerlendirdi.

Sputnik'in haberine göre, ilişkileri bugünkü duruma getiren tarafın Rusya

olmadığını savunan Putin, "Biz hiçbir zaman Rusya-ABD ilişkilerine zarar veren ilk adımı atmadık. Biz mi ABD'ye yaptırım uyguladık? ABD bize yaptırım uyguladı ve her bahaneyi kullanarak ya da bahane olmadan yaptırımlara devam ediyor. Sırf biz var olduğumuz için. Ancak bunu kabullenmeleri gerekiyor. Rusya vardı, var ve var olacak. Dünyada önemli bir role sahip ABD'nin var olacağı gibi. İki ülkenin istikrar kazandırıcı rol oynamasını çok isterdim" dedi.

## Para yoksa oy hakkı da yok



Birleşmiş Milletler, borçlarının 2 yıl boyunca ödemeyen 5 ülkenin oy kullanma hakkını askıya aldı. BM'den yapılan açıklamada, aralarında İran'ın da olduğu 5 ülkenin aidatlarını zamanında ödeyemedikleri için oy kullanmaya hakları olmadığı belirtildi. İran'ın, Genel Kurulu'nda oy kullanabilmesi için BM'ye en az 16 milyon 251 bin dolar ödeme yapması gerekiyor. İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif,

Tahran yönetiminin BM'de oy hakkının iptal edilmesine tepki gösterdi. Zarif, "ABD'nin ekonomik terörü gıda ihtiyaçları için ödeme yapmamızı dahi engelliyor. Borçlar için nasıl ödeme yapalım?" ifadelerini kullandı. Comoros, Sao Tome ve Principe ile Somali de BM'ye aidatlarını ödemekte geciken ülkeler arasında yer alıyor. Ancak bu 3 Afrika ülkesi, Eylül'e kadar BM Genel Kurulu'nda oy kullanabilecek.

## PENCE'DEN 2024 SİNYALİ

ABD Başkan Yardımcısı Mike Pence, 2024 yılındaki seçimlerde başkan adayı olacağına ilişkin sinyaller veriyor. The Times'ın haberine göre, 2024 için ön seçimlerin yapılacağı ilk eyalet olması beklenen New Hampshire'da Cumhuriyetçilere seslenen Pence'in sözleri, Başkanlık yarışına gireceğinin şimdiki kadarki en net göstergesi olarak yorumlandı.

Pence açıklamasında, "Başkan Trump ve ben görevden ayrıldıktan sonra pek çok kez konuştuk. Bir gün yeniden yüz yüze gelecek miyiz bilmiyorum. Ancak geçtiğimiz dört yılda Amerikan halkı için başardıklarımızdan gurur duyuyorum. Demokratların ve medyadaki müttefiklerinin tek bir trajik günü kullanarak buna gölge düşürmelerine izin vermeyeceğim" dedi.



## ATEŞKESE RAĞMEN SALDIRI

İsrail polisi, işgal altındaki Doğu Kudüs'ün Şeyh Cerrah ve Bat el-Heva mahallelerinde evlerinden zorla çıkarılma tehdidi altında Filistinlilere destek için düzenlenen maratona ses bombaları ve plastik mermilerle müdahale etti, 23 kişi yaralandı.

## Nijerya Twitter'ı askıya aldı

Nijerya Devlet Başkanı Muhammed Buhari'nin resmi Twitter hesabının dondurulmasının ardından ülkede Twitter'ın faaliyetleri askıya alındı. Nijerya Enformasyon ve Kültür Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, kararın, platformun ısrarla Nijerya'nın kurumsal varlığını baltalayabilecek şekilde kullanılması nedeniyle alındığı savunuldu. Hükümetin, Ulusal Yayın Komisyonuna ülkedeki tüm sosyal medya operasyonlarını lisanlama sürecini derhal başlatması talimatını verdiği de açıklandı. Nijerya Devlet Başkanı Muhammed Buhari, kamu binalarına saldıran isyancılara yönelik Twitter hesabından 1 Haziran'da 1967-1970 yıllarında ülkede 1 milyon kişinin ölüme neden olan sivil savaşı hatırlatmış ve tehdit içeren bir paylaşımda bulunmuştu. Twitter, Buhari'nin paylaşımını silerek hesabı askıya almıştı.



## Belarus'a beklenen yasak geldi



Avrupa Birliği'nden beklenen karar geldi ve Belarus hava yolu şirketlerine ait uçaklara, gece yarısından itibaren AB hava sahası kapatıldı. Bu uçakların AB havalimanlarına iniş ve kalkışına da izin verilmeyecek. Belarus'un hava sahasındaki bir yolcu uçağına zorla iniş yaptırarak, uçaktaki muhalif

bir gazeteciye gözaltına almasının ardından AB, Belarus hava yolu şirketlerine getirdiği yaptırımlar dün gece yarısı yürürlüğe girdi. Buna göre, Belarus hava yolu şirketlerine ait uçakların AB hava sahasında uçuşu ile AB ülkelerindeki havalimanlarına iniş ve kalkışına izin verilmeyecek.

## Burkina Faso'da katliam



Burkina Faso'nun kuzeyinde yer alan Yagha bölgesinde Solhan köyünü basan silahlı saldırganlar en az 100 kişiyi katletti. Saldırganlar evleri de ateşe verirken, hükümet olayı terör saldırı olarak niteledi. Saldırıyı henüz üstlenen bir grup olmadı. Yetkililer ülkede 72 saat ulusal yas ilan edildiğini duyurdu.

### Muhaliif Takvimi

Yıl: 2021 Ay: 6 Gün: 156

## 6 HAZİRAN

Pazar

Dünya Diyetisyenler Günü

1875: Thomas Mann doğdu. İyi ki doğdu.  
1944: Müttefikler Normandiya'ya çıkarma yaptı.  
1952: Konya'da giddetli yağmur sel baskınına neden oldu; 4000 hayvan sele kapıldı.  
1985: Aleksey Pajitnov tarafından tasarlanan Tetris yayınlandı.  
1985: Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in geri çevirdiği 'Pismanlık Yasası', ANAP'ın oylarıyla kabul edildi.  
2000: Şili eski diktatörü Augusto Pinochet'in dokunulmazlığı kaldırıldı.  
Pinochet'in 77 yıl süren iktidarı süresince; binlerce devrimci, demokrat öldürülmüş ya da kaybolmuştur.

Dünya Olayı: Covid-19 vaka sayısı: 6.126 Hasta sayısı: 542

Ölü Sayısı: 92

Günün Sözü: Hoşgörü kötülüğe karşı gösteririr suçla dönüşür.

Thomas Mann, Büyülü Dağ

Saatsiz Muhaliif Takvimi

### ANIL ÖZGÜÇ

Çatlamayınız ve patlamayınız!

\* "Nerede?" diye sorabiliyor muyuz?  
\* Gülistan Doku 517 gündür nerede?  
\* Hüzmüz Diril 514 gündür nerede?  
\* Damat 203 gündür nerede?  
\* Çatlamalı ve patlamalı siyaset...  
\* Hilal Kaplan insanı tutuşmuş olabilir mi?  
\* İçişleri Bakanına göre 2023, 2053 ve 2071'e güçlü bir şekilde gireceğimiz inşallah!  
\* Saadet Partisi'nden çevre günü mesajı: Türkiye iyi ama çevresi kötü!  
\* AKP'li milletvekili, deniz salyasının sebebi buldu: Meymenetsizlik uğursuzluk demektir, bu CHP'dir.  
\* Abdurrahman Dilipak The Guardian'da!  
\* Britanya'daki bir pub'da restorasyon çalışması yapan işçiler bir duvarı yıktıkları sırada 1973 yılından kalma zaman kapsülü buldu.  
\* Seneğat'de bir kişi 12 kez cezaevinden kaçtı; 12 kez yakalandı: 'Dava süreci çok ağır ilerliyor, cezaları çok kalabalık, mahkemeye dideceğim, merak etmeyin!'

Siouxie & The Banshees dinleyiniz!

Günün Yemeği: Geç Pazar Kahvaltısı

(Peynirli kızarmış biber, mantarlı omlot, simit, çay)

Saatsiz Muhaliif Takvimi

ANI LOZ GÜÇ

ÖĞRENCİME DOKUNMA!

# Kısıtlamasız ilk cumartesi SOKAKLAR DOLDU

**COVID-19** tedbirleri kapsamındaki kademeli normalleşme sürecinde sokağa çıkma kısıtlamasının uygulanmadığı ilk cumartesi gününde İstanbul'un sahil kesimlerinde hareketlilik yaşandı. Öğle saatlerine doğru dışarıya çıkmaya başlayan vatandaşlar,

kentin sahil kesimlerinde, cadde ve meydanlarda kalabalık oluşturdu.

Bazı vatandaşlar parklarda aileleriyle vakit geçirirken bazıları da sahilde yürüyüş yaptı, balık tuttu. Sahildeki kahvaltılık mekanlarının da kalabalık olduğu görüldü.



## İngiltere'de sağlık otoriteleri: Vaka artışı hastane başvurularına 'ciddi düzeyde' yansımıyor

İngiltere'de daha önceden koronavirüsün Hindistan varyantı olarak bilinen Delta varyantının yayılması, günlük yeni vaka sayılarını artırdı. Son 24 saatte 5 bin 765 yeni vaka tespit edilirken, yaşamını yitirenleri sayısı 13 olarak kayda geçti.

Ulusal Sağlık Hizmetleri (NHS) kapsamındaki hastaneleri temsil eden NHS Providers adlı kurumun başkanı Chris Hopson, artan vaka sayılarının hastane başvurularına ve ölüm oranlarına aynı şekilde yansımadağını kaydetti. Hopson, Delta varyantıyla hastanelerde tedavi altına alınanların sayısının arttığını, ancak artışın "ciddi düzeyde" olmadığını vurguladı. Hopson, Delta varyantının en çok etkilendiği Bolton'daki hastanelerde genellikle genç hastaların bulunduğunu, iki doz aşı olanların ise çok nadiren hastaneye başvurduğunu söyledi.

## Müziyenler dert yandı: Cenazemize hoş geldiniz



Pandemi döneminde destek göremeyen sanatçılar, CHP Genel Merkezi'nin kapısına gelerek hem dert yandı hem türkü söyledi. Parti binası önünde konuşan müziyenlerden Fatih Veli Ölmez, "Bugün burada bir mesleğin cenaze törenini yapıyoruz. Bir sanat öldü 15 aydır. Cenazemize hoş geldiniz" dedi. Sanatçıları ağırlayan CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba, hükümetin sanatçılara yönelik tutumunu eleştirirken, "Barları, meyhaneleri, eğlence sektörünü tümüyle açılma sürecinin dışında bıraktılar. İktidar; sahne, sanat ve

eğlence sektörüne savaş açmıştır. Bu yasaklar yaşam tarzına müdahale amacı taşımaktadır" dedi.

### "MAĞDUR DURUMDAYIZ"

Başkent Müziyenler Kültür ve Sanat Derneği Başkanı Serkan Matoğlu da "Biz 16 aydan beri çok mağdur durumdayız. Enstrümanlarımızı sattık, elektrikliimiz kesildi. Sizler bizi korumadınız bize üvey evlat muamelesi yaptınız. Bizler duygusal insanlarız hibe istemiyoruz. İmkanlarımızı açın biz ekmeğimizi kazanırız" diye konuştu.

## 21 Haziran'dan sonra tedbirlerde 'bazı rahatlamalar' olabilir



Vaka sayılarındaki azalma ve aşılama hızına bağlı olarak 21 Haziran'ın ardından 'bazı rahatlamalar' olabileceği belirtildi.

Hürriyet'in haberine göre, AK Parti'nin son MKYK toplantısında, Genel Başkan Yardımcısı Jülide Saneroğlu, aşılanmayla birlikte vakaların

daha da düşmesinin beklendiğini ifade etti.

Toplantıda vaka sayılarındaki azalma ve aşılama hızına bağlı olarak, 21 Haziran'ın ardından bazı rahatlamaların olabileceği, temmuz ayında ise tedbirlerle ilgili kararların tekrar gözden geçirileceği konuşuldu.

## ARJANTİN'DE CAN KAYBI GİDEREK ARTIYOR

Covid-19 salgınında, dünya genelinde kişi başına bir günde kaydedilen vaka sayısı sıralamasında üçüncü olan Arjantin'de sağlık sistemi alarm veriyor. Ülkede şubat ayı ortasında başlayan ikinci dalganın şiddetlenmesi nedeniyle yoğun bakım ünitelerinin neredeyse hepsi

dolmuş durumda.

Doktorlar, yaşanan bu durum nedeniyle önümüzdeki birkaç ay daha enfekte oranlarının düşmesini beklemiyor. Konuya ilişkin yapılan açıklamada, salgının yoğunluğunun yılın ikinci yarısında azalabileceği, ancak yine de nüfusun önemli

bir yüzdesine ikinci doz aşı yapılabilmek kadar yüksek vaka sayılarının beklendiği dile getirildi.

Son olarak Buenos Aires'te virüs önlemleri 3 hafta uzatılmış, akşam 8 sabah 6 arası uygulanan gece sokağa çıkma yasağının devam etmesine karar verilmişti.



TÜRKİYE COVID-19 HASTA TABLOSU	BU HAFTA		TOPLAM
	TEST SAYISI	YENİ HASTA SAYISI	TEST SAYISI
216.156	+2,8	55.250.625	
6.126	+49,9	5.282.594	
542	+62,8	48.068	
92	+27,6	1.147	
7.161	+99,9	5.154.771	

## Türkiye'de 6 bin 126 yeni vaka tespit edildi

Sağlık Bakanlığı, korona nedeniyle 92 kişinin daha vefat ettiğini, 6 bin 126 kişinin testinin pozitif çıktığını açıkladı. Covid-19'dan ölenlerin sayısı 48 bin 68'e yükseldi. Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı bilgilere göre, toplam vaka sayısı 5 milyon 282 bin 594 çıktı. 7 bin 161 kişi daha virüsü atlattı ve iyileşenlerin sayısı 5 milyon 154 bin 771'e ulaştı. 1183 olan ağır hasta sayısı 1147'ye geriledi.

## 8 yaşındaki Toprak, Covid sonrası gelişen sendromdan öldü

Batman'da görevli doktor çift Gülsüm Kahveci Kılınc ve Şenol Kılınc'ın çocukları Toprak Kılınc (8), Covid-19 sonrası gelişen miyofasiyal ağrı sendromu (MAS) nedeniyle tedavi gördüğü



hastanede yaşamını yitirdi. Koronavirüse yakalanan ve tedavisinin ardından koronavirüsü yenen 8 yaşındaki Kılınc da 4 hafta sonra bölgesel kas-iskelet sistemi ağrısı olarak bilinen miyofasiyal ağrı sendromu gelişti. Adana'daki hastanede tedaviye alınan Toprak, yapılan tüm müdahalelere rağmen yaşamını yitirdi. Ölümüyle ailesinin büyük üzüntü yaşadığı Toprak Kılınc, memleketi Samsun'un Atakum ilçesinde toprağa verilecek.

### DOKTORDAN DUYGULANDIRAN PAYLAŞIM

Kılınc çiftinin meslektaşısı olan bir doktor, paylaşımında, "Siz hala 'oyun' deyin, 'Yok böyle bir şey' deyin. Maskesiz gezin, pozitif olup, durumunuzu gizleyin, 'Bana bir şey olmaz' deyin. Toprak daha 8 yaşındaydı. Ben bile bu acıyla kavrulurken anne babasını düşünmüyorum" dedi.



## Çin'den 3-17 yaş aralığı için Sinovac'a acil kullanım onayı

Sinovac CEO'su Yin Weidong, Türkiye'de de kullanılan CoronaVac aşısının Çin'de 3-17 yaş aralığı için acil kullanım onayı aldığını duyurdu. Kitlesel program kapsamında 18 yaş üstünün aşılandığı ülkede, Sinovac Biontech tarafından geliştirilen CoronaVac aşısının çocuk ve ergenlere ne zaman uygulanmaya başlanacağına sağlık yetkililerinin kararına bağlı olduğu aktarıldı.

Yin Weidong, üçüncü doz takviye aşısı denemelerinde Faz-2'nin tamamlandığını söyledi. Üçüncü dozu olduktan sonra bir hafta içerisinde katılımlarda antikor seviyesinin 10 kat arttığı, yaklaşık iki hafta içinde ise antikor seviyesinde 20 kat artış görüldüğü belirtildi.



## İstanbul İl Sağlık Müdürü: En düşük seviyeyi gördük

İstanbul İl Sağlık Müdürü Prof. Dr. Kemal Memişoğlu, İstanbul'da koronavirüs salgınının başlangıcından beri pozitif vaka oranında en düşük seviyeyi önceki gün görüldüğünü açıkladı. Ancak mesajda "salgının başından beri" olarak ifade edilen zamanın, hangi tarih olduğuna ilişkin bilgi yer almadı.

İstanbul İl Sağlık Müdürü Prof. Dr. Memişoğlu, sosyal medya açıklamasında "Salgının başlangıcından beri pozitif vaka oranımızda en düşük seviyeyi dün gördük. Hep birlikte başarıyoruz. Teşekkürler İstanbul! Rehavete kapılmadan, unutmadan Covid'i şehrimize kovalım, gündemimizden çıkartalım" dedi.

BIST 100 1.423 ↑	\$ 8.66 ↓	€ 10.54 ↓	Faiz %18.90 →	Cumhuriyet 3.436 ↑	Gram 526 ↑	Brent 71.89 ↑
---------------------	-----------	-----------	------------------	-----------------------	---------------	------------------

## GALİP UMUT ÖZDİL

twitter/galipumutozdil  
galipumutozdil@gmail.com



## Cambaza bak

Küreselleşmenin dünyayı sadece ticari sayısal verilerle değerlendirdiği dünyamızda kapitalizm, tarımsal ürünler ile gıdanın üretim ve tüketimine yeni kurallar koymaya devam ediyor.

Pandemi dönemi ile gündeme gelen yeni dünya ve ticaret düzeninin ana aktörünün, tarım ve gıda sektörleri olacağı kesin. Bu düzen, ürün ve girdi üretim ve piyasalarının az sayıda küresel firma tarafından kontrol edilmesine yol açıyor.

Dünyada pazar payları açısından tarımsal ürün ticareti ile gıda ve içecek işleme sektörünün yüzde 90'ı, veteriner ilaçları sektörünün yüzde 75'i, tohum sektörünün yüzde 70'i ve tarım makineleri sektörünün yüzde 65'i sadece 10 küresel firmanın kontrolü altında. Bitki koruma ürünlerinde ise 5 firma pazarın yüzde 84'üne hükmediyor.

Bu yapı, bir yandan 50 yıl önce uygulanmaya başlanan kırsal yaşamın

devamlılığını ve çiftçi gelirlerini, en azından sabit tutmayı amaçlayan sosyal ve ekonomik politikalarla vazgeçilmesi sonucunu doğururken diğer yandan ekonomik anlamda küçük üreticiler üzerinde baskıya neden oluyor.

Köylü bir anlamda "üretici" olarak ekonomik kimliğini yitirmeye başlıyor.

Pandeminin gıda güvenliğine yönelik yeni tehditler ortaya çıkarması ve her ülkenin "kendine yetebilmeyi" amaç edinmesi, güçlü ülkelerin tarımsal üretime ve çiftçiye ek paketlerle destek vermesini sağladı. Bazı ülkeler ise yine yurt içi gıda enflasyonunu durdurmak için ihracatı sınırladı veya vergiler koydu, ihtiyaçlarının ötesinde stok yapmaya başladı ancak bu önlemler kapitalizmin kurmaya çalıştığı düzenin değişmeye başladığını göstermiyor tabii ki. Pandemi nedeniyle yukarıda saydığımız önlemleri alabilenler zaten bu düzeni

kurarak zengin olmuş ülkeler.

Ayrıca üretici ve ihracatçı ülke sayısının az, ithalatçı ülke sayısının çok olması ve bu durumun ürün fiyatlarının doğal olmayan şekilde dalgalanmasını kolaylaştırması bu vahşi sistemi besleyen başka bir unsur.

### BİZE NE VAAT EDİLMİŞTİ?

Devletin sistemden çıkıp, büyük sermayenin piyasaya girmesiyle uluslararası rekabet ortaya çıkacak, fiyatlar arz-talep dengesine göre ve doğru oluşacak, tarımsal teknolojinin gelişimi eşit imkânlar sağlayacak ve verimlilik artacak, böylelikle üretici ve tüketici refahı yükselecekti. Reçete özetle buydu.

Peki her ülkenin özel sermayesi, devletlerin çıkacağı alanları doldurmaya yeterli miydi?

Devletlerin verdiği finansal olanak-

ları, aynı hız ve koşullarda sağlayabilecekler miydi?

Sermaye, sosyal boyutları da olan köylülüğü, çiftçiliği tanyor muydu?

Yoksa bu reçeteyi dayatanlar, reçetede yazan ilacın "çiftlik holdinglere" yarayacağını, küçük üreticilerin varlıklarını tehdit edeceğini biliyorlar mıydı?

2007-2008 gıda krizinde temel tarımsal ürünlerde üretim artışı nüfus artışından fazlaydı. Bugün yaşadığımız küresel salgın sürecinde bile tarım ürünlerinin üretiminde dünya genelinde bir sorun görünmüyor hatta çoğu üründe üretim artışı, tahıllarda ise rekor bekleniyor. Buna rağmen küresel gıda fiyatları son 10 yılın zirvesini görüyor.

### PEKİ NE OLUYOR?

Büyük oranda "piyasalaşan" tarımsal

üretim ve ticaret, uluslararası şirketlerin "Ne yaparsan yap daha çok üret, daha yüksek fiyattan daha çok sat" mantığı ile birleşiyor, birbirlerini tetikliyor, çiftlik değil ürün fabrikaları diye-bileceğimiz yapıları oluşturup finansal destek araçlarını ve yüksek teknoloji olanaklarını bu yapıya yönlendiriyor.

Verecek teminatı, göstereceği ipoteği olmayan sezonluk bile değil günlük sermayeli çiftçiler ise artan maliyetler karşısında rekabet şanslarını kaybediyor, bırakın hedef pazarlarını semt pazarlarına bile ulaşamıyor.

Bu durumda çiftçilerin sadece iki seçenekleri kalıyor; ya -doğru uygulanmazsa- aynı küresel sistemin parçası olan sözleşmeli tarım modeline geçmek zorunda kalıyorlar ya da topraklarını "sektöre" satıp yok olup gidiyorlar.

# "İlk müjdenin ardından zam yağmuru başladı"

CHP'nin Enerji ve Altyapı Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Zonguldak'ta açıklanan doğalgaz keşfi ile ilgili konuştu. Akın, iktidarın aynı sahaya ilgili art arda 3 kez müjde verildiğini söylerken, "Karadeniz'de ilk müjdenin verildiği 21 Ağustos 2020 tarihinden bu yana enerji faturalarında zam yağmuru yaşandı. 10 ayda enerji faturalarına tam 25 defa zam yapıldı" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Karadeniz'de Sakarya Gaz Sahası'nda 135 milyar metreküplük yeni bir doğalgaz keşfi yapıldığını "müjde" olarak duyurmuştu. Akın, şunları söyledi:

### "İKTİDARIN SİYASİ ŞOVU VAR"

"Karadeniz'de Sakarya Gaz Sahası'nda bulunduğu Ağustos 2020'de bulunan doğalgaz hepimizi sevindirmişti. İlk olarak



320 milyar metreküp olarak ilan edilen rezerv; yeni kuyuların açılmasıyla Ekim 2020'de 85 milyar metreküp artarak 405 milyar metreküpe; önceki gün de 135 milyar metreküp artarak 540 milyar metreküpe çıktı. Sahanın doğalgaz rezervinin tam potansiyeli

belli olmadan her açılan kuyudan müjde vermek; iktidarın yapmayı çok sevdiği açıklığı daha önce yapılan fabrikayı tekrar törenle açmaya benzemektedir. Sakarya Gaz Sahası'yla ilgili henüz teknik raporu yokken iktidarın siyasi şovu vardır."

## Enerji uzmanlarından müjde yorumu: Bulgudan öteye geçmiyor

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın petrol ve doğalgaz arama çalışmalarından 'müjde'yle bahsetmesi AK Parti iktidarı döneminde daha önce duyurulan müjdeleri akıllara getirdi. Uzmanlar, önceki yıllarda açıklanan birçok müjdenin sözde kaldığını hatırlatarak, "Müjde olsa seviniriz, rezerv de olsa seviniriz ancak şu an itibarıyla açıklananlar bulgudan öteye geçmiyor" yorumunda bulundu.

DW'deki habere göre, enerji uzmanı Necdet Pamir, "Bir kuyuda petrol, doğal gaz emaresi almanız yetmiyor, tüm kuyularda aynı sonuca ulaşmanız gerekiyor. Bu yüzden

kamuoyuna bilimsellikten uzak açıklamalar yapıyor, konu yanlış tartışılıyor" ifadelerini kullandı.

### "MÜJDELİ AÇIKLAMALAR FATURALARA YANSIMADI"

Enerji uzmanı Arif Aktürk de Karadeniz'de sondaj çalışmalarının sürdüğüne işaret ederek sondaj çalışmalarını tamamlanmadan yapılan 'müjde' açıklamalarının zaten ekonomiye de vatandaşın beklediği faturalara da yansımadağının açıkça görüldüğünü belirtti.



## MetroPoLL: Toplumun sadece yüzde 6'sı TÜİK'in verilerine inanıyor

MetroPOLL Araştırma'nın verilerine göre, toplumun sadece yüzde 6'sı Türkiye'deki enflasyonun TÜİK'in verileriyle aynı olduğunu düşünüyor. TÜİK Mayıs ayında yıllık enflasyonu yüzde 16,59 olarak açıklamıştı.

Araştırma sonuçlarını, şirketin kurucusu Özer Sencar Twitter hesabından paylaştı. Buna göre halkın yüzde 60'ından fazlası enflasyonun yüzde 30'un üzerinde olduğunu düşünüyor. 2018 milletvekili seçimlerine göre dağılım da yapılan ankette en az İYİ Parti seçmeni, enflasyonun yüzde 17'den az olduğunu düşünürken CHP seçmeni yüzde 64,2'yle 'yüzde 40'dan daha fazla' olduğunu düşünenlerde birinci.

# "Borç bitti ama ben de bittim"



CHP Ekonomi Masası çalışmaları kapsamında Eskişehir'de işçi ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile bir araya gelen CHP Uşak Milletvekili Özkan Yalın esnaf ziyaretlerinde bulundu. 15 yıldır faaliyet gösteren bir fırıncı, salgın döneminde hiç destek almadığını ve 20 çalışanını işten çıkarmak zorunda kaldığını söyledi. Fırıncı, iki dükkanını da sattığını ifade etti.

İsminin Metin olduğunu söyleyen esnaf, "Salgın döneminde biz dükkanımızı hiç kapatmadık ama iş de olmadı. 15 yıldır esnafım devlete bir lira borcum yok ama 15 aydır bana destek olmadılar. 3 dükkanım vardı. 5 ayda bir dükkan sattım. Toptancıya, personele, devlete borcum kalmadı ama ben de bittim. Böyle giderse 5 ay sonra bu da kalmayacak. İşletmeden 20 aile eklemek yiyordu. O insanları çıkarmak zorunda kaldım. 75 bin lira destek verileceği söylendi. Gittik bir sürü evrak işi çıkardılar. Sanki almamız için her şeyi yaptılar. Başından beri hiç kapanmaya gidilmemiş olsak en azından bir dükkanımı kurtarırım" diye konuştu.



## BTK'dan 'sesli mesaj' kararı

Sesli mesaj alma/dinlemeye ilişkin ücret bilgisini içeren bilgilendirme anonsu açık, anlaşılır ve ücretsiz olarak abonelere verilecek.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan (BTK) alınan bilgiye göre, abone mağduriyetinin yaşanmamasını teminen sesli mesaj

bırakılması ve sesli mesaj alma/dinleme aşamalarında herhangi bir ücret yansıtılmadığı durumlar hariç olmak üzere abonelere hatlarını kolay ve ispatlanabilir yöntemle sesli mesaj hizmetine açık veya kapalı hale getirebilmelerine yönelik imkan sağlanacak.



## G7'den çok uluslu şirketlere vergi kararı

Dünyanın en büyük 7 ekonomisinin maliye bakanları Londra'daki zirvede, çok uluslu şirketlere en az yüzde 15 vergi uygulaması konusunda mutabık kaldı. Karardan etkilenen şirketler arasında Amazon ve Google gibi teknoloji devleri de bulunuyor.

BBC, karar doğrultusunda hükümetlere pandemi sırasında oluşan borçları ödemeleri için milyarlarca dolar akacağını söyledi. Karar, gelecek ay düzenlenecek G20 zirvesinde, gruptaki diğer ülkelerin de kabul etmesi için gündeme gelebilir.



## THY, son 15 ayın rekorunu kırdı

Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatı (EUROCONTROL) tarafından hazırlanan uçuş trafiği raporuna göre, Türk Hava Yolları (THY), dün günlük 863 uçuş sayısı ile Avrupa'da en fazla sefer yapan havayolu şirketi oldu.

THY Genel Müdürü Bilal Ekşi, Twitter paylaşımında, "Sevincimize ortak olur musunuz? Bugün günlük 863 sefer ile son 15 ayın rekorunu kırıyoruz. Türkiye büyüyor, THY yüksekten uçuyor" ifadelerini kullandı.





# İNSAN NASIL VEDALAŞIR Kİ?

Ben hayatımda olan hiç kimse-den kolay gidemiyorum ve o insanı doyusuya yaşamak istiyorum. Çünkü ölüm var yarına kim ölür kim kala, hayat bu belli olmaz duygusu belli belirsiz zihnimi zorluyor hep nedense yaşamımda. Fiziki olarak ölme bile vedasız gidenlerin yasını tutabiliyorum. Ölüp gidenlerin ardından durumu kabullenmek en zor olanı, hep o vedada takılı kalıyor duygular ve beyin. Doyabildim mi gidenin ardından duygusu ara ara hep yokluyor beni. Gerçekten 'Yas Uzun Bir Veda' üstelik canı bu konuda en çok yanan, eşinin



**MUTLU HESAPÇI**

yasını yıllardır nasıl tutuyor diyerek merak ettiğim Prof. Dr. Şengül Hablemitoğlu'nun kitabıyla baş başa kaldığımda uzun uzun düşündüm yas duygusunu ve kendisinin yaşadıklarını. Üstüne kafa yorduğum, insanın canını en çok yakan yas duygusunun içine düştüm kitapla birlikte. Vedaları sevmem ama ya o son bakışsa gördüğüm; insan nasıl vedalaşır ki kendisiyle, sevdikleriyle ve hayatla yaşarken işin içinden çıkmak zor maalesef. Allah zamansız ölüm vermesin ama her ölüm erkendir ve insanın hayatındaki en uzun veda'dır!



■ **Yas sizin için zamansız en acı bir şekilde aniden gelen bir durum oldu. Kaybınızın üzerinden yaklaşık 19 yıl geçti. Bunca zaman hangi duygularla geçti, nasıl baş ettiniz ve yasınız nasıl bir dönüşüm yaşadı?**

Zamansız, her kayıp zamansız aslında. Sıralı demek acıyla başa çıkmak için insanoğlunun uydurduğu bir bahane gibi biraz da. Ancak erken yaşta ölümler yıkıcı oluyor. Kendi acısını dindirmeye insan çocukları olunca pek de vakit ayıramıyor. 10 ve 11 yaşında babaları ile müthiş anlaşılan, babaları ile eğlenen iki kız çocuk hayatlarının daha başında en sevdiklerini, kendilerini güvende hissettikleri, onlar için güçlü, yumuşak kalpli ve sevgi dolu birini kaybettiler. Ve yalnızca ben kaldım. Çocuklar kaybı çok farklı yaşıyorlar. Üstelik çok travmatik koşullarda yaşadıkları çocuklarım. Pek duygularıyla zaman geçirme şansını bulamadım. Ben daha çok alelacele yaşamımızı organize etmeye koyuldum. Korkuyorlardı beni de kaybetmekten, gözümün içine bakıyorlardı üzgün olmayayım, onlarla birlikte yanlarında olayım istiyorlardı. Açıkçası şimdi bugünden bakıyorum o gün ki kendime pek de tanımiyorum o kadını. O kadın orada kaldı gibi geliyor. Hatırimda kalan duygular; çaresizlik, korku ve büyük bir acı, yanı sıra güvensizlik ve haksızlık. Başa çıkmak diyemem, ancak bununla yaşamayı öğrenmek yıllar sürdü. Okudum, çalıştım, kurslara bile gittim. Hala öğreniyorum...

## HER GÜN Kİ VEDALAŞMAMIZ MEĞER SONUNCU VEDALAŞMA İMİŞ

■ **Beklenmedik ani ölümler yas düzeyini nasıl etkiliyor, uzun bir vedanın vedasını yapamayan biri olarak o gün eşinizle nasıl ayrılmıştınız ve son veda nasıldı?**

İnsan nasıl vedalaşır ki? O yüzden uzun bir veda diyorum. Birinin artık yaşamınızda olmadığını bilerek vedalaşma çabası, buna gönüllü olmak yorucu, ezici, başladığı yere kolayca dönen bir zihinsel ve düşünsel süreç. Biz aile yaşamı çok düzenli insanlardık. Kim evden birini gönderirse diğerini abartılı, biraz şımarık keyifle uğurlardı. Önce çocuklar servise biner, istisnai bir durum yoksa her sabah birlikte kahvaltı yapar ve birlikte uğurlardık çocukları. Genellikle ben daha erken çıkardım, gün içinde görüşsek de birbirimizi uğurlama faslımız hep olurdu. O sabah ben erken çıktım ve pencereden bana gülümseyerek el salladı, aracımın hareket edinceye kadar bekledi, uzaktan şakalaştık. Her gün ki vedalaşmamız meğer sonuncu vedalaşma imiş sonra olay yerinde de kendimce vedalaştım. Ve yıllar boyunca hep aynı vedayı tamamlamaya çalıştım, yıllar süren tek taraflı, karşılıksız bir vedalaşma.

## YAS DANIŞMANLIĞI YAPIYORUM

■ **Kitabınız bir başucu ve herkesin edinmesi gereken bir kitap çünkü insanın yas duygusuyla baş etmesi çok güç ve insanın başına gelen en**

**zor durum. Bu kitap projesi nasıl ortaya çıktı ve içeriğini nasıl oluşturdu?**

Galiba şöyle bir motivasyonum vardı okuyanların özellikle kayıp yaşayanların, onlara anlaşıldıklarını hissettiren bir paylaşım gibi yazılmalıydı. Bir yandan da bu konuda çalışan profesyoneller için de kaynak olsun istedim. Yıllar önce bu kadar çok kaynak yoktu, hele de Türkçe. Batı literatürü çok zengin, dilimizde son yıllarda yayımlanan da çok kaynak ve bilimsel çalışma var. Biraz kişisel deneyim, paylaşım ve çokça da dili anlaşılabilir bilgi içersin istedim. Uzunca bir zamandır yas sürecine ilişkin seminerler veriyorum. Hablemitoğlu Enstitüsü'nde grup çalışmaları/atölyeler düzenliyoruz. Yas danışmanlığı yapıyorum ve bütün bunlar benim için muazzam bir paylaşım ve öğrenme fırsatı yarattı. Yas başka türlü bir yaşam deneyimi. Korkutucu, insanı ezen bir acıdan geçip yaşamını sürdüren başka insanların ne yaptığını, nasıl yaptığını duymak istiyor insanlar. Yalnız olmadıklarını, anlaşıldıklarını hissetmek istiyorlar. Böyle hissedene herkese ulaşmak istedim. Yas nedir ne değildir anlatmak istedim. Yılların biriktirdiği hisleri ve perspektifi aktarmanın yolu yazmak. İnsanın bildiği yerden yazması da cesaretlendiriyor, teşvik ediyor. Pandeminin başladığı zamanlarda notlarımı, okumalarımı birleştirme kararı verdim, bir taslak ortaya çıktı. Sonrasında odaklanmak kolay olmadı yazık ki, pandemi süreci zorlayıcı oldu. Ama oldu işte, 'Yas Uzun Bir Veda' kendi yolculuğuna çıkabildi sonunda.

## BİR YAS BİLE İLAN EDEMİYORUZ

■ **Pandeminin ortasında herkes yas duygusunu yaşadı. Sevdiklerimizden uzak ve her an ölüm korkusu ile yaşadık, yaşamaya da devam ediyoruz. Bu durum hepimizi fiziksel kayıp yaşamamasak da yas duygusunu anlama noktasında birleştirdi mi?**

Pandemi ile insanlar ani ve beklenmedik ölümlerle karşılaştılar. Yas dalga dalga yayıldı. Ancak anlaşılabilir bir biçimde kamu otoriteleri, medya bu kayıpları yaşanmamış gibi davranıyor. Sadece birer sayı bile değiller toplam rakamın içinde. Bu kadar acı varken yas tutmaya alan açmak zorundayız. Kaybettiklerimizi hatırlatacak anma alanlarımız yok. 45 binin üzerinde kayıp var. Çoğu insan sevdiğiyle vedalaşmadı. Art arda birden fazla yakınlarını kaybedenler var. Sağlık çalışanlarını kaybettik. Eski hayatımızı da kaybettik. Bütün bunlar nedeniyle kaygı ve üzüntü duyuyoruz. Ancak olup biteni umursamayanlar da var. Bunları unutmamamız gerekiyor. Kayıplarımız için virüsle mücadele ederken yaşamalarını kaybedenler için onların anısına saygı için bunu yapmak zorundayız. Bir yas bile ilan edemiyoruz. Cenazeleri



bile adil defnedemiyoruz. Kimi binlerce insanla uğurlanırken, kimi bir başına defnedti yakınlarını, muazzam bir eşitsizlik var. Bir de olası kayıp beklentimiz var tabii. Ya biz de hastalanırsak, sevdiğimiz de hastalanır ve yaşamalarını kaybederlerse diye endişeleniyoruz. Yaşamımızın ve bağlı olduğumuz ekonomik, sosyal tüm sistemlerin istikrarsızlaşmasını izlerken hem içine düştüğümüz belirsizlik ve mesafeli yaşam nedeniyle yalnızlaştığımız, hem de kayıpları kabullenmekte zorlandığımız için de yas tutuyoruz. Ancak bedeli ağır bir bilgi edindik; yaşamlarımızın ne kadar kırılabilir olduğunu öğrendik. Yakınını kaybeden birine destek olmak kültürümüzün bir parçası iken bizim şimdi bir araya gelmemiz riskli. Bu risk tırnak içinde söylediğim bir risk, bazıları için geçerli değil, bu bizi öfkeliyor. Geride kalanlar için haklarından mahrum bırakılmış yas anlamına geliyor bu durum.

## TEKNOLOJİ SAYESİNDE NEREDEYSE "SANAL BİR ÖLÜMSÜZLÜK" VAR

■ **Dijital çağda yaşamaya devam ediyor anlamlarımız ve ölen kişinin ardından özlem dileklerimiz. Sosyal medya unutturmaya izin vermiyor bu anlamda yas tutan kişiyi olumlu ve olumsuz anlamda nasıl etkiliyor?**

Dijital çağda yas sanal bir fenomen artık. Yaşam ve ölüm çevrimiçi dünya ile iç içe geçti. Web sitelerinde düzenlenen anma törenleri, sosyal medyada toplu yas tutmaya olanak sağlayan çevrimiçi gruplar, sanal mezarlık ziyaretleri, sanal anıtlar, yas danışmanlığı desteği veren çevrimiçi hizmetler, yas bahçeleri, yas sürecinden online mesajlaşmayı destekleyen mobil uygulamalar var. Hepsisi yas sürecini daha sosyal, erişilebilir ve daha az tabu haline getirdi. Teknoloji sayesinde neredeyse "sanal bir ölümsüzlük" var. Üstelik böyle bir ölümsüzlük çok da bir şey yapmak gerekmiyor. Çünkü insanlar yaşamalarını kaybetmeler de dijital kimlikleri

yok olmuyor. Ses kayıtları, görüntüleri, fotoğrafları var. Her birimizin sanal ayak izlerimiz, dijital mirasımız var. Yeni bir hukuk alanı ortaya çıktı. Deep Fake gibi, artırılmış sanal gerçeklik gibi teknolojik diriltme uygulamaları var. Bu ucu bucağı olmayan gelişmeler, belki de insanların yokluğa dayanmalarını sağlasa da kabullenmeyi, kaybı kabullenmeyi zorlayabilir.

## YASI TUTULMAMIŞ KAYIPLARIN ÜLKESİYİZ

■ **Biz ülke olarak, bu topraklarda yaşayanlar nasıl yas tutuyoruz?**

Yası tutulmamış kayıpların ülkesiyiz. Devlet, önlenilebilir ölümlerle kaybedilenleri, faili meçhulleri, öldürülerek ölenleri, öldükleri için haksızlığa uğradıkları açığa çıkan ve hak arayışları kalkanlarla beraber anmayı sevmiyor. Ve bu bitmiyor, hep yenileri ekleniyor. Makbul kayıplar var, makbul olmayanlar var. Yası da ayrıştıran bir dayatma var. Yası tutmayı dünyevi bulan bir zihniyet, yası inançla bastırmayı dayatıyor. Oysa bu gerçekçi değil, inanç acıyı sadece bastırır, dayanma gücü verebilir. Ancak, zaman geçip de yokluğun kalıcılığı anlaşıldığında yetmez. Son yıllarda hak arayışının önüne geçmek amacıyla kullanılan, içi boşaltılan bir kavram var; şehitlik. Yasla yakın bir bağı var tabii ki. Örneğin, bizim memleketinde evladı askere giden bir anne için evladının dönüşüne kadar geçen zaman bir yas beklentisi sürecidir. Bunun kişideki etkisi yas beklentisidir. Şehitlik kavramı da buradaki olası ölümün adıdır zaten. Ama askerlikten söz ediyorum, bunun altını çizelim. Şehitlik kavramının içi boşaltıldı, insanların ölme biçimini ve nedenlerini sorgulamanın, hesap sormanın net ve kesin bir dille önüne geçmeyi sağlıyor. İhmal yüzünden yanarak ölen küçük çocuklardan, bir kamyon kasasında taşınırken katliam gibi bir kazada ölen tarım işçilerine kadar herkesi şehit ilan ederseniz, evladı askerde ölen annenin elinden tek dayanma gücünü de alırsınız. Karmaşık ve travmatik yasın farklı ve çeşitli görünümüne her yerde rastladığımız bir yas evi Türkiye...

ATIF ÜNALDI

atif@netizenlist.com



Netizen



# CRM'de MacroCenter örneği

\*CRM: Müşteri İlişkileri Yönetimi

Malumunuz köşe yazarı olarak genelde yanlış gördüklerimizi yazmayı tercih ediyoruz. Geçen haftalarda da Nissan'ın satış sonrası servisinde başarısız bulduğum konuları yazmış, markanın kendisiyle kıyaslamıştım. ( [https://medium.com/netizenlist/nissan-ol-](https://medium.com/netizenlist/nissan-ol-madı-273f0d182513)

adı-273f0d182513 ) Nissan'dan değil ama diğer okuyucularımın hep negatif noktalara odaklandığım konusunda tepkiler geldi. Ben de bu hafta CRM'i gerçekten çok iyi yapan bir kurumdan bahsedeceğim.

Yaklaşık dört yıldır Mersin'de yaşıyorum. İlk geldiğimde İstanbul'da

alıştığım ama burada bulamadığım markaları izlenimlerim olarak yazmıştım. İstanbul'da Ataşehir Brandium'da alışverişlerimi genelde Macro Center'da yapıyordum. Yazında Mersin'de Marina'da neden olmasın diye belirtmişim. Önerim



üzerine Macro Center sosyal medya ekibi hemen bağlantıya geçti. Ben onları ne kadar özlediğimi ilettim. Pandemi sürecinde birgün Marina'ya gittiğimde, oradaki Migros'un Macro Center'a dönüştürüldüğünü gördüm. Elbette benden başka birilerinin de bu konuda talepleri olmuştu. Ancak bu talepleri farketmeleri ve karşılığını vermeleri gerçekten son derece dikkat çekiciydi. Açılış günü sabahı Mersin Marina yakınlarındaydım. Bir küçük alışveriş yapmak hem de hayırlı olsun demek için gittiğimde, çalışmaların devam ettiğini farkettim. Ancak dışarda meraklı bakışları gören yetkili hemen dışarı çıkıp, açılışımız akşam olacak ancak lütfen her konuda bize geri bildirim yapın dedi.

Ben de uygulamayı yükleyerek, farklı zamanlarda siparişler verdim. Açıldıktan sonra da bir iki kere gittim. Her seferinde sorunsuz değildi. Unutulan bir parça sipariş için araba çıkarıp göndermek, her siparişten sonra hizmet kalitesini sorgulamak için aramak ve bunları yaparken de sıkılmamak gibi harika özellikleri var Macro Center çalışanlarının. Hatta bir gün hiç niyetim yokken kasap reyonunun önünde zorlayarak değil önererek bana uzun zamandır yediğim en iyi eti ve sosu satan görevliyi de her gittiğimde mutlaka selamlıyorum.

Tabii bunlar insana dokunan kısımları. Sistemsel anlamda da yenilikçi ve insanı merkezine alan bir yapısı var Macro Center'ın. Mesela eski siparişimi yorumlarken "yahu Mersin'de neden Ronnefeldt çay yok" yazdığımın yarım saat sonra aranıp hemen gönderiyoruz cevabını aldığım oldu.

Bu arada Macro Center uygulamasında, dünyanın herhangi bir yerinde beğendiğiniz bir ürün varsa onu bize söyleyin getirelim diyen bir bölüm var. İnternette birkaç ilginç öneri toplayıp ilettim. Tabii koca bir yapının bir iki tane getirmeyeceğini, anlaşmalar yapması gerektiğini bildiğim için bekliyorum. Geldiğinde onu da ayrıca yazacağım.

CRM sadece sorulara şablon cevaplar verip, sorunları görüncük yazmak değildir. Şu an ne yazık ki; Nissan'ın bunu yaptığını üzüldükçe görürken bir yandan da bu sistemi, Macro Center gibi doğru amaçlarla kullanan ve itibarını, marka değerini ve tabii ki karlılığını arttıran kurumlar da görüyoruz. İşte bu kurumlara da "Bravo" diyoruz. Bravo Macro Center!!!



## YOTEL İstanbul Havalimanı, Tripadvisor "2021 Traveller's Choice" ödülü aldı

YOTEL İstanbul Havalimanı, dünyanın en prestijli seyahat sitelerinden biri olan Tripadvisor tarafından her yıl misafirlerin verdiği puanlar ve yaptığı yorumlarla belirlenen "Travellers's Choice" ödülünde dünyanın en iyi otelleri arasında ilk %10'luk dilimde gösterildi.

İstanbul Havalimanı ana terminali içerisinde kara tarafında YOTEL ve hava tarafında YOTELAIR otelleriyle faaliyet gösteren YOTEL İstanbul Havalimanı, Tripadvisor tarafından her yıl verilen "Travellers's Choice" ödülüne layık görüldü. YOTEL bu yılki ödüllerde dünyanın en iyi otelleri arasında ilk %10'luk dilimde yer aldı.

Birinci sınıf lüks havayolu seyahati kavramını fonksiyonel, modern ve yüksek teknolojik alt yapı ile birleştirerek kendine özgü bir tasarım anlayışına sahip olan YOTEL, İstanbul Havalimanında yer alan kara tarafındaki otelinde 171 kabinde, hava tarafındaki YOTELAIR'de ise 280 kabinde olmak üzere iki ayrı birmide toplam 451 oda ile premium ve birinci sınıf sülüslerde misafirlerini ağırlıyor. Tasarımı ve kullandığı teknolojiyle geleneksel otellerden ayrılan YOTEL, bu iki unsuru akıllıca kullanarak geliştirilen rahatlık ve konforun yanı sıra, yenilikçi deneyimlerle misafirlerimize ihtiyaç duydukları her şeyi sunuyor.

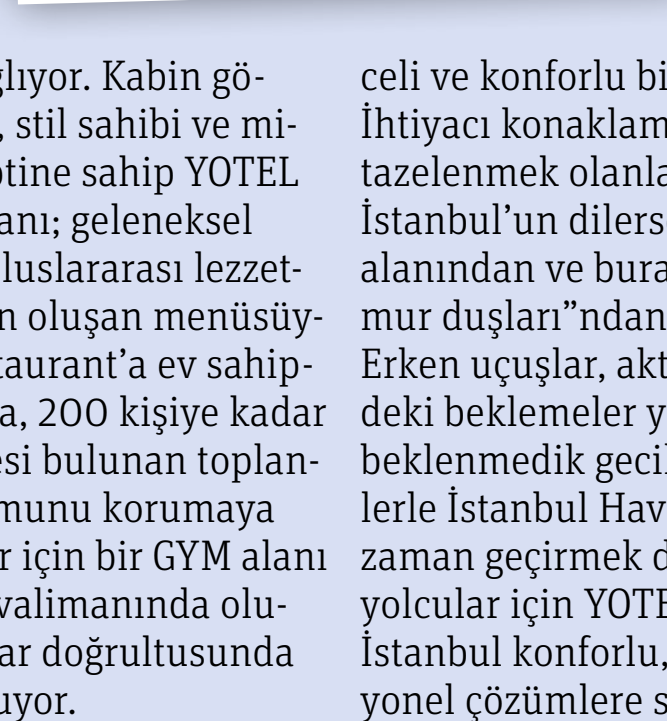
Lüks otellerin vazgeçilmez unsurlarını daha küçük alanlara akıllı bir şekilde taşıyarak birinci sınıf lüks

kabin konseptini konaklama deneyimine taşıyan ve yolcu ihtiyaçlarını merkeze alarak tasarlanan YOTEL, ortak çalışma, toplantı ve spor alanları ile talep gören lokasyonlarda değer ve topluluk duygusu sunuyor. Premium kabinlerde YOTEL'in özel ayarlanabilir SmartBed™ yatakları, canlandırıcı yağmur duşları, akıllı TV'ler, çoklu güç ve USB noktaları ve kolay bağlantı özellikleri bulunuyor.

İstanbul Havalimanı 7 numaralı giriş kapısının hemen karşısında konumlanan YOTEL İstanbul Havalimanı, kara tarafında, güvenlik ve pasaport kontrolünden hemen önce kolay erişim imkanı sağlıyor. Kabin görünümüne modern, stil sahibi ve minimal oda konseptine sahip YOTEL İstanbul Havalimanı; geleneksel Türk mutfağı ve uluslararası lezzetlerin füzyonundan oluşan menüsüyle Komyuniti Restaurant'a ev sahipliği yapıyor. Ayrıca, 200 kişiye kadar ağırlama kapasitesi bulunan toplantı salonları ve formunu korumaya titizlik gösterenler için bir GYM alanı sunan YOTEL, havalimanında oluşabilecek ihtiyaçlar doğrultusunda alternatif oluşturuyor.

Erken saatte ya da ertelenen uçuşları olanlar kara tarafındaki YOTEL İstanbul'u tercih edebilecekleri gibi, uluslararası aktarma uçuşunu bekleyen ya da önceden check-in'lerini yaparak bagajlarını vermiş ve pasaport kontrolünden geçmiş yolcular için de uçak kalkış kapılarından sadece birkaç dakika uzaklıkta konumlanan YOTELAIR İstanbul, dinlenmek, verimli bir uykuyu uyumak veya sadece tazelenmek isteyenleri ağırlıyor. Duty free alanındaki alışveriş noktalarına yakın konumlanan YOTELAIR İstanbul, istenirse bir gün ya da sadece birkaç saat geçirmek için ziyaret edenlere seyahatlerinde güvenli, eğlenceli ve konforlu bir "mola" sunuyor.

İhtiyacı konaklamak yerine sadece tazelenmek olanlar ise, YOTELAIR İstanbul'un dilerse sadece Lounge alanından ve burada bulunan "yağmur duşları"ndan yararlanabiliyor. Erken uçuşlar, aktarmalı seyahatlerdeki bekleme süreleri ve uçuşlardaki beklemedik gecikmeler gibi nedenlerle İstanbul Havalimanı'nda uzun zaman geçirmek durumunda kalan yolcular için YOTEL ve YOTELAIR İstanbul konforlu, güvenli ve fonksiyonel çözümlere sahip.



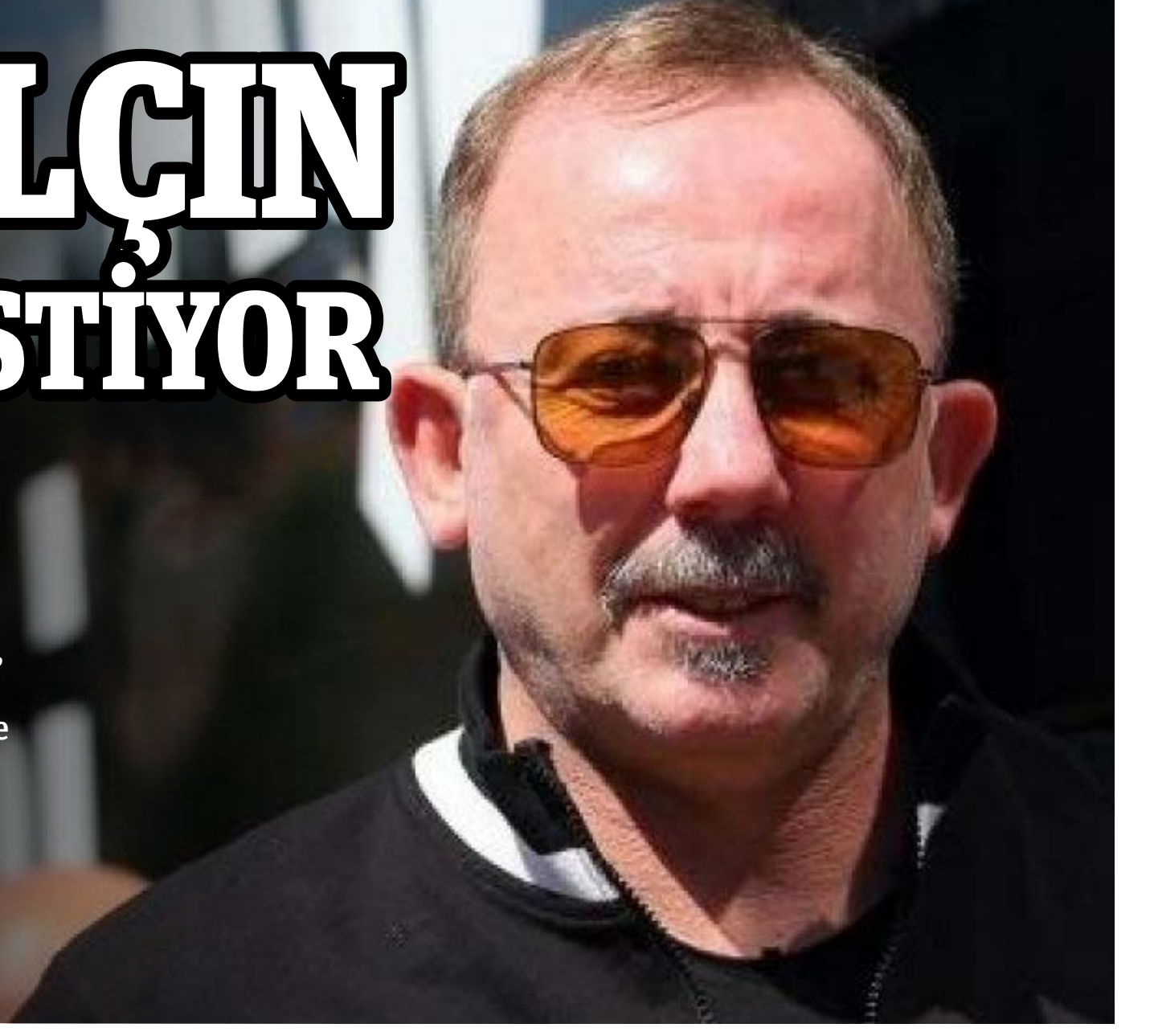
# SERGEN YALÇIN 14 MİLYON LIRA İSTİYOR

Sezonu çifte kupayla kapatan Beşiktaş'ta teknik direktör Sergen Yalçın'ın sözleşmesi henüz uzatılmadı. Başkan Ahmet Nur Çebi önümüzdeki hafta 48 yaşındaki teknik adamla bir araya gelecek.

Siyah-beyazlı yönetim geçen sezon 7 milyon TL alan Sergen Yalçın ile 10 milyon TL'den yeni kontrat yapmayı hedefliyor. Sergen Yalçın'ın ise yıllık 14 milyon TL istediği öğrenildi.

Yapılacak görüşmede ortak bir rakamda anlaşılması bekleniyor.

Bu arada Sergen Yalçın yönetimden 6 transfer isteyecek. Tecrübeli teknik adam, bir stoper, bir sağ bek, bir orta saha, bir hücumu dönük kanat oyuncusu ve 2 forvet alınmasını yönetimden talep edecek. Beşiktaş yönetimi teknik direktör Sergen Yalçın ile sözleşme konusunu görüşeceği toplantının ardından transferde de harekete geçecek.



## KARTAL'IN GÖZÜ DIOUF'TA

Beşiktaş yeni sezon transfer çalışmaları için kolları sıvadı. Siyah Beyazlı yönetim Hatayspor'un tecrübeli golcüsü Mame Diouf'a kancayı taktı.

İkinci forvet olarak Beşiktaş'ın listesinde yer alan Mame Diouf haber bekliyor. Hatayspor ile kontratı sona eren 33 yaşındaki yıldız, geride bıraktığımız sezon 38 lig maçında 19 gol atmıştı. 5 de asisti bulunan Diouf, Siyah-Beyazlı formayı giymeyi çok istiyor.

Sergen Yalçın arasında yapılacak kontrat görüşmesinin ardından Diouf konusunun da netlik kazanması bekleniyor.



## ÇEBİ'DEN YOL HARİTASI

Beşiktaş Kulübü Başkanı Ahmet Nur Çebi, Türkiye Futbol Federasyonunun (TFF) yabancı oyuncu sayısı ile ilgili kararını Kulüpler Birliği Vakfı olarak değerlendirerek bu yöndeki görüşlerini TFF'ye iletteceklerini söyledi.

Ahmet Nur Çebi, Kulüpler Birliği yönetimi olarak TFF yöneticileriyle daha önce bir görüşme yaptıklarını hatırlatarak, "TFF yönetimiyle yaptığımız toplantıdaki gündem maddelerimizden biri yayıncı kuruluşun pandemiden dolayı bir türlü oturmamasıdır. İkincisi küme düşme ilgili sayı kaç olacak, ligde kaç takım devam edecek? En önemlisi de yabancı sayısı konusuydu. Biz o toplantıda düşüncelerimizi bildirdik. Değerlendireceklerini ve bizimle bir daha görüşeceklerini söylemelerine rağmen maalesef alelacele bir açıklama yaptılar. Bu bizi rahatsız etti. 'Böyle düşünüyoruz dediniz ama değerlendirmeyi böyle yapacağız' deselerdi daha iyi olurdu. Tabii ki alınan karara saygı duyacağız, duymayabiliriz de, ama bu düşüncenin paylaşılmasında fayda vardı." dedi.



## Ali Koç: "ÖNDER ÖZEN'LE GÖRÜŞMEMİZ OLMADI"

Fenerbahçe Spor Kulübü Başkanı Ali Koç, sportif direktörlük ile ilgili son dönemlerde adı geçen isimlerden Mustafa Eröğüt ve Önder Özen ile ilgili bir görüşmeleri olmadığını ifade etti.

Fenerbahçe'de Sportif Direktör Emre Belözoğlu'nun ayrılmasının ardından yerine gelecek isimler konusunda geçtiğimiz günlerde Başakşehir'in Ceo'su Mustafa Eröğüt ve futbol adamı Önder Özen'in isimleri ön plana çıkmıştı.

Konuyla ilgili Fenerbahçe Spor Kulübü Başkanı Ali Koç, Futbolda Sözde Şike soruşturmasında kumpas kurduğu iddiasıyla açılan davanın karara bağlanmasının ardından gazetecilerin kendisine yönelttiği sorulara cevap verdi.

Eröğüt ve Özen ile ilgili iddiaları yalanlayan Ali Koç, iki isimle de görüşmeleri olmadığını kaydetti. Başkan Koç, "Mustafa Eröğüt, Başakşehir'de gayet başarılı bir isim. Görüşmemiz olmadı ancak Başakşehir Kulübü neden bıraksın kendisini. Ayrıca Önder Özen ile de temasımız olmadı. Teknik direktörlük görevi için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Diğer konular için daha erken" diye konuştu.



## FENERBAHÇE'YE SAMBACI



Tarihinde önemli Brezilyalıları bulunan Fenerbahçe, bu transfer döneminde yine Sambacılar'a yönelecek gibi duruyor. Sezonun bombasını Real Madrid'li Marcelo ile patlatmanın hayalini kuran Sarı Lacivertliler, stoper için de yine bir Brezilyalı'nın, David Luiz'in peşine düştü. Tecrübeli futbolcu, Arsenal ile biten sözleşmesini uzatmama kararı aldı. Kariyerinin son 10 sezonunun 8'ini İngiltere'de geçiren 34 yaşındaki stoper, yeni bir maceraya yelken açmaya hazırlanıyor.

Sol bek için Marcelo'nun peşine düşen Fenerbahçe, stoperi de bir başka Sambacı, David Luiz ile güçlendirmek istiyor. İngiliz basınında yer alan habere göre 34 yaşındaki yıldız için Fenerbahçe ile Flamengo arasında büyük bir yarış var.

## TEVEZ VEDA ETTİ

Avrupa futbolunda ve Arjantin'de iz bırakan futbolculardan biri olan Carlos Tevez'den veda açıklaması geldi.

Efsanesi olduğu Boca Juniors'ta top koşturan 37 yaşındaki Tevez, üç ay önce babasının vefatı nedeniyle ailesiyle daha çok vakit geçirmek istediğini söyledi. "Boca'da yüzde 120 olarak hazır olmanız gerekiyor ve ben bunu yapamayacağım. Hayatımın en üzücü günlerinden biri. Ama Boca'ya daha fazlasını veremem" diye konu-

şan Tevez, 3 ay sonra tekrar futbola başlama kararı alabileceğini ancak oynayacağı takımın Boca olmayacağını ifade etti.

Adını Boca Juniors'la duyuran Tevez, Corinthians, West Ham, Manchester United, Manchester City ve Juventus'ta forma giydikten sonra 2015'te sarı-lacivertli kulübe dönmüştü.

2017'de 1 yıllığına Çin'e transfer olan Arjantinli golcü, 2018'de yuvaya tekrar dönüp kariyerine Boca'da devam ediyordu.





## TRABZON'DA SARACCHI SESLERİ

Forvet ve orta sahanın yanı sıra Bor-do-Mavililer, savunmanın soluna da nokta atışı bir takviye gerçekleştirecek. 4-5isim üzerinden çalışmalara devam eden Trabzonspor Yönetimi, Marcelo Saracchi konusunda tekrar Leipzig'in kapısını çalacak. Geçtiğimiz hafta yapılan ilk görüşmede Alman kulübü, "Önceliğimiz oyuncuyu satmak. 6 milyon Euro istiyoruz" demişti. Karadeniz ekibi ise 23yaşındakiUruguaylı yıldızı kiralayabileceklerini ilettiler. Yeni görüşmede yine kiralama formülü üzerinden gidilecek ve sözleşmeye maksimum 2 milyon Euro civarı satın alma maddesi konulabileceği söylenecek. Galatasaray'daki 1.5sezonluk kiralık kontratı biten Saracchi'nin Leipzig ile 2023'e kadar sözleşmesi var. Başkan Ağaoğlu devrede Teknik direktör Abdullah Avcı, başarılı sol bekin transferine onay vermiş durumda. Leipzig ile iyi ilişkileri bulunan Başkan Ahmet Ağaoğlu, bu transferde şartları zorlayacak. Trabzonspor yönetimi, Temmuz ayına kadar 3 bölgeye yapılacak transferleri bitirmek amaçlıda.



# MUSLERA'NIN ÖNERİSİ AYKUT

Galatasaray, yedek kalecilerinden Fatih Öztürk ile yollarını ayırmaya hazırlanırken tecrübeli kalecisi Fernando Muslera'nın önerisi doğrultusunda Fatih Karagümrük'ten ayrılan Aykut Özer'i kadrosuna katmak istiyor.

Fernando Muslera'nın yokluğunda Galatasaray'ın ye-

dek kalecileri Fatih Öztürk ile Okan Kocuk pek güven vermemişti. Galatasaray'da performanslarıyla Uruguaylı eldiveni aratan ikiliden Fatih Öztürk'le yolların ayrılacağı öğrenildi. 34 yaşındaki oyuncuya, 'Kulüp bul' mesajı gönderilirken, Muslera'dan flaş bir öneri geldi.

Tecrübeli kaleci, Karagümrük'le yollarını ayıran Aykut Özer'i işaret etti. Bonservisi elinde olan deneyimli kaleciyle önümüzdeki günlerde temas başlayabilir. Hatırlanacağı üzere Aykut Özer geçtiğimiz dönemlerde kendisine idol olarak gördüğü Muslera'nın eldivenleri ile maçlara çıkıyordu.

## İŞİN ÇELEBİ ÇEKİLDİ

Galatasaray başkan adaylarından Işın Çelebi, yarın yapılacak olan renk seçimine katılmayacak. Hiçbir adayı desteklemediğini belirten Işın Çelebi, seçime girmeyecek.

Çelebi'nin çekilmesinin ardından 5 aday Galatasaray seçimlerinde yarışacak.

Işın Çelebi şu açıklamayı yaptı: "6 kişinin birden aday olmasını hayretle gördük. Galatasaray için nicelik değil nitelik önemlidir. Bu kalabalık ortamda insanların bir huzur bulması için başkan adaylarına bir çağrı yapıyorum. Camia içi bölünmüşlük camia için tehlikelidir. Zor bir süreç yaşayan ve önünde daha büyük zorluklar olduğu görülen kulübümüzün, bu bölünmüşlük ve aday enflasyonu ile seçime girmesini doğru bulmuyorum. Hiçbir adayı doğru bulmuyoruz ve desteklemiyoruz. Adnan Polat ve Yiğit Şardan ile ilişkilerimiz iyi değil..

2011 Mali Genel Kurulu'ndaki tavrından dolayı mesafeliyiz."



# METE GAZOZ'DAN BÜYÜK HEDEF

Açık Hava Avrupa Okçuluk Şampiyonası ve 2020 Tokyo Olimpiyatları Kıtasal Kota Turnuvası'nda hem olimpiyat kotası alan hem de altın madalya kazanan milli okçu Mete Gazoz, çocukluk hayali olan olimpiyat şampiyonluğuna yaklaşmanın heyecanını yaşıyor.

Beden eğitimi öğretmeni ve eski milli okçu babası Metin Gazoz'un izinden giderek elde etmek için çalışmalarına ara vermeden Antalya'daki 100. Okçuluk Tesisleri'nde sürdürecektir.

Rio Olimpiyatları'ndan sonra yeniden olimpiyatlarda

ni kurduğu olimpiyat şampiyonluğuna hedefine Antalya'da düzenlenen organizasyonda olimpiyat kotası olarak bir adım daha yaklaştı.

Başarılarıyla Türk okçuluğuna genç yaşta adını yazdıran Avrupa ve dünya rekorları sahibi Mete, sporun zirvesi olimpiyat şampiyonluğunu elde etmek için çalışmalarına ara vermeden Antalya'daki 100. Okçuluk Tesisleri'nde sürdürecektir.

Rio Olimpiyatları'ndan sonra yeniden olimpiyatlarda

mücadele edecek olan Mete Gazoz, Türkiye'yi en iyi şekilde temsil etmek istediğini söyledi.

Olimpiyatların kendisi için çocukluk hayali olduğunu vurgulayan Mete, "İlk hayalimi Rio'da gerçekleştirmiştim. Orada çok genç olmama rağmen başarılı bir performans ortaya koydum. Olimpiyatlar bana önemli bir deneyim kazandırdı. Geçen süre içerisinde farklı turnuvalarda da tecrübe kazandım. Kendimi daha hazır hissediyorum." dedi.

## Akif Üstündağ: "9'DA 9 YAPMAK İSTİYORUZ"

Türkiye Voleybol Federasyonu Başkanı Mehmet Akif Üstündağ, milli takımın ilk defa 6'da 6 yaparak bir FIVB organizasyonuna başladığını vurguladı.

Milletler Ligi'nin bu yıl değişik bir formatta oynandığını hatırlatan Üstündağ, şöyle konuştu:

"İtalya'da Rimini şehrinde 35 gün sürecek bir turnuva. 6'da 6 galibiyetle başladık. 9'da 9 yaparak final etabına kalmak istiyoruz. Final etabı bu yıl 4 takımla yapılacak. Hedefimiz ilk başta ilk 4. Hemen olimpiyat hazırlığımız da başlayacak. Şu ana kadar takım sporlarında kota alan tek takımımız ülkemizde. Biz her turnuvada başarı elde etmek ve ülkemizi mutlu etmek istiyoruz. Milletler Ligi'nden sonra olimpiyat, sonrasında da Avrupa Şampiyonası'nda başarı hedefliyoruz. 2021 yılı Türk voleybolunun yılı. Yani bu yıl 3 büyük organizasyonda yer alacağız. Milletler Ligi'nde final oynayıp olimpiyata gidip Tokyo'da derece elde etmek istiyoruz. Avrupa Şampiyonası'nda da başarılarımızı taçlandırmayı hedefliyoruz. Sırbistan'la final oynayıp Türkiye'deki finalin rövanşını almak istiyoruz. Hayallerimizi gerçekleştirmek için hedefimize ulaşmak istiyoruz."



## CLIPPERS UZATTI

Batı Konferansı ilk tur serisinin altıncı mücadelesinde Los Angeles Clippers, American Airlines Center'da Dallas Mavericks'in konuğu oldu.

Baştan sona çekişme içinde geçen karşılaşmada özellikle son periyotta rakibine üstünlük kuran Clippers, maçı 7 sayı farkla kazanarak seriyi son maça taşıdı.

Clippers'ın yıldızı Leonard, 45 sayı, 6 ribaunt ve 3 asistlik performansı ile kariyerinin en fazla sayı attığı play-off maçı rekorunu egale etti. Reggie Jackson 25 sayı, 9 ribaunt ve 4 asist, Paul George 20 sayı, 13 ribaunt ve 6 asistle takımının galibiyetine katkı sağlayan diğer oyuncular oldu.

Mavericks'te Luka Doncic 29 sayı, 11 asist ve 8 ribaunt, Tim Hardaway 23 sayı, Boban Marjanovic 12 sayı ve 9 ribaunt, Dorian Finney-Smith 11 sayı, 7 ribaunt ve 4 asistle oynadı.

Serinin Los Angeles kentinde oynanacak 7. karşılaşmasını kazanan taraf, Batı Konferansı'nda yarı finale kalarak Utah Jazz ile eşleşecek.

